

Anarchist Federation

Πέρα από την αντίσταση

ένα επαναστατικό μανιφέστο
για τη νέα χιλιετία

Η μπροσούρα της Anarchist Federation, Beyond Resistance (1997) μεταφράστηκε από την αναρχική συλλογικότητα καθ' οδόν και εκδόθηκε το Φεβρουάριο του 2013.

Ευχαριστούμε πολύ την Τατιάνα και τον Δημήτρη για την επιμέλεια του κειμένου.

Η χρήση της έκδοσης είναι ελεύθερη για κινηματικούς σκοπούς.

<http://kathodon.espivblogs.net>

kathodon@espiv.net

καθ' οδόν
από το πιθανό στο πραγματικό

Anarchist Federation

Πέρα από την αντίσταση:
ένα επαναστατικό μανιφέστο για τη νέα χιλιετία

Μετάφραση: αναρχική συλλογικότητα καθ'οδόν

Φεβρουάριος 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	8
---------------	---

Αντί εισαγωγής.....	10
---------------------	----

Λίγα λόγια για τη συγκυρία

Σχετικά με τους μερικούς αγώνες, τη διασύνδεση και τη συνολικοποίησή τους

Πρώτες σκέψεις πάνω στο ζήτημα της ειδικής αναρχικής οργάνωσης

Anarchist Federation

Πέρα από την αντίσταση: ένα επαναστατικό

μανιφέστο για τη νέα χιλιετία.....	25
------------------------------------	----

Μέρος Α: Ο καπιταλιστικός κόσμος.....	27
---------------------------------------	----

A1: Το τέλος των δύο υπερδυνάμεων.....	27
--	----

Ο καπιταλισμός σε βαθύ μετασχηματισμό

Ο «υποανάπτυκτος» κόσμος

Η κατάρρευση του «Κομμουνιστικού» μπλοκ

Η κατάρρευση του «Κομμουνισμού», ή αλλιώς του Κρατικού Καπιταλισμού

Η κρίση στη Δύση

A2: Πάνω στα συντρίμια του Κρατικού Καπιταλισμού.....	33
---	----

Η κρίση της ανθρωπιστικής σκέψης στη Δύση

Η άνοδος του εθνικισμού και του θρησκευτικού φονταμενταλισμού

A3: Η εναλλακτική πρόταση.....	37
--------------------------------	----

Ένα νέο εργατικό κίνημα
Ο Καπιταλισμός άλλαξε -Το επαναστατικό κίνημα πρέπει να αλλάξει
Ουτοπιστές; Ένοχοι, κύριε πρόεδρε!

Μέρος Β: Ο Αναρχικός - Κομμουνιστικός κόσμος.....	40
---	----

B1: Πρώτα τα σημαντικά.....	40
-----------------------------	----

B2: Η νέα οικονομία της κοινωνίας.....	41
--	----

B3: Το ελεύθερο άτομο στην εθελοντική κοινωνία.....	43
---	----

Μέρος Γ: Το επαναστατικό πρόγραμμα.....	47
---	----

Γ1: Ο προεπαναστατικός πολιτισμός.....	47
--	----

Γ2: Ο ρόλος της Επαναστατικής Οργάνωσης.....	49
--	----

Γ3: Η δραστηριότητα της ΑΕ στους αγώνες πριν την.....	51
---	----

Επανάσταση Κοινότητες

Κοινότητες

Εργασιακά

Επαναστατικό κίνημα

Η διεθνής οργάνωση

Γ4. Η επαναστατική διαδικασία.....	60
------------------------------------	----

Η λειτουργία της επαναστατικής οργάνωσης

Η επαναστατική οργάνωση μέσα στην εργατική τάξη

Άλλες ομαδοποιήσεις - επαναστατικές και μη

Νικώντας τον ταξικό πόλεμο

Επίλογος.....	65
---------------	----

Πρόλογος

Η ACF (Anarchist Communist Federation) προέκυψε τον Μάρτιο του 1986, μετά από ζυμώσεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια των μεγάλων απεργιών των ανθρακωρύχων στην Μεγάλη Βρετανία (1984-1985). Ουσιαστικά αποτελούσε τη μετεξέλιξη του Αναρχικής Κομμουνιστικής Ομάδας Συζητήσεων (Anarchist Communist Discussion Group). Μετονομάστηκε σε Anarchist Federation (AF) στα τέλη της δεκαετίας του 1990, διατηρώντας τον αναρχικό κομμουνιστικό χαρακτήρα της. Αποτελεί ομοσπονδία αναρχικών ομάδων από διάφορες πόλεις της Μεγάλης Βρετανίας και είναι μέλος της IAF-IFA (Διεθνής των Αναρχικών Ομοσπονδιών).

Συμμετείχε ενεργά στο κίνημα άρνησης πληρωμής φόρων που αναπτύχθηκε στη Μ. Βρετανία στα τέλη της δεκαετίας του 80, στο κίνημα των φοιτητικών καταλήψεων και αγώνων (2009-2010), καθώς και σε πολλούς τοπικούς αγώνες. Εκδίδει το μηνιαίο έντυπο Organize!, το περιοδικό Resistance και μια σειρά θεωρητικών μπροσούρων.

Η συγκεκριμένη μπροσούρα αποτυπώθηκε γραπτά και εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1997. Είναι αξιοσημείωτη η ευστοχία των εκτιμήσεων των συντρόφων/ισσων ως προς παγκόσμια συνθήκη που διαμορφωνόταν κατά τη διάρκεια αυτής της δεκαετίας και τις συνέπειες που θα είχε για τους καταπιεσμένους και εκμεταλλευόμενους αυτού του κόσμου.

Η ανάλυση των συντρόφων επικεντρώθηκε σε τρεις βασικούς άξονες: α) Εκτίμηση της πραγματικότητας και της πολιτικής συγκυρίας που διαμορφώνεται (που βρισκόμαστε) β) Ανάπτυξη των αδρών χαρακτηριστικών της κοινωνίας που επιθυμούμε ως αναρχικοί (που θέλουμε να πάμε) και γ) Ποιες μεθόδους πάλης και αγώνα (πολιτικά και οργανωτικά) επιλέγουμε (με ποιο τρόπο θα κατορθώσουμε να φτάσουμε).

Πρόκειται για τρία σημεία τα οποία θεωρούμε κομβικά για κάθε πολιτικό χώρο που αποσκοπεί στην επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας. Τα ίδια σημεία επεξεργαζόμαστε κι εμείς τους τελευταίους μήνες, θεωρώντας τα σημαντικότερα για την παρέμβασή μας και την ανάπτυξη - εξέλιξη του αναρχικού κινήματος, ειδικά στην σημερινή συγκυρία.

Η επεξεργασία των συγκεκριμένων ζητημάτων από τους συντρόφους της AF μας βρίσκει εν πολλοίς σύμφωνους αν και θα θέλαμε να καταστήσουμε σαφές

ότι οι θέσεις μας δεν ταυτίζονται απόλυτα με κάποιες από τις δικές τους. Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν ορισμένες διαφωνίες (π.χ. ως προς την ύπαρξη και τη δράση ταξικών σωματείων βάσης), η συνολική θεώρηση της μπροσούρας αντανακλά σε μεγάλο βαθμό τις πολιτικές μας θέσεις και αντιλήψεις και θεωρούμε ότι κάτι ανάλογο, προσαρμοσμένο στα ελληνικά δεδομένα, είναι αναγκαίο να παραχθεί από αντίστοιχες ομαδοποιήσεις. Η ανάπτυξη ενός τέτοιου προγράμματος δεν αναλογεί, προφανώς, σε μια αναρχική συλλογικότητα. Με τη μετάφραση αυτής της μπροσούρας θέλουμε κυρίως να τονίσουμε την αναγκαιότητα ύπαρξης οργανωτικών δομών (πχ μιας ομοσπονδίας) και να συνεισφέρουμε στην όσο το δυνατό ευρύτερη διάδοση των αναρχικών θέσεων και προταγμάτων.

Αντί εισαγωγής

Το κείμενο που ακολουθεί, αποτελεί μια σύνθεση ενός κειμένου της συλλογικότητας που μοιράστηκε σε μια από τις πρώτες συνελεύσεις της Συνέλευσης Αναρχικών για την Κοινωνική Αυτοδιεύθυνση (ΣΑΚΑ) το 2010 και δυο εισηγήσεων της συλλογικότητας στην εκδήλωση της ΣΑΚΑ για την Πρωτομαγιά του 2011 και στο διήμερο για την οργάνωση που διοργάνωσαν οι σύντροφοι Αναρχικοί για την Κοινωνική Απελευθέρωση το 2012.

Λίγα λόγια για τη συγκυρία

Η σημερινή κοινωνική, πολιτική, οικονομική κρίση (και η ταυτόχρονη προσπάθεια γενικευμένης αναδιάρθρωσης του καπιταλισμού, η οποία εκδηλώθηκε με πρόσχημα το ξεπέραςμα της κρίσης)) προβλήθηκε από τους κυρίαρχους ως μια εξαίρεση στην καπιταλιστική «ομαλότητα», ως μια ακόμη «αναπάντεχη» χρηματοπιστωτική κρίση, που μετατράπηκε σε κρίση δανεισμού, κρίση χρέους κλπ. Έχοντας κατά νου τις κρίσεις του 1772 (Αγγλία και Β. Αμερική), του 1857 (η πρώτη διακρατική), το κραχ του '29, την πετρελαιική κρίση του '73, την κρίση του '75, τη χρηματιστηριακή του '87, το κραχ στην Ασία (97-98), είναι σαφές το ότι οι «κρίσεις» αποτελούν εγγενές χαρακτηριστικό του καπιταλισμού, ενός συστήματος εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο. Ειδικά σήμερα, η κρίση αφορά στο σύνολο της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, η ένταση και έκτασή της αποτελούν απότοκο του εξίσου παγκοσμιοποιημένου εκμεταλλευτικού καπιταλιστικού συστήματος. Το σύστημα αυτό διαπλέκει, εντείνει και, το κυριότερο, μεταθέτει διογκωμένα στο χρόνο τα προβλήματα που το ίδιο δημιουργεί. Σε αυτό το γενικό πλαίσιο εντάσσεται και η ελληνική κρίση. Οι ιδιαιτερότητες της οφείλονται στη διαφορετική έκφανση του καπιταλιστικού συστήματος, όπως αυτό εφαρμόζεται προσαρμοζόμενο στις συνθήκες κάθε χώρας.

Είναι επίσης σαφές το ότι η καπιταλιστική φύσκα δεν αφορά μόνο στην οικονομία. Η κρίση στην οικονομία και την αγορά επέφερε συνολικό πλήγμα, καθώς έφερε στην επιφάνεια όλες τις υπόλοιπες κρίσεις (αξιακή, οικολογική, πολιτισμική) που προϋπήχαν, έδειχναν όμως να μην προκαλούν ιδιαίτερες ρωγμές στη λειτουργία του καπιταλιστικού συστήματος. Όλα τα υπόλοιπα προβλήματα κρύβονταν επιμελώς και για καιρό από το καθεστώς, καθώς υπήρχε η συναίνεση του μεγαλύτερου τμήματος της κοινωνίας που αρκούταν στις όποιες υλικές απολαβές ή στην προσμονή για αυτές. Η πίστη στο «αμερικάνικο όνειρο» διαχύθηκε στο μεγαλύτερο μέρος του πλανήτη, προσαρμοσμένο στις τοπικές συνθήκες. Ει-

δικά στην Ελλάδα, η απόσπαση της συναίνεσης στηρίχτηκε, σε μεγάλο βαθμό, για δεκαετίες στην ανταλλαγή ψήφος-ρουσφέτι. Καθώς οι αυταπάτες του «κέρδους για όλους», του βολέματος και της «κοινωνικής ανόδου» διαλύονται, η συναίνεση καθίσταται υπερβολικά εύθραυστη. Η αστική δημοκρατία και το κράτος μετασχηματίζονται σε ένα καθεστώς που υιοθετεί ολοκληρωτικές πρακτικές, προκειμένου να ανταποκριθούν στη νέα συνθήκη. Η καπιταλιστική αναδιάρθρωση δεν μπορεί να περιοριστεί στον οικονομικό τομέα. Απαιτεί και συμβαδίζει με αντίστοιχες μεταβολές στον πολιτικό και τον κοινωνικό.

Σημαντικότερη και από την ίδια την κρίση είναι η κοινωνική συνθήκη στην οποία συνέβη: μια κοινωνία κατακερματισμένη, μια κοινωνία εγωιστών, πολυδιασπασμένη και με κυρίαρχη ιδεολογία το ατομικό συμφέρον. Έτσι, η επιχειρούμενη καπιταλιστική αναδιάρθρωση βρήκε μπροστά της ένα ξεδοντιασμένο συνδικαλιστικό και κοινωνικό κίνημα και μια γενικότερη κοινωνική-ταξική αποχαύνωση. Αυτό, σε συνδυασμό με το σοκ που έχει υποστεί το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας από τη συνολική επίθεση του κράτους και του κεφαλαίου σε ότι μέχρι σήμερα θεωρούταν «δεδομένο» (μισθούς, συντάξεις, υγεία, παιδεία), οδήγησε αρχικά σε αδράνεια και οπισθοχώρηση. Στη συνέχεια είδαμε κάποιες πρώτες αντιδράσεις (απεργίες, πορείες, μέχρι την εξεγερσιακή 12η Φλεβάρη 2012) οι οποίες, παρά τη μαζικότητα και τη συγκρουσιακή διάθεση που υπήρχε σε αρκετές από αυτές, δε στάθηκαν ικανές να ανακόψουν την επίθεση του κράτους και των αφεντικών και ατόνησαν εντελώς κατά τη διάρκεια των προεκλογικών περιόδων που ακολούθησαν (Μάρτιος-Ιούνιος).

Η συνθήκη διεξαγωγής των κοινωνικών-ταξικών αγώνων (όπως τους είχαμε βιώσει μεταπολιτευτικά) αλλάζει. Οι αγώνες αυτοί διεξάγονταν, με αιτηματικό κυρίως χαρακτήρα, εντός ενός σχετικά κοινά αποδεκτού πλαισίου. Η μοναδική αμφισβήτηση αυτού του πλαισίου, από το 1980 κι έπειτα, αποτυπώθηκε στο λόγο και τη δράση μειοψηφικών επαναστατικών ρευμάτων (κυρίως των αναρχικών). Το πλαίσιο αυτό αποτύπωνε ένα συσχετισμό δύναμης μεταξύ των αντιμαχόμενων τάξεων, τον οποίο είχαν αναλάβει να διαχειριστούν, για λογαριασμό των καταπιεσμένων και προκειμένου να εξασφαλίζουν την κοινωνική ειρήνη, τα αριστερά και δεξιά κόμματα και τα κρατικά ελεγχόμενα συνδικάτα.

Το πλαίσιο αυτό δεν υπάρχει πλέον. Το κράτος και το κεφάλαιο δεν επιδιώκουν το συμβιβασμό αλλά την πλήρη επικράτηση. Τόσο τα συνδικάτα όσο και τα κόμματα αδυνατούν να χειριστούν σε μεγάλο βαθμό την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί. Το κράτος ανέλαβε την πολυεπίπεδη καταστολή κάθε αντίστασης που αναπτύσσονταν ή προσπαθούσε να αναπτυχθεί. Καταστολή που αποτυπώθηκε στην προσπάθεια απονεύρωσης και βίαιης διάλυσης των συγκεντρώσεων στο Σύνταγμα τον Ιούνιο και Ιούλιο του 2012, καθώς και σχεδόν κάθε απερ-

γιακής πορείας, στην προσπάθεια ηγεμόνευσης του δρόμου από το ΚΚΕ 20 Οκτώβρη 2012, στην προσπάθεια τρομοκράτησης και χειραγώγησης μέσω ψευδοδιλημμάτων του τύπου «ευρώ-δραχμή»-«μνημόνιο-αντιμνημόνιο»-«νομιμότητα-ανομία»). Παράλληλα, επεκτάθηκε στη συστηματική στοχοποίηση κοινωνικών ομάδων, στην προσπάθεια διόγκωσης του κοινωνικού κανιβαλισμού, σε παραδειγματικές και φρονηματικές νομικές διώξεις αγωνιστών, στη στήριξη της δράσης των κρατικών ενεργούμενων της χρυσής αυγής ως αντίβαρο στην κινηματική ανάπτυξη και ως μηχανισμό τρομοκράτησης των αντιστεκόμενων, σε βασανισμούς συλληφθέντων αντιφασιστών, σε εκκενώσεις καταλήψεων και επιστρατεύσεις απεργών. Γίνεται πλέον ολοφάνερος ο ρόλος και η μηδαμινή αποτελεσματικότητα κάθε ρεφορμιστικής πρακτικής. Η όποια σύγκρουση δεν είναι πλέον μάχη για τα «κεκτημένα» αλλά μάχη για επιβίωση. Η καπιταλιστική αναδιάρθρωση που επιχειρούν το κράτος και το κεφάλαιο συνίσταται, μεταξύ άλλων, σε μια γενικευμένη επίθεση στο σύνολο σχεδόν της κοινωνίας και στη σταδιακή υιοθέτηση μορφών διακυβέρνησης που αποκτούν ολοκληρωτικά χαρακτηριστικά, στοχεύοντας στην αδρανοποίηση των αντιστάσεων και την καθυστάση του πληθυσμού. Η στάση των κυρίαρχων δεν μας αφήνει πολλές επιλογές, παρά τις αυταπάτες που προσπαθούν να καλλιεργήσουν μέσω επίπλαστων διλημάτων. Το μοναδικό πραγματικό δίλημμα για τους εκμεταλλεζόμενους και καταπιεσμένους ήταν και παραμένει (ευκρινέστερο σήμερα σε σχέση με το άμεσο παρελθόν) το «καπιταλισμός ή κοινωνική επανάσταση».

Παρά το αρχικό μούδιασμα, παρά τις περιόδους πλημμυρίδας και αμψώτιδος ενός εν δυνάμει κινήματος, η κρίση συναίνεσης οδηγεί σταδιακά στην αμφισβήτηση ολόκληρου του μοντέλου διαχείρισης και ελέγχου. Καθώς αποδυναμώνεται το ιδεολογικό οικοδόμημα του καπιταλισμού και το κράτος αδυνατεί να εξασφαλίσει τη κοινωνική συναίνεση μέσω “παροχών” ή μέσω της υπόσχεσης παροχών (αδυναμία υλοποίησης υλικών υποσχέσεων, εξαϋλωση των προσδοκιών πλουτισμού, απίσχναση της μεσαίας τάξης, εξαθλίωση των φτωχότερων τμημάτων της κοινωνίας), δημιουργείται ένα τεράστιο πολιτικό κενό (έλλειψη πολιτικής εκπροσώπησης) το οποίο είναι αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για την πραγμάτωση μιας επανάστασης. Πρόκειται για μια ρευστή κατάσταση, μέσα στην οποία κάθε πολιτική δύναμη προσπαθεί να βρει το χώρο της και να ισχυροποιήσει τη θέση της μέσα στην επόμενη κατάσταση ισορροπίας, είτε αυτή προκύψει από μια επαναστατική διαδικασία είτε όχι.

Αναγκαία συνθήκη για την πραγμάτωση μιας κοινωνικής επανάστασης είναι η ύπαρξη ενός πολυπληθούς και **οργανωμένου κινήματος** καθώς και ενός **συλλογικού οράματος για μια νέα κοινωνία**. Το όραμα για μια καλύτερη κοινωνία απουσιάζει σήμερα, περισσότερο ίσως από κάθε άλλη εποχή. Αυτό

είναι που δίνει την δυνατότητα στους καπιταλιστές να μιλούν για το “τέλος της ιστορίας” και την ολοκληρωτική επικράτηση του καπιταλισμού. Επιπλέον, ακόμη και μια εξεγερσιακή διαδικασία, η οποία μπορεί να λειτουργήσει πρωτοδικά για τις υποκειμενικές και τις αντικειμενικές συνθήκες αγώνα, που θα καταφέρει να καταστρέψει τον κρατικό μηχανισμό, έχει συγκεκριμένα όρια. Αν οι εξεγερμένοι δεν έχουν μια, έστω και ασαφή, εικόνα για την κοινωνία που θέλουν να δημιουργήσουν, η επαναδημιουργία κρατικού μηχανισμού είναι βέβαιη, μια και αυτή θα είναι η μοναδική εφικτή λύση που γνωρίζουν.

Για αυτό το λόγο είναι σημαντικό το να έχουν όσο το δυνατό περισσότεροι άνθρωποι μια εικόνα για τη δομή μιας ελεύθερης κοινωνίας. Ως αναρχικοί, πέρα από τη συμμετοχή μας στους κοινωνικούς/ταξικούς αγώνες που θα ακολουθήσουν, οφείλουμε να διατυπώσουμε ξεκάθαρα τα κοινωνικά μας προτάγματα, καθιστώντας τα κατανοητά στον καθένα που θέλει να αγωνιστεί μαζί μας ή δίπλα μας για την κοινωνική επανάσταση και την αναρχική κοινωνική οργάνωση. Όσο περισσότεροι άνθρωποι έχουν έστω και μια αδρή εικόνα για τη δομή μιας ελεύθερης κοινωνίας, τόσο ευκολότερη θα είναι η δημιουργία της και η αποφυγή φαινομένων επιβολής από κομματικούς ή άλλους εξουσιαστικούς μηχανισμούς. Διασφαλίζεται σε μεγάλο βαθμό το ότι κανείς «φωτισμένος αρχηγός» δε θα είναι «αναγκαίος» για να «δώσει λύσεις» και να εξουσιάσει τη νέα κοινωνία. Το αν είναι εφικτή σήμερα μια τέτοια κοινωνική επανάσταση δεν είναι κάτι προβλέψιμο, ούτε ιδιαίτερα εύκολο να αναλυθεί. Εξαρτάται τόσο από τις αντικειμενικές όσο και από τις υποκειμενικές συνθήκες, οι οποίες παραμένουν ρευστές. Αν και μια προσπάθεια ανάλυσης αυτών των συνθηκών είναι εξαιρετικής σημασίας, δεν είναι εδώ ο τόπος στον οποίο θα μπορούσαμε να το τολμήσουμε.

Σχετικά με τους μερικούς αγώνες, τη διασύνδεση και τη συνολικοποίησή τους

Μέχρι σήμερα, η απάντηση τμημάτων της κοινωνίας στην επίθεση του κράτους και των αφεντικών αποτυπώνεται στο πλήθος των μερικών αγώνων που έλαβαν χώρα τα τελευταία χρόνια. Αγώνες που αναδύθηκαν συνειδητά και αυθόρμητα, αγώνες που κάποιες φορές (τις περισσότερες) υπήρξαν αιτηματικοί, ρεφορμιστικοί και που άλλες φορές πήραν εξεγερσιακά χαρακτηριστικά. Από την αντίσταση των κατοίκων της Κερατέας στην κατασκευή ΧΥΤΑ και των κατοίκων της Χαλκιδικής ενάντια στα μεταλλεία χρυσού, ως την άρνηση πληρωμής εισιτηρίου, διοδίων και χαρτασιών, από τις απεργίες, τις πορείες (συγκρουσιακές και μη) και τις καταλήψεις πανεπιστημίων ή εργασιακών χώρων, ως τη δημιουργία τοπικών συνελεύσεων.

Αναρωτηθήκαμε συχνά για το ποια ακριβώς είναι η δική μας θέση μέσα σε αυτούς τους μερικούς αγώνες. Συζητήσαμε, διαφωνήσαμε, συμφωνήσαμε, παρεμβίκαμε, δράσαμε. Καταλήξαμε στο ότι πρόκειται για μια νέα συνθήκη αγώνα που περιλαμβάνει νέα υποκείμενα (τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε ταξικό), μια κατάσταση ρευστή και εν πολλοίς αδιαμόρφωτη, ένα αγωνιστικό γίγνεσθαι. Θεωρούμε ότι είναι σημαντική η συμμετοχή και η αλληλεγγύη μας σε κάθε μερικό αγώνα που διαπνέεται από λογικές έστω και μερικής ρήξης ή αντίστασης, προτάσσοντας ταυτόχρονα από τη μεριά μας την ολική ρήξη με το κράτος και το κεφάλαιο. Έτσι, στις κοινωνικές και ταξικές συγκρούσεις, σταθήκαμε έμπρακτα αλληλέγγυοι, σε αυτούς που δρουν εχθρικά προς το υπάρχον, ή καταπιέζονται από αυτό. Για εμάς δεν είναι απαραίτητη η πλήρης συμφωνία με το πολιτικό σκεπτικό ή τον τρόπο δράσης, οφείλουμε όμως παράλληλα με την αλληλεγγύη μας να διατυπώνουμε με όσο το δυνατό μεγαλύτερη σαφήνεια το λόγο μας και να κάνουμε φανερά και τα σημεία της διαφωνίας μας.

Παράλληλα με τις παρεμβάσεις μας στους μερικούς αγώνες θεωρούμε σημαντικότερη την προσπάθεια ανακατάληψης κάθε πεδίου της κοινωνικής ζωής μέσω της δημιουργίας δομών βασισμένων στο δικό μας τρόπο οργάνωσης, στις δικές μας αξίες και προτάγματα. Προτάσσουμε την αυτοοργάνωση σε κάθε πτυχή του κοινωνικού, την αποκέντρωση, την αυτοοργάνωση σε συλλογικότητες και δίκτυα, τη δημιουργία ταξικών σωματείων βάσης, τοπικών συνελεύσεων σε δήμους και γειτονιές, πολιτιστικών-κοινωνικών στεκιών, καταλήψεων, αυτοδιαχειριζόμενων χώρων και τη στήριξη αυτών που υπάρχουν ήδη. Όλες αυτές οι δομές, παρά το μερικό χαρακτήρα τους, συμβάλλουν στην ανάπτυξη σχέσεων αλληλεγγύης μεταξύ των ανθρώπων, σχέσεων που έρχονται σε άμεση αντιπαράθεση με το υπάρχον. Συμβάλλουν στην ανάπτυξη της διάθεσης για αγώνα και ελευθερία, μπορούν να συμβάλουν στη συνειδητοποίηση της ταξικής θέσης και επαναδημιουργούν κοινωνικές σχέσεις. Αποτελούν εστίες αντίστασης και αγώνα, διευρύνουν τις ήδη υπάρχουσες συστημικές ρωγμές και δημιουργούν καινούριες.

Δεν θεωρούμε ότι οι δομές αυτές μπορούν να αποτελέσουν νησίδες ελευθερίας μέσα στον καπιταλισμό. Σε συνδυασμό όμως με την υιοθέτηση ευρύτερων απελευθερωτικών-επαναστατικών προταγμάτων, μπορούν να μετατραπούν σε όργανα αποδόμησης του κρατικού και κομματικού ελέγχου και ρήξης με το υπάρχον. Επιπλέον, μια και δε μεταθέτουμε τη δημιουργία της νέας κοινωνίας που οραματιζόμαστε σε μια “μετά την επανάσταση” εποχή, αλλά θέλουμε να ξεκινήσουμε να τη χτίζουμε μέσα στο κέλυφος της παλιάς (η δημιουργία μιας κοινωνίας μέσα στην κοινωνία), θεωρούμε ότι τα εγχειρήματα αυτά αποτελούν το πρόπλασμα της, την προεικονίζουν και ταυτόχρονα την οικοδομούν.

Για αυτούς τους λόγους, είναι σημαντική η δημιουργία νέων αυτοοργανωμένων επιχειρημάτων και η στήριξη αυτών που ήδη υπάρχουν. Εξίσου σημαντική είναι και η διασύνδεση/επικοινωνία των επιμέρους αγώνων. Η διασύνδεση τοπικών – ταξικών αγώνων φέρνει τους συμμετέχοντες σε επαφή με προβληματισμούς, νέες θεωρήσεις αλλά και νέους τρόπους δράσης. Η κοινωνική ταυτότητα δομείται ταυτόχρονα σε πολλά επίπεδα (πχ. εργασία, κοινωνικοί δεσμοί, οικογένεια, πολιτική θέση και συνείδηση, ψυχαγωγία). Η διασύνδεση των αγώνων και των δομών συμβάλλει στην απόκτηση συνολικής θεώρησης για τα κοινωνικά δρώμενα, στην ανάπτυξη σχέσεων αλληλεγγύης με άλλες κοινωνικές ομάδες και στην μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων της δράσης των καταπιεσμένων. Αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την ανάπτυξη ενός πολυπληθούς και ισχυρού κινήματος.

Οι μερικοί αγώνες όμως δεν αρκούν. Ο καπιταλισμός έχει αποδείξει ότι μπορεί να ενσωματώνει ή και να αφομοιώνει κοινωνικούς αγώνες και προτάγματα, όταν υιοθετούνται ρεφορμιστικές ή εξουσιαστικές τακτικές και αιτήματα. Η λογική των ρεφορμιστικών αιτημάτων θέτει σήμερα το ζήτημα της επιστροφής στην προηγούμενη κατάσταση. Πέρα από το ότι κάτι τέτοιο είναι αδύνατο (για και όπως είπαμε πριν, δε διαφαίνεται κανενός είδους διάθεση ή δυνατότητα συμβιβασμού από τη μεριά του κράτους και των αφεντικών), δεν είναι και αυτό που θέλουμε.

Από τη μεριά μας, στοχεύουμε στη συνολικοποίηση των μερικών αγώνων και διεκδικήσεων, στη ριζοσπαστικοποίησή τους και στην ανάδειξη του συνολικού επαναστατικού προτάγματος για την κοινωνική απελευθέρωση μέσα σε κάθε κοινωνικό-ταξικό αγώνα. Θεωρούμε δηλαδή, ότι κάθε δράση μας θα πρέπει να περιέχει μαζί με το μερικό και το ολικό επαναστατικό πρόταγμα, να προβάλλει την ολιστική μας προσέγγιση για την πραγματικότητα, να προβάλλει τη θέση μας, τόσο θεωρητικά όσο και έμπρακτα, για ένα νέο τρόπο κοινωνικής οργάνωσης, για την κοινωνική επανάσταση και την κοινωνική απελευθέρωση.

Οι μερικοί αγώνες και η συνολικοποίησή τους είναι δύο ζητήματα που αναπτύσσονται συνήθως παράλληλα και αλληλοσυμπληρώνονται, παραμένουν όμως διακριτά. Το ένα εξαρτάται από το άλλο διότι αφενός αν οι μερικοί αγώνες δε συνδέονται με ένα συνολικό επαναστατικό πρόταγμα θα οδηγηθούν στο ρεφορμισμό, αφετέρου η ύπαρξη μερικών αγώνων γειώνει το επαναστατικό πρόταγμα στο σήμερα.

Προωθώντας τη διασύνδεση και τη συνολικοποίηση των μερικών αγώνων θεωρούμε ότι μπορούμε να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη ενός ελευθεριακού κι

νήματος. Ως ελευθεριακό κίνημα θεωρούμε ένα σύνολο ανθρώπων που δρα συλλογικά μέσα στην κοινωνία, έχοντας ως στόχο - μέσα από κοινές θέσεις, περιεχόμενα και αξίες - την υπέρβαση του εκμεταλλευτικού-εξουσιαστικού συστήματος, θέλοντας να οργανώσει την κοινωνική ζωή από τη βάση και οριζόντια, χωρίς εκμετάλλευση και καταπίεση από άνθρωπο σε άνθρωπο. Η ύπαρξη ενός πολυπληθούς και οργανωμένου κινήματος καθώς και ενός συλλογικού οράματος για μια νέα κοινωνία αποτελούν αναγκαίες συνθήκες για την πραγμάτωση της κοινωνικής επανάστασης

Οργανωτικός δυισμός

Ένα σημαντικότερο βήμα για την ανάπτυξη του αγώνα για την κοινωνική απελευθέρωση, είναι η δημιουργία σταθερών αυτοοργανωμένων, αντιεραρχικών συλλογικοτήτων και δομών, τόσο κοινωνικών-ταξικών, όσο και πολιτικών. Οι κοινωνικές-ταξικές δομές/εγχειρήματα δημιουργούνται με βάση τις κοινές αναγκαιότητες των ανθρώπων που τις αποτελούν και τη βούλησή τους να δράσουν συλλογικά προκειμένου να καλύψουν αυτές τις ανάγκες. Από τη φύση τους αγωνίζονται στοχευμένα και τα ζητήματα που θέτουν είναι μερικά. Για παράδειγμα, ένα ταξικό σωματείο βάσης στοχεύει στην υπεράσπιση και διεκδίκηση καλύτερων εργασιακών συνθηκών, μισθών κλπ. Μια κοινωνική δομή, όπως πχ μια συνέλευση γειτονιάς, δημιουργείται στη βάση των κοινών αναγκαιοτήτων των μελών της και ασχολείται με ζητήματα της περιοχής και ζητήματα που επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα της ζωή των κατοίκων.

Εκ των πραγμάτων, τόσο οι ταξικές όσο και οι κοινωνικές δομές αγώνα, εμπειρίχουν πολιτικά χαρακτηριστικά ανάλογα με τη σύνθεση και τη στόχευσή τους. Το πολιτικό προφανώς εμφανίζεται μέσα στα εγχειρήματα αυτά, αφού συνολικοποιεί τα μερικά ζητήματα. Οπότε, δεν μιλάμε προφανώς για την αποπολιτικοποίησή τους. Δεν μπορεί όμως το πολιτικό να είναι κυρίαρχο. Τα βασικά χαρακτηριστικά τους οφείλουν να ανταποκρίνονται στις υλικές αναγκαιότητες από τις οποίες απορρέουν και η δράση τους να περιστρέφεται γύρω από τη διεκδίκηση άμεσων αναγκών. Αυτές οι διεκδικήσεις είναι που μπορούν να δημιουργήσουν συνθήκες συλλογικοποίησης και αλληλεγγύης.

Οι πολιτικές δομές δημιουργούνται και αυτές στη βάση της αναγκαιότητας και της βούλησης. Δημιουργούνται από κοινωνικούς/ταξικούς αγωνιστές, που διαπιστώνουν κοινότητα στις αρχές, τις αξίες, τις θέσεις και τις απόψεις τους ως προς τη στόχευση, τα μέσα πάλης και αγώνα και τη συνολική αντιμετώπιση των κοινωνικών και ταξικών ζητημάτων. Άνθρωποι που έχουν επιλέξει να αγωνιστούν για τη βελτίωση των συνθηκών ζωή τους, συλλογικοποιούνται ώστε να επεξεργαστούν από κοινού πτυχές της θέωρησής τους, να τις προπαγανδίσουν και να

δράσουν προς την κατεύθυνση της ριζοσπαστικοποίησης των αγώνων. Έτσι, για παράδειγμα, μια αναρχική πολιτική συλλογικότητα επεξεργάζεται συνολικά τα ζητήματα εκμετάλλευσης και καταπίεσης, συμμετέχει σε και ενισχύει τους κοινωνικούς/ταξικούς αγώνες, προτάσσει τη δημιουργία ελεύθερων και ισότιμων κοινωνικών σχέσεων, στοχεύει στη συνολικοποίηση των μερικών αγώνων, στοχεύει στην ολική ρήξη με τον καπιταλισμό και το κράτος, προπαγανδίζει την κοινωνική επανάσταση και επεξεργάζεται τρόπους για την επίτευξή της καθώς και προτάσεις για τη μορφή μιας ελεύθερης κοινωνίας, κλπ.

Ο οργανωτικός διαισμός αφορά στην οργανωτική διάκριση μεταξύ των ειδικών αναρχικών οργανώσεων και των κοινωνικών/ταξικών οργανώσεων. Η διάκριση αυτή δε μας διαχωρίζει ως αναρχικούς από την υπόλοιπη κοινωνία ή την τάξη μας. Κάθε άνθρωπος είναι ταυτόχρονα κοινωνικό, ταξικό και πολιτικό υποκείμενο, η ταυτότητά του καθορίζεται από την σύνθεση ανάμεσα στην ιδεολογική/πολιτική στράτευση και την κοινωνική/ταξική ταυτότητα. Η διάκριση αφορά στον ξεχωριστό τρόπο οργάνωσης. Εκκινεί από τη θέση μας ότι η επαναστατική συνείδηση είναι ενδογενής ως προς την τάξη μας και δεν απαιτείται κάποιος εξωγενής φορέας ο οποίος θα την εισάγει. Κάθε αναρχική οργάνωση δεν μπορεί να είναι αποκομμένη από την τάξη μας, δεν μπορεί να λειτουργεί ως μια εξωταξική δύναμη που θα αναλάβει την οργάνωση και την καθοδήγηση της τάξης, που θα αναλάβει την «εισαγωγή» της επαναστατικής συνείδησης στην τάξη όντας εκτός αυτής. Έχουμε εμπιστοσύνη στη δυνατότητα αυτενέργειας των εκμεταλλευόμενων και των καταπιεσμένων, στο ότι δηλαδή οι τελευταίοι μπορούν να αναπτύξουν μια ριζοσπαστική, επιθετική και απελευθερωτική δράση, χωρίς να χρειάζονται κάποιο πολιτικό φορέα για να τους καθοδηγήσει και να τους εκφράσει. Οι αναρχικές συλλογικότητες/ομάδες/οργανώσεις οφείλουν να εισάγουν ιδέες και πρακτικές, να προτείνουν, είτε θεωρητικά, είτε έμπρακτα, νέους τρόπους οργάνωσης, πάλης και αγώνα.

Η άμεση και οργανωτική σύνδεση των κοινωνικών/ταξικών οργανώσεων και δομών με τις πολιτικές οδηγεί αργά ή γρήγορα στην υπαγωγή των πρώτων στις δεύτερες. Οι πολιτικές δομές, αντιμετωπίζοντας συνολικότερα τα ζητήματα και έχοντας κατακτήσει, λόγω της στόχευσης και της σύνθεσής τους ένα υψηλότερο επίπεδο συνοχής και ανάλυσης, οδηγούνται (είτε σκόπιμα, είτε όχι) στο να ελέγξουν τις επιμέρους κοινωνικές/ταξικές διεργασίες, στερώντας τους τη δυνατότητα αυτόνομης εξέλιξης. Απονευρώνουν έτσι την κοινωνική δυναμική που μπορεί να αναπτυχθεί, οδηγώντας τη σε προκατασκευασμένα πολιτικά σχήματα.

Τέτοιου τύπου συνδέσεις προτείνονται και υλοποιούνται κατά κύριο λόγο από κομματικούς μηχανισμούς (πχ ΚΚΕ-ΠΑΜΕ), που στοχεύουν στην καθοδήγηση των εκμεταλλευόμενων, στη υπόδειξη και την επιβολή του «μόνου ορθού

δρόμου», οδηγώντας τους αγώνες σε δρόμους ακίνδυνους για το κράτος και κεφάλαιο, σε δρόμους αντιπροσώπευσης, ανάθεσης, κοινοβουλευτισμού, στήριξης της ουσίας της αστικής δημοκρατίας.

Μια και το αναρχικό κίνημα γεννήθηκε μέσα από τα κοινωνικά/ταξικά κινήματα των προηγούμενων αιώνων, και δεν αποτελεί την εγκεφαλική επινόηση κάποιου «φωτισμένου σοφού», η αποξένωσή από τις κοινωνικές διεργασίες ή η ποδηγέτησή τους την αποδυναμώνει, της στερεί τη δυνατότητα εμπλουτισμού των ιδεών, των προταγμάτων, των τρόπων δράσης. Οι αναρχικές οργανώσεις σκοπεύουν και στον εμπλουτισμό του κοινωνικού αγώνα με τις ιδέες και τις δράσεις τους αλλά και αντίστροφα, στον εμπλουτισμό των δικών μας ιδεών μέσω της δράσης και της εμπειρίας που αποκομίζουμε.

Προφανώς λοιπόν, δεν επιθυμούμε την καθοδήγηση των αγωνιζόμενων και τη μετατροπή τους σε άβουλους ακολουθητές μιας πολιτικής πρωτοπορίας. Αυτός είναι και ο λόγος που προτάσσουμε την κοινωνική επανάσταση (και όχι την αναρχική επανάσταση). Αναφερόμαστε δηλαδή σε μια επανάσταση που θα πραγματοποιηθεί από μεγάλα τμήματα των καταπιεσμένων τα οποία θα συνδιαμορφώσουν τις νέες κοινωνικές σχέσεις και δομές σε ελεύθερη και ισότιμη βάση και όχι στην κατάληψη της εξουσίας από μια ομάδα «πρωτοπόρων» και την επιβολή του κοινωνικού της σχεδίου.

Για τον ίδιο λόγο θεωρούμε αναγκαία την ύπαρξη και τη δημιουργία αντιεραρχικών κοινωνικών/ταξικών δομών. Αυτές οι δομές είναι το πρόπλασμα της αυριανής κοινωνίας. Αυτές είναι που θα πραγματώσουν την κοινωνική επανάσταση και θα κληθούν να την διαχειριστούν και να την εξελίσουν. Και σίγουρα δε θα αποτελούνται μόνο από αναρχικούς. Η ριζοσπαστικοποίηση των δομών αυτών είναι πάντα ζητούμενο αλλά αυτή θα έρθει μόνο μέσα από την συνεχή δράση τους και τη ζύμωση και όχι από την δομική σχέση τους με την ειδική αναρχική οργάνωση.

Έτσι, δεν περιμένουμε από μια συνέλευση γειτονιάς ή ένα ταξικό σωματείο να παράγει αναρχικό λόγο. Θεωρούμε ότι αυτό είναι δουλειά πολιτικών συλλογικοτήτων και σχημάτων. Θεωρούμε λάθος το να γίνουν τα σωματεία και οι συνελεύσεις γειτονιάς, αναρχικά σωματεία και αναρχικές συνελεύσεις γειτονιάς. Αυτό θα σήμαινε τη μετατροπή τους σε πολιτικές οργανώσεις που απλώς δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα σε συγκεκριμένες θεματικές. Συνεπώς δε θα ήταν σύμφωνες με την αναγκαιότητα βάσει της οποίας δημιουργήθηκαν. Θα μπορούσε κάλλιστα στη θέση τους να υπάρχει μια πολιτική οργάνωση. Βέβαια, τα παραπάνω, δε σημαίνουν ότι πολιτικά και κοινωνικά/ταξικά εγχειρήματα δεν μπορούν να συμπράξουν πάνω σε συγκεκριμένες θεματικές όταν το κρίνουν

σκόπιμο.

Συνοψίζοντας, θεωρούμε ότι, η αναρχική οργάνωση δημιουργείται (ως ενεργό τμήμα της τάξης των εκμεταλλευομένων και καταπιεσμένων) για να κρατάει ζωντανό το λόγο για μια ελεύθερη κοινωνία και να συμβάλει, μέσω της διάδοσης των ιδεών μας και της ζύμωσης, στην δημιουργία και κυρίως στη ριζοσπαστικοποίηση των κοινωνικών/ταξικών δομών αγώνα. Στο ρόλο της ειδικής αναρχικής οργάνωσης θα αναφερθούμε εκτενέστερα αμέσως μετά.

Πρώτες σκέψεις πάνω στο ζήτημα της ειδικής αναρχικής οργάνωσης

Παρά την επιτακτική αναγκαιότητα που προκύπτει από τη συγκυρία, θεωρούμε ότι η οργάνωση δεν έχει νόημα να γίνει κάτω από την πίεση εκβιαστικών διλημμάτων. Προφανώς πρέπει να πάρουμε υπόψη μας τη συγκυρία, δεν μπορεί όμως αυτή να είναι το μοναδικό μας κριτήριο. Κάτι τέτοιο θα δημιουργούσε περισσότερα προβλήματα από ότι πιθανότατα θα έλυne.

Έτσι, η βάση πάνω στην οποία θεωρούμε ότι πρέπει να τεθεί το ζήτημα της οργάνωσης είναι η θεμελιώδης αναρχική θέση της συνοχής μέσω των και σκοπών, της άρρηκτης σχέσης μεταξύ της μορφής και του περιεχομένου. Η οργάνωση δεν είναι ένα απλό πρακτικό ζήτημα (και σίγουρα όχι πρακτικίστικο) και από μόνη της ως έννοια μπορεί να λάβει οποιοδήποτε περιεχόμενο. Σημασία έχει το τι θέλει να οργανώσει κανείς και με ποιο στόχο. Αυτός είναι και ο τρόπος με τον οποίο επιλέγουμε να προσεγγίσουμε το ζήτημα της ειδικής αναρχικής οργάνωσης.

Ως προς τη στόχευση της ειδικής αναρχικής οργάνωσης

Η οργάνωση και η δημιουργία δομών συνδέεται πολλές φορές με την παραγωγή συγκεκριμένων αποτελεσμάτων και την εξυπηρέτηση εφήμερων τακτικών. Οι λενινιστές, για παράδειγμα, χρησιμοποιούν εργαλειακά τις οργανώσεις τους, ως τακτικό μέσο για την κατάληψη της εξουσίας. Για εμάς, από την άλλη, αποτελούν στρατηγική επιλογή αγώνα και συστατικό στοιχείο της αναρχίας. Δεν μπορούν να δημιουργούνται ευκαιριακά (παρά το ότι συχνά συμβαίνει ακριβώς αυτό), στοχεύοντας σε βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα ή δράσεις που σχετίζονται με τη επικαιρότητα. Οι τρόποι οργάνωσής μας, δεν αποτελούν απλώς μέσα για την επίτευξη ενός σκοπού, αλλά βίωση της αναρχίας στο σήμερα και αντικατοπτρίζουν εν μέρει την κοινωνία που επιθυμούμε. Η παραγωγή αποτελεσμάτων

προκύπτει ως επακόλουθο.

Από τη μια, η οργάνωσή μας στο σήμερα λειτουργεί διαπαιδαγωγικά για όλους μας. Γεννιόμαστε σε ένα καπιταλιστικό σύστημα και εκπαιδευόμαστε από τη νηπιακή ηλικία στον ανταγωνισμό, στην αποδοχή της ατομικής ιδιοκτησίας και το γενικότερο καπιταλιστικό αξιακό πλαίσιο. Πέρα από τη συνειδητοποίηση της ταξικής μας θέσης, η συνύπαρξη με τους συντρόφους μας και η δημιουργία σχέσεων βασισμένων στην ελευθερία, την ισότητα και την αλληλεγγύη μας βοηθά να αποβάλλουμε σταδιακά τα στοιχεία που κουβαλάμε μέσα μας ως μέλη ενός εξουσιαστικού συστήματος. Συμβάλλει στην αποβολή των εξουσιαστικών κι εκμεταλλευτικών λογικών και συμπεριφορών από τις σχέσεις μας.

Από την άλλη αποτελεί έμπρακτη προπαγάνδισή των προταγμάτων μας. Είναι τεράστια η αντίφαση του να μιλάμε για αυτοοργάνωση της κοινωνίας και να μη μπορούμε να οργανωθούμε, έστω στοιχειωδώς, μεταξύ μας. Εμείς οι ίδιοι πρέπει να είμαστε τα παραδείγματα για αυτό που προτείνουμε στην υπόλοιπη κοινωνία. Ο τρόπος οργάνωσής μας οφείλει να προεικονίζει την κοινωνία που επιθυμούμε. Δεν παραγνωρίζουμε βέβαια τα ζητήματα της **στόχευσης** και της **παραγωγής συγκεκριμένων αποτελεσμάτων** που οφείλουν να απασχολούν μια αναρχική οργάνωση.

Έτσι, θεωρούμε ότι μια τέτοια οργάνωση θα πρέπει να αποτελεί ένα δημόσιο χώρο διαλόγου και ζύμωσης μεταξύ συντρόφων, όπου θα συζητούνται οι εκτιμήσεις μας για τη σημερινή συνθήκη, οι πτυχές της θεώρησής μας, τα προτάγματα μας και οι τρόποι πάλης και αγώνα που απορρέουν από αυτά.

Ζητούμενο είναι κι ο αναστοχασμός πάνω στα προτάγματά μας, βασισμένος στην εμπειρία που αποκομίζουμε καθημερινά μέσα από τους αγώνες και τα βιώματά μας, η αναδιατυπωσή τους μετά την όσμωση με τις απόψεις των συντρόφων μας και των άλλων καταπιεσμένων τμημάτων της κοινωνίας. Μια αναρχική οργάνωση οφείλει να εμπλουτίζει τον κοινωνικό/ταξικό αγώνα με τις ιδέες και τις δράσεις της και αντίστροφα, να εμπλουτίζει τις δικές μας ιδέες μέσω της δράσης και της εμπειρίας που αποκομίζουμε. Να δημιουργεί δηλαδή μια αμφίδρομη, αλληλοτροφοδοτούμενη σχέση θεώρησης και πρακτικής. Θα πρέπει να προσπαθεί να διευρύνει τις ρωγμές που δημιουργούν οι μερικοί αγώνες, να συμβάλλει στη διασύνδεσή τους και κυρίως στη συνολικοποίησή τους, προωθώντας και διαδίδοντας διαρκώς το πρόταγμα του ριζικού μετασχηματισμού των κοινωνικών σχέσεων, το πρόταγμα της κοινωνικής επανάστασης. Να συμβάλλει στην ανάπτυξη ενός ελευθεριακού κινήματος, να προωθεί πρωτοβουλίες για σύμπραξη με άλλους συντρόφους όπου είναι δυνατό και να λειτουργεί ως σύνδεσμος με συντρόφους στο εξωτερικό. Θα πρέπει επίσης να αποτελεί φορέα της

κινηματικής μνήμης και να παλεύει για αυτό που ονόμαζε ο Μπακούνιν “ηγεμονία των ιδεών”, μέσω του παραδείγματος και των προτάσεων που θα καταθέτει κινηματικά. Ο κοινωνικό/ταξικός πόλεμος είναι πόλεμος και στο πεδίο των ιδεών και των προταγμάτων.

Θεμελιώδες είναι και το να μπορεί να χαράζει και να βάζει σε εφαρμογή τη δική της **στρατηγική**. Η απουσία μιας επιθετικής στρατηγικής απέναντι στο κράτος και το κεφάλαιο, μιας τοποθετεί συχνότατα σε θέση άμυνας (συνεπώς και ετεροκαθορισμού, μια και την πρωτοβουλία κινήσεων την έχει το κράτος). Η ύπαρξή της, θα συμβάλλει στην συνεχή και συνεπέστερη προπαγάνδισι των θέσεων και των πρακτικών μας μέσω παρεμβάσεων στην κεντρική πολιτική σκηνή, στην ανάληψη της πρωτοβουλίας των κινήσεων και στο ξεπέρασμα της αποσπασματικότητας των δράσεών μας, σε μια εξεγερσιακή και επαναστατική προοπτική για την κοινωνική απελευθέρωση.

Πρωτεύουσα στόχευση είναι και η επεξεργασία ενός **αναρχικού προγράμματος**, το οποίο να προτείνει τρόπους για το “χτίσιμο της ελεύθερης κοινωνίας μέσα στο κέλυφος της παλιάς”, αλλά και να περιγράφει όσο πιο συγκεκριμένα μπορεί τη δομή της κοινωνίας που οραματιζόμαστε. Αν δεν έχουμε μια ξεκάθαρη εικόνα του τι είδους κοινωνία θέλουμε να φτιάξουμε, δεν μπορούμε να βρούμε ούτε τους τρόπους για να φτάσουμε σε αυτή, ούτε να πείσουμε και άλλους.

Το να μιλά βέβαια κανείς για την κοινωνία που οραματίζεται και που θα ήθελε να ζει δεν έχει να κάνει με δογματικές βεβαιότητες. Κανείς μας δεν είναι σε θέση να προβλέψει πλήρως τις επιθυμίες και τις ανάγκες των ανθρώπων μετά από μια κοινωνική επανάσταση. Οι ελεύθεροι άνθρωποι θα φτιάξουν τις δικές τους δομές σε αντιστοιχία με τις ειδικότερες συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή τους, τις ανάγκες, τις επιθυμίες και τις ελπίδες τους. Η απελευθέρωση των καταπιεσμένων και εξουσιαζόμενων αυτού του κόσμου είναι εφικτή μόνο όταν είναι έργο των ίδιων. Οι δικές τους προτάσεις και αποφάσεις θα υλοποιηθούν σε μια μελλοντική ακρατική, αταξική κοινωνία. Ως κομμάτι των καταπιεσμένων και εκμεταλλευόμενων, οφείλουμε να επεξεργαστούμε από τώρα τις δικές μας προτάσεις. Η εφαρμογή τους έγκειται στην αποδοχή τους από ευρύτατα κοινωνικά τμήματα και όχι στη βίαιη επιβολή τους από ολιγομελείς “πρωτοπορίες” ή “επαναστατικά” κόμματα.

Ως προς τη σύνθεση της ειδικής αναρχικής οργάνωσης

Κάτω από τη λέξη αναρχία συναθροίστηκαν πολλά και ετερόκλητα ρεύματα σκέψης, οι διαφορές ορισμένων από αυτά δεν επιτρέπουν τη σύνθεση ή τη συνδιαμόρφωση προταγμάτων. Τόσο λόγω της παρούσας συνθήκης όσο και γενικότερα θεωρούμε ότι ο λόγος και τα προτάγματά μας θα πρέπει να είναι όσο το δυνατό σαφέστερα. Για μια εντελώς ετερόκλητη συνάθροιση ανθρώπων είναι εξαιρετικά δύσκολη η διαμόρφωση συγκεκριμένων πολιτικών θέσεων και δράσεων με συγκεκριμένη στόχευση. Ένα συνονθύλευμα αντικρουόμενων και αλληλοαναιρούμενων απόψεων και πρακτικών δεν πείθει ούτε εμάς τους ίδιους ως πρόταγμα κοινωνικής απελευθέρωσης, πόσο μάλλον ευρύτερα κοινωνικά τμήματα που δεν έχουν έρθει σε ιδιαίτερη επαφή με τις αναρχικές ιδέες και προτάγματα. Για αυτό το λόγο, δεν προκρίνουμε μια και μοναδική οργάνωση όλων των αναρχικών.

Προκειμένου να μπορέσει μια οργανωτική δομή να παράγει ξεκάθαρο αναρχικό προταγματικό λόγο και δράσεις θεωρούμε ότι θα πρέπει να αποτελείται από ομοειδή πολιτικά υποκειμένα με κοινή, όσο αυτό είναι εφικτό, θέωρηση, στη βάση κοινών και όσο πιο συγκεκριμένων γίνεται αρχών, αξιών και στόχευσης.

Μια ομοσπονδία είναι ένα «δευτεροβάθμιο» σχήμα. Η βάση της είναι οι συλλογικότητες. Συνεπώς θεωρούμε ότι η ίδια η δομή μιας ομοσπονδίας δεν επιτρέπει τη συμμετοχή μεμονωμένων συντρόφων/ισσών. Αυτό δεν έχει να κάνει μόνο με τη φόρμα της οργανωτικής δομής αλλά κυρίως με την διαφύλαξη της ισοτιμίας μεταξύ των μελών της κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την υλοποίησή τους. Αναφερόμαστε λοιπόν στην οργάνωση αμιγώς πολιτικών αναρχικών συλλογικότητας/ομάδων.

Ως προς τη μορφή της ειδικής αναρχικής οργάνωσης

Θεωρούμε ότι τα οργανωτικά κύτταρα του αναρχικού αγώνα είναι οι αναρχικές συλλογικότητες. Η συλλογικοποίηση την οποία προτάσσουμε δεν μπορεί να σταματά στο επίπεδο της ομάδας ή της συλλογικότητάς μας. Θεωρούμε ως καλύτερο οργανωτικό μοντέλο των αναρχικών ομάδων και συλλογικοτήτων, την ομοσπονδιοποίηση πάνω στη βάση κοινών αξιακών θέσεων και προταγμάτων, με την ταυτόχρονη διατήρηση της αυτονομίας κάθε ομάδας/συλλογικότητας που συμμετέχει. Ο τρόπος λειτουργίας μιας τέτοιας ομοσπονδίας αποτελεί προϊόν ελεύθερης συμφωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων.

Θεωρούμε ότι αυτό το οργανωτικό μοντέλο είναι συμβατό με το κοινωνικό οργανωτικό μοντέλο που προκρίνουμε, τον **αναρχικό φεντεραλισμό**. Η εθελούσια δηλαδή συμμετοχή κοινοτήτων/κομμούνων/συλλογικοτήτων σε μια ομόσπονδη δομή, με την ταυτόχρονη διατήρηση της αυτονομίας κάθε μιας από αυτές. Ο τρόπος λειτουργίας μιας τέτοιας ομοσπονδίας αποτελεί προϊόν **ελεύθερης συμφωνίας** μεταξύ των συμμετεχόντων. Θεωρούμε ότι το μοντέλο αυτό είναι συμβατό με τη μεγιστοποίηση των ατομικών και κοινωνικών ελευθεριών που επιθυμούμε.

Η σαφής διατύπωση θέσεων θα πρέπει να καθιστά σε όλους κατανοητά τα προτάγματα και τη στόχευση ενός τέτοιου οργανωτικού εγχειρήματος. Από τη στιγμή που θα δημιουργηθεί, το βασικό κριτήριο για τη σύνδεση μιας νέας συλλογικότητας με αυτό είναι η αποδοχή αυτών των βασικών θέσεων.

Αυτό που προτείνουμε δεν έχει να κάνει με τη “θεωρητική και τακτική ενότητα” που προκρίνουν τα πλατφορμιστικά οργανωτικά εγχειρήματα. Πρόκειται, σχηματικά, για μια “μέση οδό” μεταξύ ομοσπονδίας σύνθεσης και πλατφόρμας, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τις τις σημερινές συνθήκες. Για την συνύπαρξη και τη συνδιαμόρφωση μεταξύ αναρχικών συλλογικοτήτων που ενστερνίζονται κοινές αξίες και προτάγματα και έχουν τη διάθεση να δράσουν από κοινού με στόχο την κοινωνική επανάσταση και την κοινωνική απελευθέρωση.

αναρχική συλλογικότητα καθ'οδόν
Φεβρουάριος 2013

Πέρα από την αντίσταση: ένα επαναστατικό μανιφέστο για τη νέα χιλιετία

Το *Πέρα από την αντίσταση* περιλαμβάνει την ανάλυση της Anarchist Federation για την κρίση του καπιταλιστικού συστήματος, τις προτάσεις της σχετικά με το πώς θα μπορούσε να είναι η εναλλακτική Αναρχική Κομμουνιστική κοινωνία και την εκτίμησή της για τις κοινωνικές και οργανωτικές δυνάμεις που παίζουν ρόλο σε μια επαναστατική διαδικασία.

Μέσα από την παρουσίαση αυτού του μανιφέστου στοχεύουμε σε τρία πράγματα:

Να επιχειρηματολογήσουμε με πειστικό τρόπο για την αναγκαιότητα του επαναστατικού κοινωνικού μετασχηματισμού προς μια ελευθεριακή κοινωνία.

Να καταδείξουμε σε αυτούς που έχουν ήδη πειστεί ότι ο καλύτερος τρόπος, για να οδηγηθούμε στην επανάσταση, είναι η δημιουργία οργανωτικών δομών και ενός ενωμένου παγκόσμιου Αναρχικού Κομμουνιστικού κινήματος.

Να εξηγήσουμε το πώς βλέπουμε το ρόλο της AF σε αυτή τη διαδικασία.

Εισαγωγή

Καθώς μπαίνουμε στον 21ο αιώνα, ο κόσμος βιώνει μια κρίση του Καπιταλισμού που δε θα μπορούσε να συσχετιστεί με την πρώτη περίοδο του εργατικού κινήματος του 19ου αιώνα ή με τις μεταγενέστερες περιόδους όξυνσης της ταξικής πάλης. Παρά το γεγονός ότι η «νέα χιλιετία», που ξεκινάει για τον κόσμο, έχει να κάνει μόνο με τον τρόπο χρονολόγησης που επιβλήθηκε από την καταπιεστική χριστιανική ηγεμονία, φαίνεται πως είναι καιρός για την ΑΕ να καταγράψει τις αντιλήψεις της για το σημερινό χάος και να προτείνει ένα αισιόδοξο κι απολύτως εφικτό πρόγραμμα για μια πραγματική αλλαγή. Κι ενώ η καταπιεσμένη εργατική τάξη αγωνίζεται καθημερινά σ' όλο τον κόσμο ενάντια στο Κεφάλαιο και το Κράτος, και συχνά πετυχαίνει την βελτίωση των όρων σκλαβιάς, παράλληλα στρέφεται προς έναν κόσμο ελευθερίας και ισότητας, στον οποίο τα άτομα θα μπορούν να αυτοπραγματωθούν και να νιώσουν πολύτιμα για την κοινωνία. Αυτός ο κόσμος μπορεί να γίνει εφικτός μόνο μέσα από την ολοκληρωτική καταστροφή του Κεφαλαίου και του Κράτους - μέσα από την Επανάσταση. Η επαναστατική διαδικασία θα είναι μια διαδικασία μερικής καταστροφής αλλά και, το σημαντικότερο, δημιουργίας. Αν η εργατική τάξη θέλξει να βάλει τέλος στην άθλια κατάσταση που βιώνει μέσα στον Καπιταλισμό και να δημιουργήσει μια Αναρχική Κομμουνιστική κοινωνία στην πορεία της νέας χιλιετίας, τα επόμενα χρόνια θα πρέπει να χαρακτηριστούν όχι μόνο από τους ταξικούς αγώνες αλλά κι από την δημιουργία ενός ενωμένου παγκόσμιου επαναστατικού κινήματος. Αυτή η μπροσούρα, το περιεχόμενο της οποίας συζητήθηκε και γράφτηκε συλλογικά, είναι η συνεισφορά μας σε αυτό το κίνημα, στην αυλαία του 20ού και το λυκαυγές του 21ου αιώνα.

Μέρος Α: Ο καπιταλιστικός κόσμος

Το τέλος μιας περιόδου δε θα πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως ένα στιγμιαίο πέρασμα από μια ιστορική φάση σε μία άλλη. Σε περιόδους αλλαγών, στοιχεία του παρελθόντος πάντα συνυπάρχουν με αυτά του παρόντος. Έτσι, οι νέες συνθήκες, καθώς και η ανάπτυξη νέων τάσεων μέσα στην κοινωνία, σκιαγραφούν το μέλλον. Μπορούμε να μιλάμε για μια νέα ιστορική περίοδο, που ξεκίνησε λόγω των παρακάτω παραμέτρων, οι οποίες εμφανίστηκαν ταυτόχρονα: το βάθος της οικονομικής κρίσης, το τέλος μιας γεωπολιτικής «ισορροπίας» σε διεθνές επίπεδο, η κρίση του Κράτους ως εργαλείου οικονομικής ρύθμισης, η κρίση της δυτικής σκέψης και του πολιτισμού και μιας ολοένα και βαθύτερης οικολογικής κρίσης, που απειλεί με καταστροφή το οικοσύστημα.

Ωστόσο, πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί. Μέχρι τώρα, και στο βαθμό που η κρίση της προηγούμενης περιόδου (η οποία χαρακτηριζόταν από τον τελερισμό, το φορντισμό, τις πολυεθνικές που βασιζόνταν στο εθνικό κεφάλαιο και τις, συνδεόμενες με τα ιμπεριαλιστικά μπλοκ, εθνικές αγορές, την ηγεμονία των δυο υπερδυνάμεων) έχει επηρεάσει το παρόν, δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε με ακρίβεια το αν βρισκόμαστε στο κατώφλι μιας «νέας τάξης πραγμάτων», με καθορισμένους και σταθερούς τρόπους λειτουργίας, ή αν εισερχόμαστε σε μια μακρά περίοδο διαρκούς κρίσης και γενικευμένης διαταραχής.

Α1: Το τέλος των δύο υπερδυνάμεων

Η πολιτική των δυο υπερδυνάμεων (Ψυχρός Πόλεμος και στη συνέχεια ειρηνική συνύπαρξη) βασιζόταν σε μια σιωπηρή συμφωνία. Ο οικονομικός ιμπεριαλισμός θα εφαρμοζόταν κι από τα δυο μπλοκ και η σύγκρουση μεταξύ τους θα εκτυλισσόταν στις χώρες του Τρίτου («υποανάπτυκτου») Κόσμου. Την ίδια στιγμή, οι περισσότερες από τις ελίτ του Τρίτου Κόσμου ήρθαν στην εξουσία πατώντας στις πλάτες εθνοκαταπιεσθέντων κινήσεων, συμμετέχοντας στη διαμάχη μεταξύ των υπερδυνάμεων, προκειμένου να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους για «εθνική ανεξαρτησία» και να δημιουργήσουν μετά - αποικιακά κράτη.

Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις δυο υπερδυνάμεις για στρατιωτική και τεχνολογική υπεροχή κορυφώθηκε, όταν η κυβέρνηση Ρήγκαν απέκτησε το πάνω χέρι στην κούρσα των εξοπλισμών με το πρόγραμμα «Star Wars», συμβάλλοντας στην κατάρρευση του σοβιετικού μπλοκ. Στο επόμενο διάστημα ο Πόλεμος του

Κόλπου, οι αραβοϊσραηλινές συμφωνίες, κι ως ένα βαθμό η νέα κατάσταση που διαμορφώθηκε στη Νότια Αφρική, δε θα ήταν δυνατά αν η Ε.Σ.Σ.Δ. διατηρούσε το ρόλο της υπερδύναμης. Οι Η.Π.Α. επιβάλλουν παντού τις λύσεις τους με το προκάλυμμα της εξασφάλισης της διεθνούς ειρήνης. Η νέα περίοδος, στην οποία εισερχόμαστε, βρίσκεται σε φάση διαμόρφωσης και η μορφή της δεν είναι ακόμα ξεκάθαρη. Τίθενται τα εξής ερωτήματα: είναι η ύφεση στις Η.Π.Α. μόνιμη; Θα συγκροτηθεί το ευρωπαϊκό μπλοκ, κι αν ναι με ποιό τρόπο; Για πόσο ακόμα θα αποσυντίθεται η πρώην Σοβιετική Ένωση σε τριτοκοσμικά κράτη; Θα προκαλέσει η κατάρρευση των ισορροπιών στην Κεντρική Ασία προβλήματα σε Ινδία, Κίνα, Πακιστάν; Τι θα συμβεί με την Ιαπωνία και τις πρόσφατα εκβιομηχανισμένες χώρες; Θα υπάρξει μια «νέα τάξη πραγμάτων» βασισμένη σε τρία μπλοκ ή σε ένα;

Ο καπιταλισμός σε βαθύ μετασχηματισμό

Η καπιταλιστική κρίση των δεκαετιών του '70 και του '80 επέφερε μεγάλες αλλαγές στα χαρακτηριστικά του συστήματος. Από το 1975 ως το 1990, πραγματοποιήθηκε μια συνολική και πολυεπίπεδη αναδιάρθρωση. Κατά τα πρώτα τριάντα χρόνια που ακολούθησαν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η οικονομική επέκταση των ανεπτυγμένων χωρών βασίστηκε σε ένα συγκεκριμένο τρόπο καπιταλιστικής ανάπτυξης, το κεϋνσιανό μοντέλο, το οποίο συνοψίζεται στα παρακάτω:

1. Τα εισοδήματα του πληθυσμού, συμπεριλαμβανόμενης της εργατικής τάξης, έπρεπε να είναι σταθερά κι επαρκή. Πραγματοποιήθηκαν πολλοί κοινωνικοί συμβιβασμοί- ισχυροποίηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, περαιτέρω θεσμοποίηση των συνδικάτων, μέτρα κοινωνικής ασφάλισης κ.ά.

2. Η αύξηση της παραγωγής σήμαινε μεγαλύτερη παραγωγικότητα, η οποία μείωνε το παραγωγικό κόστος. Η αγοραστική δύναμη της εργατικής τάξης αυξήθηκε παράλληλα με τα επιχειρηματικά κέρδη. Αυτή η αύξηση της αγοραστικής δύναμης έγινε από μόνη της πηγή αύξησης των κερδών.

3. Αυτό δε θα συνέβαινε αν οι καπιταλιστές δεν είχαν τον πλήρη έλεγχο πάνω στην οργάνωση της παραγωγής, στις επενδύσεις και τις εργασιακές συνθήκες, έτσι ώστε να αυξάνεται η παραγωγικότητα. Τα συνδικάτα, σε μεγάλο βαθμό, συναίεσαν σ' αυτό, οπισθοχωρώντας στις διαπραγματεύσεις για τις συνθήκες εργασίας, με αντάλλαγμα μισθολογικές αυξήσεις.

4. Το Κράτος ήταν ο εγγυητής της κοινωνικής συναίνεσης, αλλά παράλληλα έπαιξε έναν πολύ σημαντικό οικονομικό ρόλο: διεθνείς αγορές, άμεση χρηματοδότηση των επενδύσεων, στήριξη των εξαγωγών. Σε αρκετές δυτικές χώρες αυτό οδήγησε στην κρατική ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών, της ενέργειας, των πυρηνικών, των αερομεταφορών, των οδι-

κών δικτύων καθώς και στη χρηματοδότηση της έρευνας σ' αυτούς τους τομείς. Οι νέες εξελίξεις στον αυτοματισμό, η συσσώρευση του κεφαλαίου, η περαιτέρω κατάτμηση της εργασίας και η παγκοσμιοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας οδήγησαν σε εκτεταμένο μετασχηματισμό της εργατικής τάξης. Η παραδοσιακή βάση του Καπιταλισμού μεταλλάχθηκε ξεπερνώντας τις νόρμες του 19ου αιώνα.

Η κατάσταση άλλαξε ξανά στα μέσα της δεκαετίας του '70 προς μια μονεταριστική πολιτική, καθώς πολλά κράτη και οι αντίστοιχες κυρίαρχες τάξεις τους επιχείρησαν να πληρώσουν τις οφειλές τους προς το χρηματιστηριακό κεφάλαιο μέσω αυστηρότερων μέτρων λιτότητας: πάγωμα μισθών, μείωση του επιδόματος ανεργίας και περικοπές στην κοινωνική ασφάλιση και τις συντάξεις. Η παραγωγική διαδικασία άλλαξε ποιοτικά. Υπήρξε θεαματική αύξηση της χρήσης του αυτοματισμού, διασπορά της εργασίας έξω από τα εργοστάσια, χρήση των εμπνευματοκιβωτίων¹, ανάθεση τμημάτων της παραγωγής σε εξωτερικούς συνεργάτες² κ.ά. Επιπλέον αναπτύχθηκε ραγδαία ο τομέας της διαφήμισης, ιδρύθηκαν εξειδικευμένες εταιρείες συμβούλων κ.ά. Η αγορά καθώς και το ιδεολόγημα του δικαιώματος των αφεντικών να εκμεταλλεύονται τους πάντες και τα πάντα κυριάρχησαν. Επιβλήθηκε η ελαστική εργασία, η δουλειά τα σαββατοκύριακα, οι νυχτερινές βάρδιες, οι υπερωρίες, η ημι-απασχόληση, όπως κι οι ολιγόμηνες συμβάσεις και οι περικοπές σε άδειες και διακοπές. Η αναδιάρθρωση οδήγησε στη μαζική ανεργία και τις πρόωρες συνταξιοδοτήσεις. Παράλληλα, προέτρεπε τις γυναίκες να επιστρέψουν στα οικιακά. Προκάλεσε πάγωμα των μισθών, μείωση του βασικού μισθού, όπου αυτός υπήρχε, και γενίκευση της προσωρινής, χαμηλόμισθης εργασίας για τους νέους.

Όσον αφορά την παραγωγή, ο αριθμός των μερικώς απασχολούμενων αυξήθηκε. Το ίδιο συνέβη και με την «μαύρη οικονομία» και τα σχετιζόμενα με αυτήν εγκλήματα όπως ληστείες, κλοπές αυτοκινήτων κ.ά. Σε διεθνές επίπεδο, η αναδιάρθρωση επηρέασε την παλαιού τύπου ιμπεριαλιστική εκμετάλλευση, η οποία μέχρι τότε αφορούσε κυρίως τη λεηλασία των πρώτων υλών. Η εκμετάλλευση δεν περιορίζεται πλέον στις πρώτες ύλες. Οι σχέσεις των «υποανάπτυκτων» χώρων (συμπεριλαμβανομένων πλέον κι αυτών της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης) με τη Δύση πέρασαν από τις ανισότιμες συναλλαγές στην πλήρη υποταγή σ' αυτήν, κυρίως μέσα από τον έλεγχο του χρέους και το διεθνές έλεγχο του εργατικού δυναμικού. Παράλληλα, παρουσιάστηκε μια μετάλλαξη των πολυεθνικών, οι οποίες ενώ αρχικά στηρίζονταν σε «εθνικές» βάσεις (όπως στις

¹ Σ.τ.Μ.: Αυτοματοποίηση των μεταφορών. Ο όρος που χρησιμοποιείται στο πρωτότυπο κείμενο είναι containerization.

² Σ.τ.Μ.: Ο όρος που χρησιμοποιείται στο πρωτότυπο κείμενο είναι outwork.

Η.Π.Α., την Ιαπωνία, τη Γαλλία, τη Γερμανία), στη συνέχεια αναγκάστηκαν να επεκτείνουν τη συνεργασία τους σε διεθνές επίπεδο, μέσω εμπορικών συμφωνιών και συνεργασιών στον τομέα της τεχνολογίας, (ιδρύοντας κοινές θυγατρικές ή να ιδρύσουν κοινές θυγατρικές) ίδρυσης κοινών θυγατρικών και γενικότερα κάθε είδους σύμπραξης.

Ο «υποανάπτυκτος» κόσμος

Υπάρχει μια σταθερή τάση διεύρυνσης του χάσματος μεταξύ των πλούσιων και των φτωχών χωρών. Το 40% του παγκόσμιου πληθυσμού πρέπει να μοιραστεί το 3,3% του παγκόσμιου εισοδήματος. Κάθε μέρα, 40.000 παιδιά πεθαίνουν λόγω της φτώχειας και οι άνθρωποι που υποφέρουν σήμερα από την πείνα σ' όλο τον κόσμο είναι περισσότεροι από οποιαδήποτε άλλη περίοδο της ανθρώπινης ιστορίας. Ο αριθμός τους αυξάνεται συνεχώς. Παρ' όλα αυτά, υπό το φως της παγκόσμιας καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, ο όρος «Τρίτος Κόσμος» είναι σχετικά ξεπερασμένος. Λέξεις, όπως «αναπτυσσόμενες» ή «υποανάπτυκτες» χώρες, φαίνονται καταλληλότερες για τα πλάνα του παγκόσμιου καπιταλισμού. Για παράδειγμα, οι «Τέσσερις Δράκοι» (Four Dragons) (Ταϊβάν, Νότια Κορέα, Σιγκαπούρη και Χονγκ Κονγκ) μοιάζουν περισσότερο με κάποιες χώρες της Ε.Ε. (Πορτογαλία, Ελλάδα, Ιρλανδία) παρά με κάποιες από τις φτωχότερες χώρες (Αιθιοπία, Σομαλία, Μπαγκλαντές).

Εκτός από τη λεηλασία των πρώτων υλών και την υπερεκμετάλλευση της ανθρώπινης εργασίας από τις πολυεθνικές, οι «υποανάπτυκτες» χώρες ελέγχονται από διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς, όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Το «χρέος του Τρίτου Κόσμου» ανήλθε σε \$1,355 τρισεκατομμύρια το 1990. Σε αυτά τα χρέη παρέχεται συστηματικά πίστωση με τη μορφή νέων δανείων, υψηλότερων από την οποιαδήποτε προσφερόμενη «βοήθεια». Ως αντάλλαγμα γι' αυτά τα δάνεια, το Δ.Ν.Τ. επιβάλλει τη θεραπεία του σοκ στις χώρες - οφειλότες. Αυτή συνίσταται σε υποτιμήσεις, κατάργηση του ελέγχου των τιμών και των εγγυήσεων των μισθών και «εξορθολογισμό» των κρατικών επιχειρήσεων (απολύσεις, συγχωνεύσεις κ.ά.). Αφότου «εξορθολογιστούν», οι κρατικές επιχειρήσεις αγοράζονται από τις μεγάλες εταιρείες του ανεπτυγμένου κόσμου και τα έσοδα από τις ιδιωτικοποιήσεις χρησιμοποιούνται για να αποπληρωθεί μέρος του χρέους. Έτσι, το όφελος για τους διεθνείς καπιταλιστές είναι διπλό. Τελικά, οι κρατικές τράπεζες υπόκεινται σε μια τρίμηνη επιτήρηση από το Δ.Ν.Τ. και χάνουν κάθε έλεγχο της εθνικής νομισματικής πολιτικής. Τα επιτόκια δανεισμού καθορίζονται από τις αγορές και προκαλούν την κερδοσκοπία που οδηγεί στην υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας των χωρών, επιταχύνοντας την κατάρρευση των εθνικών οικονομιών.

Η κατάρρευση του «Κομμουνιστικού» μπλοκ

Από τη δεκαετία του '60, η σοβιετική οικονομία άνοιξε τις πόρτες της στο Δυτικό Καπιταλισμό. Η διείσδυση του Δυτικού Κεφαλαίου αυξήθηκε στη δεκαετία του '70. Η ανάπτυξη του διεθνούς καταμερισμού εργασίας τη δεκαετία του '60 και η αύξηση των διεθνών συναλλαγών επηρέασε ορισμένους τομείς της γραφειοκρατίας, με τρόπο τέτοιο ώστε να προωθηθούν «μεταρρυθμίσεις» στην κατεύθυνση μιας «φιλελευθεροποίησης» της οικονομίας. Αν ο Γκορμπατσόφ δεν υπήρχε, θα έπρεπε να εφευρεθεί.

Ενσωματωμένες ήδη μέσα στην παγκόσμια οικονομία, οι σοβιετικές χώρες υπέστησαν όλες τις συνέπειες της μονεταριστικής πολιτικής που ακολουθούσε η Δύση. Οι χώρες της ανατολικής Ευρώπης βιώνουν μια ύφεση χειρότερη από αυτήν της Δύσης τη δεκαετία του '30. Κάτω από τις τακτικές «διαρθρωτικές προσαρμογές» του Δ.Ν.Τ., αυτές οι χώρες, που πίστευαν ότι ενσωματώνονταν στην οικονομία της Δύσης, υποφέρουν τώρα από την φτώχεια που προκάλεσαν η ανεργία, οι ιδιωτικοποιήσεις, η προσαρμογή των τιμών στην Παγκόσμια Οικονομία, καθώς και η βίαιη υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου και της βιομηχανικής παραγωγής. Οι πλέον προσοδοφόροι τομείς της οικονομίας έχουν πουληθεί σε πολυεθνικές. Τα χιλιάδες δολάρια που προσφέρονται ως «βοήθεια» αγοράζουν μόνο πολιτικό προσωπικό και διάφορες μαφίες, που ελέγχουν τα δίκτυα διανομής κι εμπορίου. Βρίσκεται σε εξέλιξη, δηλαδή, μια διαδικασία «Τριτοκοομοποίησης».

Η κατάρρευση του «Κομμουνισμού» ή αλλιώς του Κρατικού Καπιταλισμού

Το τέλος του «Κομμουνισμού» (τον οποίο οι Αναρχικοί Κομμουνιστές και άλλοι αποκαλούν Κρατικό Καπιταλισμό ή Κρατικό Σοσιαλισμό) σήμανε προς στιγμή τον ιδεολογικό θρίαμβο του Δυτικού Καπιταλισμού, της οικονομίας της αγοράς και του ατομικισμού του. Η Δύση μπορούσε πλέον να δείξει ότι η δική της μορφή καπιταλισμού υπεριτερούσε πέραν πάσης αμφιβολίας και ότι το αυθεντικό ήταν πολύ καλύτερο από την «κομμουνιστική» του κόπια. Επιπλέον, αποτέλεσε ένα αποθαρρυντικό παράδειγμα για όσους από εμάς μπορεί να ήθελαν να αλλάξουν το σύστημα. Αλλά ταυτόχρονα, ο Καπιταλισμός ως ολότητα έχασε το «σοσιαλιστικό» του alter-ego και τις βεβαιότητές του και βρίσκεται τώρα σε μια διαρκή αναζήτηση ενός νέου αντίπαλου δέους. Η νίκη του Καπιταλισμού είναι μια νίκη κενή περιεχομένου, βασισμένη σ' ένα από τα μεγαλύτερα ψέματα του 20ού αιώνα -την αντίληψη ότι η Ε.Σ.Σ.Δ., η Κίνα, οι χώρες της ανατολικής Ευ-

ρώπης, η Κούβα, το Βιετνάμ, η Μοζαμβίκη κ.λπ. ήταν «σοσιαλιστικές» ή «κομμουνιστικές» χώρες, και πως ο λόγος αυτός αρκούσε για να αποτελούν εχθρό και απειλή. Το μόνο που πρόσφερε η βιασύνη των χωρών της Ε.Σ.Σ.Δ. κι άλλων να ενσωματωθούν στη Δύση ήταν η επιβεβαίωση του τι πραγματικά ήταν οι κοινωνίες αυτές - κοινωνίες της κατανάλωσης, χωρίς να υπάρχει τίποτα για να καταναλωθεί, ατελείς κι αδιέξοδες μορφές Καπιταλισμού με εξαμβλωματικές παραμορφώσεις και παραλυτικές δυσλειτουργίες. Οι μέθοδοί τους για την εκμετάλλευση της εργατικής δύναμης δεν ήταν πλέον αποτελεσματικές και οι μέθοδοί τους για την κυριαρχία και τη διαχείριση, που χρονολογούνται από το 1930, ήταν αρχαϊκές σε σχέση με τη δυτική νεωτερικότητα. Το τέλος του «Κομμουνισμού» σήμανε επίσης την κατάρρευση ενός, βασισμένου σ' αυτό το μοντέλο, «εργατικού» κινήματος στον υπόλοιπο κόσμο, καθώς και την κατάρρευση του Λενινισμού και της «ιστορικής» Σοσιαλδημοκρατίας, όχι μόνο στη Δύση, αλλά και στον «υποανάπτυκτο» κόσμο. Αυτή η διαδικασία βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη.

Η κρίση στη Δύση

Η νίκη του Δυτικού επί του Κρατικού Καπιταλισμού επετεύχθη με μεγάλο κόστος. Μια μακρόχρονη, βαθιά δομική κρίση διαταράσσει άλλες ισορροπίες και απειλεί όλες τις οικονομίες με αποσταθεροποίηση. Μια από τις κύριες δομικές αντιφάσεις του Καπιταλισμού είναι αυτή ανάμεσα στην τάση για την εγκαθίδρυση μιας παγκόσμιας αγοράς κι οικονομίας και τη διατήρηση του «Έθνους - Κράτους» ως ρυθμιστικού εργαλείου. Τα έθνη κράτη του ανεπτυγμένου κόσμου, υπό την πίεση των πολυεθνικών, προωθούν την ελεύθερη ροή του διεθνούς κεφαλαίου. Έχουν απωλέσει τα μέσα ελέγχου της κερδοσκοπίας κι έχουν χάσει ένα μεγάλο μέρος της δύναμής τους. Μια εθνική οικονομική στρατηγική μπορεί να λειτουργήσει μόνο εκεί όπου θα συμπλέει με τα συμφέροντα των διεθνών αγορών.

Όμως, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας δεν οδηγεί απαραίτητα σε μια ενιαία οικονομική τάξη. Οι διαπραγματεύσεις για τη Γενική Συμφωνία Δασμών κι Εμπορίου (G.A.T.T.)³ δείχνουν πως ο οικονομικός πόλεμος (ο οποίος μειώνει

³ Σ.τ.Μ: General Agreement on Trades and Tariffs. Πολυμερής συμφωνία που συνάφθηκε από 123 χώρες που αντιπροσωπεύουν το 90% του παγκόσμιου εμπορίου. Υπογράφηκε το 1947 κι ακολουθήθηκε από επτά κύκλους διαπραγματεύσεων, με τελευταίο αυτόν της Ουρουγουάης το 1993, στον οποίο καλύφθηκαν θέματα σχετικά με την κατάργηση των εμπορικών περιορισμών, το εμπόριο υπηρεσιών, την αύξηση της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας κ.ά. Διάδοχος της G.A.T.T. είναι από το 1995 ο Π.Ο.Ε.: Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (W.T.O.)

τα κόστη παραγωγής κ.λπ. κι οδηγεί στη συσσώρευση κεφαλαίου) παραμένει η κινητήρια δύναμη της παγκόσμιας οικονομίας. Επιπλέον, η οικονομική κυριαρχία των Η.Π.Α. αποδυναμώνεται διαρκώς, και την τελευταία δεκαετία ήρθε αντιμέτωπη με τα ισχυρά οικονομικά μπλοκ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της Ιαπωνίας. Οι διαπραγματεύσεις για την G.A.T.T. δείχνουν ότι οι Η.Π.Α. είναι έτοιμες να αντεπιτεθούν περιορίζοντας τις εμπορικές συναλλαγές, σε μια προσπάθεια να επανακτήσουν τις χαμένες αγορές.

Το τέλος του Κρατικού Καπιταλισμού δε σημαίνει ούτε νίκη ούτε και ήττα για τους επαναστάτες. Είναι ένα τέλος γεμάτο δυνητικούς κινδύνους που απορρέουν από την επανεμφάνιση κινημάτων που είχαν κατασταλεί ή αποκρυφτεί από αυτόν. Σηματοδοτεί, όμως, και το τέλος μιας «εποχής των παγετώνων» στο πεδίο της θεωρίας, μιας εποχής στην οποία κανείς δεν μπορούσε να αναλογιστεί τίποτα πέρα από το Κράτος και την αέναη ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Η εξάφaniση του Κρατικού Καπιταλισμού πρέπει να αποτελέσει την αφορμή για την επιτάχυνση της διαδικασίας αποτίμησης του επαναστατικού ζητήματος και για την ανάπτυξη κινημάτων και ιδεών ριζωμένων στο παρόν. Τώρα είναι η στιγμή που πρέπει να επεξεργαστούμε και να περιγράψουμε τις αναδυόμενες απαντήσεις στην κρίση.

Α2: Πάνω στα συντρίμια του Κρατικού Καπιταλισμού

Η κρίση της ανθρωπιστικής σκέψης στη Δύση

Η ανθρωπιστική σκέψη θεωρεί τη φύση (και όχι το Θεό) ως τον ρυθμιστή του κόσμου. Στην λογική της διάρθρωση, ο «Άνθρωπος» βρίσκεται στο επίκεντρο. Γεννήθηκε στην Αναγέννηση, σχηματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του Διαφωτισμού και διαχύθηκε στην κοινωνία με τον Θετικισμό του 19ου αιώνα, την εποχή του καπιταλιστικού θριάμβου. Ο Ανθρωπισμός, όμως, φθίνει παράλληλα με το επίσημο τέλος των ουτοπιών.

Η κρίση στη Δυτική Σκέψη έχει δυο διακριτές ρίζες, αμφότερες συνδεδεμένες με την κρίση του πολιτισμού. Αυτές είναι: η σχέση των ανθρώπων με τη φύση και οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων. Η οικολογική κρίση είναι αποτέλεσμα μιας πλανητικής οικονομίας, όπου η όξυνση του βαθμού εκμετάλλευσης που επιβάλλεται από την παγκόσμια αγορά είναι δυσανάλογη του ρυθμού ανανέωσης του νερού, των δασών, των λιμνών και των εδαφών. Ακόμη, η οικολογική

κρίση αποτελεί τον επιθανάτιο ρόγχο εκείνης της σχολής σκέψης, η οποία βλέπει τον κόσμο αποκλειστικά φτιαγμένο για την ευτυχία και την ευχαρίστηση του ανθρώπου.

Ο Διαφωτισμός και η Δημοκρατία διακήρυξαν την «Εποχή του Ανθρώπου», η οποία θα δημιουργούσε έναν ορθολογικό κόσμο βασισμένο στην Ελευθερία και την Ισότητα. Απέχουμε παρασάγγας από αυτόν. Η ανθρωπιστική σκέψη, όπλο στον πόλεμο κατά του σκοταδισμού και των εδραιωμένων αντιδραστικών ιδεών των παλιών καθεστώτων, δημιούργησε τους δικούς της μύθους για την Επιστήμη και την Πρόοδο. Λειτουργεί ως πέπλο που καλύπτει τη βία της κυριαρχίας σε κάθε έκφραση της καθημερινής ζωής, από τις μεθόδους τεχνητής γονιμοποίησης μέχρι και τον ίδιο το θάνατο (η διαχείριση των πτωμάτων δεν ξέφυγε από τους νόμους της προσφοράς και της ζήτησης). Η ιδεολογία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ακρογωνιαίος λίθος του ανθρωπισμού, παρούσα στα Μ.Μ.Ε., καθώς και ανάμεσα σε πολιτικούς και διανοούμενους, έχει πλέον εκφυλιστεί σε φιλανθρωπία⁴. Η φιλανθρωπία δεν έχει ως στόχο να μας απαλλάξει από τον τρόπο του λιμού και του πολέμου, αλλά να τον κάνει πιο υποφερτό. Δεν είναι καθόλου περιεργό το ότι οι πολυεθνικές χορηγούν τα φιλανθρωπικά προγράμματα. Το τσίρκο των media, από τους Band Aid⁵ μέχρι το δημόσιο μοίρασμα τροφίμων, δεν είναι αθώο. Η φιλανθρωπία δεν αφορά τον «υποανάπτυκτο» κόσμο και τα αίτια της «υποανάπτυξης» του, αλλά τον «εφπυαρισμό των συνειδήσεων» και το κέρδος σε επίπεδο συμβολισμού που αποκομίζει η Δύση με τις παρεμβάσεις της, παρουσιάζοντας την πείνα των άλλων ως έναν «κόσμο περιπέτειας».

Στη Δύση, η κοινωνική αποσύνθεση, ο φόβος της αναδυόμενης φτώχειας και η έλλειψη προοπτικών, οδήγησαν στην ανάπτυξη ενός νέου ολοκληρωτισμού, βασισμένου στον ανορθολογισμό, το σκοταδισμό - προγονισμό, τον εθνοκεντρισμό και το θρησκευτικό φονταμενταλισμό (π.χ. Αναγεννημένοι Χριστιανοί - Born-again Christians). Στις πλούσιες μητροπόλεις μας παρατηρούμε την εμφάνιση των σύγχρονων θρησκειών της εργασιομανίας και της θυσίας, του πνευματισμού, της μελλοντολογίας, της αστρολογίας, των θρησκευτικών σχέτων, καθώς επίσης και την απουσία σκοπού, τον αλκοολισμό, τον εθισμό στα ναρκωτικά, τις ψυχικές παθήσεις και την αυτοκτονία.

⁴ Σ.τ.Μ.: Στο πρωτότυπο κείμενο χρησιμοποιείται ο όρος humanitarianism, ο οποίος εδώ θεωρήθηκε καλύτερο να αποδοθεί ως φιλανθρωπία. Για περισσότερες πληροφορίες: <https://en.wikipedia.org/wiki/Humanitarianism> (αγγλικά)

⁵ Σ.τ.Μ.: Μουσικό συγκρότημα απαρτιζόμενο από διάσημους καλλιτέχνες που συστάθηκε για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Τελικά, η κρίση της ανθρωπιστικής σκέψης και η γενικευμένη σύγχυση ευνοούν τις προσπάθειες επαναφοράς μιας αντιδραστικής πθικής τάξης, π.χ. η επιχειρούμενη ανάδυση της Νέας Δεξιάς. Η κρίση της σκέψης εκείνης που βλέπει το μέλλον μονάχα ως ένα διαρκές παρόν ή ως καταστροφή, οδηγεί σε ένα παράξενο φαινόμενο στο οποίο στοιχεία του παρελθόντος ανακυκλώνονται στο παρόν. Η κοινωνία μοιάζει σαν να προχωρά προκειμένου τελικά να υποχωρήσει· μόδα, στυλ, εμφάνιση, τέχνη, όλα ανακυκλώνονται κι αναβιώνουν προκειμένου να καλύψουν το τρομακτικό κενό της ζωής και την αγωνία που αυτό συνεπάγεται.

Η άνοδος του εθνικισμού και του θρησκευτικού φονταμενταλισμού

Πολλές περιοχές έχουν βιώσει την ανάδυση μαζικών θρησκευτικών φονταμενταλιστικών ρευμάτων (π.χ. μουσουλμανικών και ινδουιστικών). Τα κινήματα αυτά υποστηρίχθηκαν από τη Δύση, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα κοσμικά κινήματα που αντιτάσσονταν στα συμφέροντά της. Δεν έχουν αντικαπιταλιστικά χαρακτηριστικά, απλώς κριτικάρουν τις συνέπειες της κυριαρχίας των ανεπτυγμένων χωρών - κυρίως την πολιτισμική ομοιομορφία. Η, αναμφίβολα μαζική, υποστήριξη που έχουν έχει βαθιές ρίζες. (Για τους πληθυσμούς αυτούς, η θρησκεία αποτελεί ένα "ιδεολογικό" μέσο συνοχής για τη συγκρότηση των κοινωνιών τους, οι οποίες βρίσκονται σε διαρκή μετασχηματισμό (εκεί όπου οι παραδοσιακές οικονομίες βρίσκονται σε μια διαδικασία αποσύνθεσης· εκεί όπου το Κράτος λειτουργεί μόνο ως ένα βάρβαρο μέσο καταπίεσης και ως αμυντική θωράκιση μιας διεφθαρμένης τάξης· εκεί όπου τα σύνορα, κληροδοτημένα από την αποικιοκρατία, δεν αναγνωρίζονται πραγματικά· εκεί όπου οι κοινωνικοί κανόνες έχουν μόλις συσταθεί· εκεί όπου πολλά διαφορετικά έθνη συμβιώνουν στην ίδια περιοχή), σε μία περίοδο που οι παλιές ιδέες δε «δουλεύουν» πια ή δεν κατορθώνουν να γειωθούν στην πραγματικότητα. Η ανάπτυξη των φονταμενταλιστικών κινήματων ήρθε ως απάντηση στη διαδικασία αποσύνθεσης των κοινωνιών αυτών. Αποκομμένοι από τη μαζική κατανάλωση, οι καταπιεσμένοι λαοί βρήκαν στην παραδοσιακή θρησκεία το «ιερό» και μεταφυσικό εκείνο στοιχείο, το οποίο η Δύση είχε μεταθέσει εδώ και καιρό στους θεμελιώδεις της μύθους, την Επιστήμη και την Ανάπτυξη, το φετιχισμό της αγοράς και την καθαγιασμένη ιδιοκτησία.

Στην Ανατολή, οι ένοπλες συγκρούσεις έχουν πολλαπλασιαστεί μετά την πώση του Τείχους. Ο ιδεολογικός αποπροσανατολισμός που έπληξε την Ανατολή δεν οφείλεται μονάχα στην κατάρρευση του κρατικού «σοσιαλισμού». Προέκυψε από την αποκαθίλωση του καπιταλισμού, καθώς αυτός απέτυχε στο να τηρήσει

τις υποσχέσεις του και λειτουργεί μόνο προς όφελος των διεφθαρμένων μειοψηφιών - πρώην μελών του Κόμματος, διευθυντών εργοστασίων που μετατράπηκαν εν μια νυκτί σε αφεντικά, μαυραγοριτών, γκάνγκοτερ κ.λπ. Ως εκ τούτου, υπάρχει πολύ μικρή διαφορά ανάμεσα στην ανάδυση του εθνικισμού στην Ανατολή και τη Δύση. Η ταυτόχρονη εμφάνισή τους σηματοδοτεί μια περίοδο βαθιάς κρίσης, όχι αποκλειστικά οικονομικής, η οποία υπερβαίνει τα εθνικά όρια και τις πολιτικο-ιστορικές παραδόσεις: είναι η κρίση του καπιταλιστικού πολιτισμού.

Για μια στιγμή!

As συνοψίσουμε τις αποτυχίες του Καπιταλισμού:

Κοινωνικά: απολύσεις, ανασφάλιστη εργασία, φτώχεια, ανεργία.

Οικολογικά: λεηλασία του πλανήτη.

Οικονομικά: διεθνής καταμερισμός της εργασίας, βιομηχανική παρακμή, καταστροφή τοπικών οικονομιών, αναδυόμενες οικονομίες υπό τα κελεύσματα της Δυτικής κυριαρχίας.

Άνθρωποι: λιμοί, πόλεμοι, καταπίεση.

Ανθρώπινες σχέσεις: κατάρρευση του πνεύματος της κοινότητας κι της αλληλεγγύης, αποθέωση του ψευδο-ατομικισμού -σε αντίθεση με την ατομικότητα-, ο νόμος της ζούγκλας ως βασικός κανόνας της ζωής.

Διανοητικά: ένδεια πραγματικής σκέψης, κυριαρχία των εικόνων και του θεάματος (π.χ. καταναλωτισμός, πόλεμοι και λιμοί ως τηλεοπτική «διασκέδαση», θέαση της ζωής ως τηλεοπτικό σόου), κρίση της καλλιτεχνικής δημιουργίας κι ανακύκλωση παλιών συνταγών στην αγορά της κουλτούρας και του θεάματος, απογοήτευση και μελαγχολία, κυνισμός.

Ο Καπιταλισμός, όμως, δεν είναι αιώνιος, τουλάχιστον όχι μακροβιότερος από την παρουσία του ανθρώπου στον πλανήτη. Ποτέ άλλοτε ένας πολιτισμός δεν κατασκεύασε τόσα πολλά μέσα για την ίδια του την εξαφάνιση. Αποτελεί πλέον αναγκαιότητα η ανάσχεση αυτής της πορείας προς την αυτοκτονία, η αλλαγή της παγκόσμιας κατάστασης και η εύρεση νέων τρόπων οργάνωσης της κοινωνικής ζωής, καθώς οδηγούμαστε πιθανότατα στο τέλος της ανθρωπότητας και το πραγματικό «Τέλος της Ιστορίας». Μπροστά σ' αυτό τον κίνδυνο πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειές μας και να διερευνήσουμε νέους τρόπους για την κοινωνική απελευθέρωση. Με λίγα λόγια να δημιουργήσουμε ένα πρόγραμμα για τον Αναρχικό Κομμουνισμό και τη δημιουργία ενός νέου πολιτισμού που θα αντικαταστήσει το υπάρχον.

Κάτω από οποιοσδήποτε κοινωνικές συνθήκες, φτάνει πάντοτε μια στιγμή που η κυρίαρχη αντίληψη αποτυγχάνει να δώσει απαντήσεις κι αφήνει ανοιχτό χώρο

για την κριτική, για την ανάδυση και την οργάνωση νέων αντιστάσεων (διανοητικών, κοινωνικών, καλλιτεχνικών) και την ανακάλυψη νέων δυνατοτήτων.

Α3: Η εναλλακτική πρόταση

Το παλιό εργατικό κίνημα πέθανε. Στη βίαιη επίθεση της άρχουσας τάξης που ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του '70, τα συνδικάτα και τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα συντάχθηκαν περισσότερο από κάθε άλλη φορά με τα αφεντικά. Οι εργάτες έχασαν μαζικά τις δουλειές τους. Τα παλιά σώματα κρούσης της τάξης μας, ανθρακωρύχοι, εργάτες μετάλλου και λιμενεργάτες, αποδεκατίστηκαν. Ταυτόχρονα, μια ιδεολογική επίθεση εξαπολύθηκε από τους υπηρέτες της τάξης των αφεντικών -τους διανοούμενους-, που προώθησαν την ιδέα ότι η εργατική τάξη είναι νεκρή. Αυτοί οι διανοούμενοι προέρχονταν και από την Αριστερά και από τη Δεξιά. Τόσο στα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα όσο και στις ευρω-κομμουνιστικές πτέρυγες των κομμουνιστικών κομμάτων, υπήρχαν διανοούμενοι απολογητές αυτού του μύθου. Ακόμη και κάποιοι αναρχικοί υπέκυψαν σ' αυτές τις ανοησίες.

Ένα νέο εργατικό κίνημα

Πρόθεσή μας δεν είναι να κλαψουρίζουμε με νοσταλγία και να μαραζώνουμε για τα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα, τα «εργατικά φρούρια», τα ορυχεία, τα μέρη όπου εκατομμύρια γυναικών, ανδρών και παιδιών είδαν τις ζωές τους να ακρωτηριάζονται και που το μόνο που είχε νόημα ήταν η πάλη ενάντια στις ιδιοτροπίες των αφεντικών, για λιγότερες ώρες δουλειάς, με καλύτερες συνθήκες και μεγαλύτερες αμοιβές. Αυτοί οι αγώνες, συνήθως, αποδέχονταν το καπιταλιστικό σύστημα εργασίας και η μόνη απαίτηση των εργατών ήταν οι καλύτεροι μισθοί. Για κάποιους σοσιαλιστές – κομμουνιστές, το προλεταριάτο αποτέλεσε το ιστορικό υποκείμενο, που ήταν σε θέση να ανατρέψει την αστική τάξη, όπως εκείνη είχε ανατρέψει παλιότερα την αριστοκρατία κι αυτό θα πραγματοποιούταν είτε μέσα από ένα πρωτοπόρο κόμμα είτε μέσα από τα επαναστατικά συνδικάτα. Οι αγώνες έπρεπε να βασίζονται κυρίως στους χώρους δουλειάς.

Αν εμείς, ως Αναρχικοί Κομμουνιστές, αντιμετωπίζουμε ακόμα το εργατικό κίνημα ως καθοριστικής σημασίας, είναι γιατί οι εργάτες είναι εκείνοι που παράγουν τα αγαθά και βρίσκονται στην καρδιά της παραγωγής κεφαλαίου κι όχι λόγω των υποτιθέμενων δυνατοτήτων τους ως χειραφετική τάξη. Στα κράτη της καπιταλιστικής ενδοχώρας, ο πληθυσμός της τάξης μας παραμένει ο ίδιος με

20 χρόνια πριν, ειδικά αν συμπεριλάβουμε όλους τους μισθωτούς στο σύγχρονο Καπιταλισμό. Αλλά η τάξη μας έχασε μέρος της ισχύος της στην καπιταλιστική ενδοχώρα, καθώς εξασθένησε η δυνατότητά της να παράγει Κεφάλαιο και συνεπώς να κρατάει όμηρο τον Καπιταλισμό, ώστε να τον καταστρέψει. Το παλιό εργατικό κίνημα είναι ακόμα ισχυρό μόνο στη Γερμανία. Αλλά αυτή είναι η μόνη ευρωπαϊκή καπιταλιστική χώρα που διατήρησε τη βιομηχανική της βάση (όπως και η Ιαπωνία) και δεν ήρθε σε ρήξη με τον κεϋνσιανισμό – με την τάξη των αφεντικών να αναδιανέμει κάποια από τα κέρδη της για να διασφαλίσει την κοινωνική ειρήνη και τον καταναλωτισμό. Το βάρος της επανένωσης μπορεί να τα αλλάξει όλα αυτά. Στις άλλες χώρες το συνδικαλιστικό κίνημα ενσωματώθηκε πλήρως στον Καπιταλισμό ως ένας αναγνωρισμένος σύμβουλος και μεσολαβητής κι έχασε τη σημασία του, όταν οι κανόνες του παιχνιδιού άλλαξαν.

Ο Καπιταλισμός άλλαξε. Το επαναστατικό κίνημα πρέπει ν' αλλάξει

Για τον εργάτη της δεκαετίας του '60, η ταξική πάλη διεξαγόταν μέσα στους τοίχους του χώρου δουλειάς και (εκτός αν επιλεγόταν η άμεση δράση ως τρόπος πάλης) μέσα από τα συνδικάτα.

Σήμερα, η εργατική τάξη, η οποία πάντα αντιμετώπιζε προβλήματα εκτός του χώρου εργασίας, καλείται να ανταποκριθεί στη γενική επιδείνωση του επιπέδου ζωής, τα αφεντικά, τους φόρους, την ασφάλιση, τις παροχές υγείας, το σύστημα εκπαίδευσης, τα προγράμματα κατάρτισης ανέργων κ.λπ., και τη δυσκολία να βρει σπίτι και δουλειά. Οι γυναίκες έχουν ν' ανταποκριθούν σε διπλή δουλειά – στα οικιακά και στο χώρο εργασίας – λόγω της επιδείνωσης της θέσης των εργαζόμενων γυναικών. Οι εθνοτικές μειονότητες και οι μετανάστες αντιμετωπίζουν όλο και περισσότερες ρατσιστικές επιθέσεις και διακρίσεις.

Αυτές οι πολλαπλές πιυχές των ταξικών εμπειριών και του αγώνα είναι άμεσα πολιτικές, με την έννοια ότι αντιτίθενται στις πολιτικές θέσεις που προτάσσει η τάξη των αφεντικών κι εκφράζονται στο δημόσιο χώρο των πόλεων και της κοινωνίας συνολικά, πολύ περισσότερο απ' ό,τι στον ιδιωτικό χώρο της δουλειάς. Ένα νέο εργατικό κίνημα θα πρέπει να έχει ως στρατηγική του την επείγουσα ανάγκη να οργανωθεί σ' όλες τις κοινωνικές σφαίρες. Δε θα υπάρξει ανασύνταξη της τάξης χωρίς την ενότητα της πάλης, χωρίς την αναδημιουργία της αίσθησης μιας τάξης που αντιτίθεται σε μια κοινωνική κατάσταση. Οι επαναστάτες δεν πρέπει απλώς να υιοθετήσουν ένα βολонταρισμό και να συμμετάσχουν στους αγώνες, θα πρέπει να προωθούν εναλλακτικές προοπτικές. Αλλιώς, οι αγώνες

αυτοί είναι εκτεθειμένοι στον κίνδυνο της αφομοίωσης, οπότε η αντίσταση αποπροσανατολίζεται και τελικά καταλήγει να υποστηρίζει αυτόν που υποτίθεται πως πολεμάς (χρησιμοποιώντας π.χ. εθνικιστικές μορφές άμυνας για την υπεράσπιση του βιοτικού επιπέδου, όπως επί παραδείγματι το “Buying British”⁶). Το νέο κίνημα, για το οποίο μιλάμε, πρέπει να υπερβεί την υπεράσπιση μισθών και θέσεων εργασίας (παρόλο που πρέπει να κάνει κι αυτό). Πρέπει να αμφισβητήσει τη νομιμότητα του καπιταλιστικού συστήματος και της παραγωγής για χάρη της παραγωγής. Πρέπει να αμφισβητήσει τη λογική της εργασίας εντός του Καπιταλισμού. Για πολλούς η ανάγκη να εργαστούν έγινε αδύνατο να ικανοποιηθεί, γιατί το οικονομικό σύστημα δε χρειάζεται (ή δε χρειάζεται μόνιμα) την ικανότητά τους για δουλειά. Προκειμένου να έχει συνοχή ένα νέο κίνημα, θα πρέπει να προβάλλει την αναγκαιότητα της κοινωνικής απελευθέρωσης.

Ουτοπιστές; Ένοχοι, κύριε πρόεδρε!

«Ένας χάρτης που δεν περιλαμβάνει την Ουτοπία, δεν αξίζει ούτε μια ματιά να τον ρίξεις, καθώς αφήνει απ’ έξω τη μοναδική χώρα, στην οποία δέξει να προσγειωθεί όλη η Ανθρωπότητα... Η πρόοδος είναι η υλοποίηση της μιας μετά την άλλη Ουτοπίας».

Όσκαρ Ουάιλντ.

Οι επαναστάτες συχνά κατηγορούνται ως ουτοπιστές, ως ονειροπόλοι. Ναι, είμαστε ονειροπόλοι, γιατί, όπως και στα παιδιά, δεν μας αρέσουν οι εφιάλτες. Ναι, είμαστε ουτοπιστές. Αυτή η ουτοπία δεν είναι παράδεισος επί της Γης. Ούτε και μια επιστροφή στο «Χρυσόν Γένος⁷». Αυτό το *Άδδο Μέρος* είναι μια συμβολική περιοχή, βασισμένη στην επαναστατική άρνηση ν’ ανεχτούμε έναν κόσμο που στηρίζεται στη βία της ταξικής, φυλετικής και σεξουαλικής κυριαρχίας, την εκμετάλλευση του μόχθου και του σώματος, την αλλοτρίωση. Αυτή η ουτοπία είναι μια απάντηση στην κρίση της ανθρωπιστικής σκέψης. Είναι ο τόπος μέσω του οποίου θα μπορούσαμε να οργανώσουμε τις αντιστάσεις και να επαναστατικοποιήσουμε την επανάσταση. Στο τρίτο μέρος θα συζητήσουμε το πώς θα μπορούσαμε να προκαλέσουμε την επανάσταση μέσω ενός μαζικού επαναστατικού κινήματος καθώς και το ρόλο των επαναστατών μέσα σ’ αυτό. Αλλά πρώτα ας συζητήσουμε για το είδος της νέας κοινωνίας που θα δημιουργήσει η επανάσταση.

⁶ Σ.τ.Μ.: Κάτι αντίστοιχο με την καμπάνια «*ψωνίζω ελληνικά*», καταναλωτικός πατριωτισμός.

⁷ Σ.τ.Μ.: Ο Ησίοδος, στο έργο του *Έργα και Ημέραι*, περιγράφει τα πέντε στάδια (Γέννη) από τα οποία διήλθε η ανθρωπότητα: το Χρυσό, το Αργυρό, το Χάλκινο, το Ηρωικό και το Σιδερένιο (στο οποίο βρίσκεται σήμερα). Το Χρυσό Γένος περιγράφει μια ανθρώπινη κατάσταση που μοιάζει με θεϊκή, χωρίς καμία φθορά. Η ανθρωπότητα εκφυλίζεται διαρκώς καθώς προχωρά προς το Σιδερένιο Γένος, στο οποίο παρουσιάζονται όλα τα ανθρώπινα πάθη.

Μέρος Β: Ο Αναρχικός - Κομμουνιστικός κόσμος

Η καπιταλιστική κοινωνία, και βέβαια κάθε κοινωνία που δεν είναι Αναρχική Κομμουνιστική, επηρεάζει θεμελιωδώς και με αρνητικό τρόπο το τι είδους άνθρωποι είμαστε, το τι είμαστε ικανοί να επιτύχουμε και το πώς σχετιζόμαστε με τους άλλους. Δεν είναι μόνο το Κράτος και τα αφεντικά που καταστρέφουν τις ζωές μας. Ανταγωνιζόμαστε μεταξύ μας, εκμεταλλευόμαστε, κακομεταχειριζόμαστε και περιορίζουμε ο ένας τον άλλον. Αυτό συμβαίνει, επειδή η καπιταλιστική κοινωνία μάς έχει πείσει ότι δεν μπορούμε να ξεφύγουμε από το «νόμο της ζούγκλας». Αυτό είναι ψέμα. Δεν υπάρχουν «νόμοι» που να καθορίζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά, εκτός από εκείνους που μας επιβάλλει η καπιταλιστική κοινωνία. Οι άνθρωποι, μέχρι τώρα, δημιουργούσαν τους κοινωνικούς θεσμούς και τους τρόπους συμπεριφοράς τους σύμφωνα με τα συμφέροντα των εξουσιαστών που μας ξεγελούν, κάνοντάς μας να πιστεύουμε πως ο πόλεμος, η φτώχεια, η πυρηνική οικογένεια και η θρησκεία είναι «φυσιολογικά». Στη μετεπαναστατική κοινωνία θα διαπιστώσουμε πως οι κοινωνικές σχέσεις μπορούν να επαναπροσδιοριστούν προς πιο δημιουργικές κι απελευθερωτικές κατευθύνσεις. Προτάσσουμε την κοινωνική επανάσταση θέλοντας να ζήσουμε σε μια κοινωνία, στην οποία όλοι θα επωφελούμαστε σε μεγάλο βαθμό και με ισότιμο τρόπο - γεγονός που θα σημαίνει μια ζωή που θα βιώνεται από μοναδικά και ισότιμα μεταξύ τους άτομα, τα οποία συλλογικά θα συγκροτούν ταυτόχρονα μια τοπική και μια παγκόσμια κοινότητα.

Β1: Πρώτα τα σημαντικά

Μετά την καταστροφή του Καπιταλισμού μπορούμε να θέσουμε το συναρπαστικό ζήτημα της εκπλήρωσης των προσωπικών μας δυνατοτήτων και της σχηματοποίησης της νέας κοινωνίας. Βέβαια, σ' έναν κόσμο, ο οποίος έχει συνταραχτεί από μια διαδικασία επαναστατικού πολέμου, η πρώτη ανάγκη είναι να εξασφαλίσουμε την παροχή τροφής και στέγης σ' όλους. Δεν πρόκειται αναγκαστικά για μια επαχθή εργασία, όπως θα ήθελαν να πιστεύουμε οι αντεπαναστάτες. Στον κόσμο υπάρχουν υπεραρκετά κτήρια και τροφή για τον καθένα, αρκετά για να επιβιώσουμε σ' έναν επαναστατικό πόλεμο. Φυσικά, αυτό που έχει σημασία είναι να διανεμηθούν, με τη χρήση των οικειοποιημένων μέσων επικοινωνίας και μεταφοράς, όπως οι ραδιοφωνικοί σταθμοί, οι δρόμοι και οι σιδηρόδρομοι.

Οι παγκόσμιες και τοπικές κοινότητες θα μπορούν τότε να αποφασίσουν ποιες οργανωτικές δομές θέλουν ν' εφαρμόσουν. Δεν είναι σκόπιμο να προσπαθήσουμε να προβλέψουμε ακριβώς τη μορφή τους, καθώς αυτή θα καθοριστεί από τη νέα κοινωνία κι όχι απ' την επαναστατική οργάνωση. Παρ' όλα αυτά, ως επαναστάτες θα πρέπει να προωθήσουμε εξισωτικές δομές, προσβάσιμες σ' όλους κι υπό συλλογικό έλεγχο. Το πιθανότερο είναι ότι αυτές οι δομές θα προκύψουν από τα εργατικά και κοινωνικά συμβούλια που θα έχει δημιουργήσει η εργατική τάξη κατά την επανάσταση. Επίσης, μια ομοσπονδιακή δομή θα αναδυθεί για το συντονισμό θεμάτων, όπως η παραγωγή και η διανομή των πόρων, η λήψη αποφάσεων για ζητήματα που αφορούν έναν αριθμό κοινοτήτων κ.λπ. Αυτή είναι η οργανωτική βάση μιας Αναρχικής Κομμουνιστικής κοινωνίας. Η συλλογική λήψη αποφάσεων δεν θα αφήνει χώρο για κυβερνητικές εξουσίες και η εθελοντική συνεργασία θα καταστήσει άχρηστους τους νόμους και την αστυνομία. Μέσω αυτών των δομών, όλες οι μορφές ανταλλαγών και χρήματος θα καταργηθούν κι όλη η γη και τα αγαθά θα τεθούν υπό τον έλεγχο των κοινοτήτων. Το μεγαλύτερο μέρος τους θα αξιοποιηθεί συλλογικά για να καλύψει τις ανάγκες των μελών τους. Άλλα θα μπορούν να τα κατέχουν άτομα για προσωπική τους χρήση· θα υπάρξει διάκριση ανάμεσα στην «ατομική ιδιοκτησία», που υπάρχει μόνο πριν την Επανάσταση, και την κατοχή και χρήση των πόρων από άτομα για την προσωπική τους ολοκλήρωση – όχι βέβαια εις βάρος της των αναγκών της κοινότητας. Καμία κοινότητα ή άτομο δε θα είναι προνομιούχο σε σχέση με τους άλλους σε ό,τι αφορά τους πόρους.

B2: Η νέα οικονομία της κοινωνίας

Σ' αυτή τη νέα οργανωτική βάση, θα αναδομήσουμε τις κοινότητές μας. Επαναλαμβάνουμε ότι δεν αρμόζει σ' εμάς ο ακριβής καθορισμός του νέου κόσμου. Παρ' όλα αυτά, η γεωργία θα κατέχει φυσικά μείζονα ρόλο, όπως και η βιομηχανία. Και οι δύο θα διευθύνονται από τις κοινότητες, οι οποίες θα αποτελούν τμήματα δικτύων διανομής αγαθών. Βέβαια, τα μέρη, όπου θα ζούμε και θα δουλεύουμε, θα έχουν μεταβληθεί σημαντικά. Θα υπάρχει μικρότερη διαφοροποίηση μεταξύ πόλης κι επαρχίας. Αυτοί που θα ζουν σ' απομονωμένα μέρη ή σε χωριά θα μπορούν πλέον να παραμείνουν σ' ένα ευχάριστο περιβάλλον, χωρίς να στερούνται τους πόρους για να το απολαύσουν. Κάποιοι από εμάς θα επιθυμούμε ακόμα να ζούμε σε μεγαλύτερες πόλεις, στην καρδιά των οποίων, όμως, δε θα υπάρχουν γραφεία και μαγαζιά. Ίσως να υπάρχουν κοινωνικά κέντρα συναντήσεων, ανοιχτοί χώροι πρασίνου για ανάπαυση και συναθροίσεις, κήποι και οπωρώνες και οτιδήποτε άλλο θέλουμε και χρειαζόμαστε. Παρομοίως, τα σπίτια μας δεν θα μοιάζουν απαραίτητα με τα ανιαρά κουτιά, στα οποία είμαστε αναγκασμένοι να ζούμε σήμερα, αλλά μπορούν να είναι όσο άνετα μας επιτρέ-

πουν οι πόροι μας (και όχι το κέρδος). Φυσικά, κάποιιοι θα θελήσουν να μείνουν στον προσωπικό τους χώρο, για να απολαύσουν την ιδιωτικότητα που τους στερούσε ο Καπιταλισμός, ενώ άλλοι θα προτιμήσουν ν' αδράξουν την ευκαιρία και να μοιραστούν τη ζωή τους με άλλους και να ζήσουν κοινοβιακά. Θα έχουμε επιπλέον μεγαλύτερη άνεση στην αλλαγή τόπου κατοικίας, καθώς η ερώτηση για το αν θα μπορούμε ν' ανταπεξέλθουμε οικονομικά θα είναι στερεΐται νοήματος. Οι μεταφορές θα προσανατολίζονται κι αυτές προς την κοινωνική ανάγκη για βιομηχανία, γεωργία κι αναψυχή (κι όχι στην ιδιωτική χρήση για απόκτηση κοινωνικού στάτους, όπως συμβαίνει σήμερα) κι ως εκ τούτου θα δούμε μια μείωση στα μηχανοκίνητα οχήματα και τα κοινωνικά και οικολογικά προβλήματα που προκαλούν. Η μορφή του κόσμου μας θα είναι μόνο ένα σύμπτωμα άλλων, ακόμα πιο θεμελιωδών αλλαγών στις ανθρώπινες σχέσεις. Ο τρόπος που θα περνάμε το χρόνο μας μαζί με τους άλλους θα είναι ακόμα πιο σημαντικό.

Η φύση της εργασίας θα μετασχηματιστεί εκ θεμελίων από την Επανάσταση. Θα αναδιοργανώσουμε τη βιομηχανία, έτσι ώστε να παράγουμε μόνο ό,τι είναι κοινωνικά χρήσιμο. Θα εισάγουμε την οικολογική διαχείριση στην παραγωγή και την κατανάλωση. Η αναδιαμόρφωση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος θα φέρει μαζί της πιο αποτελεσματικούς και βιώσιμους τρόπους παραγωγής, διανομής και κατανάλωσης ενέργειας. Οι λύσεις που προτείνουμε δεν είναι προφανώς οι μοναδικές, υποστηρίζουμε όμως ότι η τεχνολογία, για την ανάπτυξη αποδοτικών και δίκαιων τρόπων διαχείρισης της ενέργειας, υπάρχει ήδη. Η μαζική κατανάλωση από κάποιες ομάδες ανθρώπων και η ανεπάρκεια ενέργειας για εκατομμύρια άλλους θα σταματήσουν να υφίστανται. Είναι πιθανόν οι ανανεώσιμες, χαμηλού κόστους και βιώσιμες, μέθοδοι, όπως η ηλιακή ενέργεια, τα φωτοβολταϊκά, η παθητική θέρμανση μέσα από σύγχρονες αρχιτεκτονικές τεχνικές, οι ανεμογεννήτριες, η βιομάζα και τα συστήματα συνδυασμένης παραγωγής θέρμανσης και ισχύος να γίνουν κοινός τόπος. Η καύση ορυκτών καυσίμων μπορεί να συνεχιστεί για ένα διάστημα ή σε μέρη, όπου δεν υπάρχουν εναλλακτικές. Όλα τα προγράμματα πυρηνικής ενέργειας θα σταματήσουν και οι βιομηχανίες που μολύνουν σταδιακά θα καταργηθούν ή θα περιοριστούν. Το μεγαλύτερο μέρος της εργασίας στον Καπιταλισμό είναι άσκοπο κι ανόητο, εκτός κι αν είσαι αφεντικό. Κάθε δραστηριότητα μετά την Επανάσταση δεν θα στοχεύει στο κέρδος ή τη διατήρηση του στάτους κβο, αλλά στην αυτοπραγμάτωση κάθε ατόμου, χωρίς παράλληλα να βλάπτει την κοινωνία. Δε θα υπάρχει χώρος για άχρηστη δουλειά, όπως είναι η παραγωγή καταναλωτικών αγαθών για το κέρδος και τη διατήρηση του κοινωνικού ελέγχου, καθώς τέτοιες «φυσιολογικές» πτυχές της κοινωνίας θα είναι εκτός τόπου και χρόνου. Ως εκ τούτου, κάθε άτομο θα έχει περισσότερο «ελεύθερο» χρόνο, αλλά αυτό είναι θεμελιωδώς διαφορετικό από την «ανεργία», μιας και κανένας δεν θα είναι «εργαζόμενος». Η ιδέα ότι πρέπει να δουλεύει κάποιος για ένα μισθό -ή αλλιώς

να λιμοκτονήσει και να μείνει άνεργος- θα είναι πλέον περιττή κι αυτό επειδή η κοινωνία είναι ικανή να παράγει αρκετά για την κάλυψη των αναγκών της και όχι για την κάλυψη της απληστίας της. Η φύση της εργασίας θα είναι από μόνη της πιο απολαυστική, διότι, αντίθετα με τον Καπιταλισμό, θα έχει νόημα κι επιπλέον, γιατί θα εργαζόμαστε αποσκοπώντας στην ολοκλήρωσή μας και όχι στο κέρδος. Οι λιγότερο ευχάριστες, αλλά όχι λιγότερο απαραίτητες, εργασίες θα μοιράζονται απολύτως ισότιμα κι ο υπόλοιπος χρόνος θα μπορεί να αφιερω- νεται σ' ευχάριστες και δημιουργικές αναζητήσεις.

Φυσικά, τα χωράφια θα πρέπει να οργωθούν, οι αποχετεύσεις θα πρέπει να καθαριστούν και οι οικιακές εργασίες θα πρέπει να γίνουν, αλλά κανείς δεν θα είναι «αγρότης», «καθαριστής αποχετεύσεων» ή «νοικοκυρά», γιατί αυτές οι εργασίες θα μοιράζονται ισότιμα και θα γίνονται σε κολεκτιβοποιημένες φάρμες, χώρους δουλειάς, πλυντήρια, βρεφονηπιακούς σταθμούς κ.λπ. Θα καταλαμβάνουν τον ελάχιστο δυνατό χρόνο κάθε ατόμου (εκτός κι αν του αρέσει να το κάνει!). Επιπρόσθετα, αυτές οι εργασίες δε θα εκτελούνται για ένα αφεντικό, ένα συμβούλιο γραφειοκρατών ή ένα σύζυγο, επειδή δε θα λογοδοτούμε σε κανένα κυρίαρχο άτομο, παρά μόνο στην αναρχική κομμουνιστική μας κοινότητα, δηλαδή ο ένας στον άλλο. Είναι θεμελιώδης θέση των αναρχικών κομμουνιστών ότι η εργατική τάξη έχει ήδη όλες τις δυνατότητες να διαχειριστεί την κοινωνία. Φυσικά, κανένα μεμονωμένο άτομο δεν μπορεί να αναπτύξει όλες αυτές τις δυνατότητες. Ισότητα δε σημαίνει ότι θα κάνουμε εκ περιτροπής εγχειρήσεις ανοιχτής καρδιάς ή ότι όλοι έχουμε τις ικανότητες να θεραπεύσουμε έναν ασθενή. Συνεπώς, κάποια εξειδίκευση θα είναι απαραίτητη. Αυτό που θα αλλάξει είναι το ότι δεν θα υπάρχει πλέον αυξημένο κύρος ή μεγαλύτερη κοινωνική αποδοχή για μια κοινωνική λειτουργία έναντι μιας άλλης.

B3: Το ελεύθερο άτομο στην εθελοντική κοινωνία

Θα εξηγήσουμε τι εννοούμε με τον όρο Κοινωνική Επανάσταση, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα παραδείγματα κοινωνικών σχέσεων. Διευκρινίζουμε επακριβώς αυτό που θέλουμε να πούμε, καθώς κάποιες προγενέστερες αλλά και σύγχρονες «επαναστατικές» ή «ουτοπικές» θεωρίες, ακόμη κι αυτές που επιχειρούν μια ταξική ανάλυση, οραματίζονται μια «ιδανική» κοινωνία, η οποία θα εξακολουθεί να βασίζεται στη φυσική και σεξουαλική εκμετάλλευση των γυναικών, μιας κι αυτό είναι «φυσιολογικό» και οι γυναίκες θα πρέπει να το δεχτούν εξίσου «φυσιολογικά». Στον Αναρχικό Κομμουνισμό, τα οικιακά και η ανατροφή των παιδιών δε θα είναι η κύρια κοινωνική λειτουργία των γυναικών,

αφού αυτά τα ζητήματα θ' αφορούν ολόκληρη την κοινότητα. Μπορεί οι «γονείς» σε κάποιες κοινότητες να μεγαλώνουν τα παιδιά τους σε οικογενειακές μονάδες και να ζουν σε ξεχωριστά σπίτια. Τα παιδιά θα έχουν κι αυτά λόγο ως προς την επιλογή του τρόπου με τον οποίο θέλουν να ζήσουν. Ενδέχεται τα παιδιά να μην έχουν μεγαλύτερη σύνδεση με τους βιολογικούς τους γονείς από αυτή που θα έχουν με τους υπολοίπους κι όλη η κοινότητα να επιλέξει να ζει κοινοβιακά. Δεν υφίσταται ως αναγκαιότητα η ύπαρξη μιας συγκεκριμένης «νόρμας» ζωής μέσα στην οικογενειακή μονάδα. Βέβαια, η επιλογή τού αν θα κάνει κανείς παιδιά, πώς θα τα μεγαλώσει και πώς το άτομο θα επιλέξει να ζήσει όταν θα αρχίσει να κάνει τις δικές του επιλογές, είναι πράγματα που αφορούν τους εμπλεκομένους κι όχι κάποιους κοινωνικούς ελεγκτές. Όμοια, η φύση των σεξουαλικών σχέσεων, ετεροφυλοφιλικών ή ομοφυλοφιλικών, θα καθορίζεται ισότιμα από τους ίδιους τους ανθρώπους και ο καθένας θα μπορεί να είναι όσο μονογαμικός ή «συμβατικός» επιθυμεί. Εφόσον, ακόμα και πριν την Επανάσταση, δεν αποδέχονται όλοι στενόμυαλους ορισμούς για το τι είναι σεξουαλικά αποδεκτό, μπορούμε να είμαστε ακόμη πιο απελευθερωμένοι και να σεβόμαστε περισσότερο τις διαφορετικές επιλογές μετά την Επανάσταση.

Παρομοίως, όλες οι άλλες μορφές κοινωνικών σχέσεων θ' αλλάξουν. Αν καταργήσουμε τα εθνικά σύνορα, τις αποικιοκρατικές πολιτικές, τις ανάγκες των κερδοσκόπων για φτηνή εργασία στις «υποανάπτυκτες» χώρες και, κυρίως, το κρατικό ψέμα που θέλει κάποιους λαούς βιολογικά κατώτερους από άλλους, τότε η σημασία των φυλετικών διαχωρισμών θα επαναπροσδιοριστεί. Οι σχέσεις μας εντός των κοινοτήτων μας, καθώς κι αυτές με τις άλλες κοινότητες θα βασίζονται στο μοίρασμα ιδεών και αγαθών, όσο επιθυμούμε και χρειαζόμαστε, και φυσικά δεν θα στηρίζονται στην εκμετάλλευση ή τη φιλανθρωπία. Ο ρατσισμός θα ξεριζωθεί μέσα από τη διαδικασία της παγκόσμιας ένωσης της τάξης μας για την απελευθέρωσή της από τον Καπιταλισμό, καθώς και μέσα από τις συνειδητές προσπάθειές μας να εκθέσουμε και να αμφισβητήσουμε κάθε υπόλειμμα θεομοθετημένης ή προσωπικής μισαλλοδοξίας, που θα παραμείνει μέσα στην τάξη μας μετά την Επανάσταση. Κι ενώ δεν αρνούμαστε τις πολύπλευρες ρίζες του ανθρώπινου είδους, στη νέα κοινωνία έννοιας, όπως αυτή της «φυλής», δε θα είναι τόσο δόκιμες όσο άλλες, όπως αυτή της «τοπικής κουλτούρας». Φυσικά, απορρίπτουμε τον αντιδραστικό τοπικισμό που εκφράζεται από τμήματα της Νέας Δεξιάς. Το μόνο που μπορεί να υποστηριχθεί πλήρως είναι η ανάπτυξη της τοπικής κουλτούρας, που απορρίπτει το σωβινισμό και το ρατσισμό, που ευδοκιμεί μέσα σ' ένα ελευθεριακό ομοσπονδιακό πλαίσιο και που προτάσσει τόσο το διεθνισμό όσο και την τοπική ποικιλομορφία. Όταν οι πόροι θα μοιράζονται ακόμη πιο ισότιμα και το οικοσύστημα ανακάμψει από τον Καπιταλισμό, οι μόνες ουσιαστικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των κοινοτήτων θα είναι οι θετικές και δημιουργικές διαφοροποιήσεις της πολιτισμικής ποικιλομορφίας. Προς το

παρόν, οι καπιταλιστές είναι αυτοί που μπορούν εύκολα να επικοινωνήσουν χωρίς να τους εμποδίζουν τα σύνορα. Όμως μετά την Επανάσταση, ο κόσμος θα φαντάζει μικρότερος και η επαφή μεταξύ των κοινοτήτων παγκοσμίως θα είναι ένα σύνθημα χαρακτηριστικό της ζωής μας.

Οι ανισότητες σχέσεις του παρόντος θ' αλλάξουν. Κανένα άτομο δε θα θεωρείται λιγότερο χρήσιμο κοινωνικά λόγω ηλικίας, ικανότητας ή υγείας. Η ταυτότητα των ηλικιωμένων, των ανηλίκων, των ατόμων με σωματικές ή πνευματικές αναπηρίες ή των ασθενών, δε θα συνδέεται με την «εξάρτηση» από την κοινωνία, αλλά με τη «συνεισφορά» τους στην κοινωνία. Μολονότι αυτό το ιδανικό είναι ένα «κοινό αίσθημα» στην καπιταλιστική κοινωνία, δε θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί μέχρις ότου οι κοινωνικές σχέσεις πάψουν να υπάγονται στις οικονομικές. Στον Αναρχικό Κομμουνισμό, η «συνεισφορά» και η «κοινωνική αξία» δε θα μετρώνται με οικονομικούς όρους. Όπως και σ' όλα τα άλλα πεδία των κοινωνικών σχέσεων δεν θεωρούμε ότι την επομένη μετά την ανατροπή του Καπιταλισμού θα έχουμε απελευθερωθεί όλοι από αβάσιμες και αντιδραστικές προκαταλήψεις απέναντι στους άλλους. Αυτό που προβλέπουμε, όμως, είναι η εκκίνηση μιας συνειδητής και εθελοντικής διαδικασίας επανεκπαίδευσης, προκειμένου ν' αμφισβητηθούν οι «κοινότοπες αλήθειες» του Καπιταλισμού (φυσικά αυτή η δουλειά πρέπει να γίνεται, και γίνεται, και πριν την Επανάσταση κι αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της επαναστατικής προπαγάνδας). Μόνο με τη συνειδητή κατανόηση και την υλοποίηση των προταγμάτων του αγώνα για τον Αναρχικό Κομμουνισμό μπορεί το άτομο να ολοκληρωθεί και να γίνει ελεύθερο μέλος της κοινωνίας. Και θα ολοκληρωθεί, τόσο ελεύθερα όσο και ισότιμα, εντός της νέας κοινωνίας - δημιουργώντας τη ζωή που επιθυμεί το ίδιο για τον εαυτό του, σε αρμονία με τις εξίσου σημαντικές ανάγκες των άλλων.

Προφανώς, ακόμη και στον Αναρχικό Κομμουνισμό, δεν είναι δυνατόν να βρισκόμαστε διαρκώς σε μια αρμονική σχέση μεταξύ μας. Παρ' όλα αυτά, η συντριπτική πλειονότητα των σημερινών «εγκλημάτων» σχετίζεται με τις υλικές ανάγκες ή την απληστία και τίποτε από αυτά δεν έχει θέση στον Αναρχικό Κομμουνισμό. Για παράδειγμα, η κατάργηση του χρήματος συνεπάγεται ότι δεν θα υπάρχει ανάγκη για διαρρήξεις, ληστείες, απάτες ή εκβιασμούς. Τα ναρκωτικά δε θα είναι «παράνομα», γιατί δε θα υπάρχει νόμος. Αλλά η σημαντική αλλαγή στο βαθμό του σεβασμού απέναντι στον εαυτό μας και τους άλλους θα σημαίνει αναγκαστικά ότι η αντικοινωνική χρήση των ναρκωτικών θα είναι κάτι το πρακτικά άγνωστο. Άλλα «εγκλήματα», συμπεριλαμβανόμενης της κακοποίησης και της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, θα ελαχιστοποιηθούν μέσα σε μια κοινωνία που θα διδάσκει ότι όλοι είμαστε ισότιμοι. Εντούτοις, μερικές αντικοινωνικές συμπεριφορές τέτοιου είδους μπορεί να συνεχιστούν. Για παράδειγμα, κάποια άτομα ενδέχεται να δυσκολευτούν να προσαρμοστούν

ψυχολογικά σε συμπεριφορές σεβασμού και αλληλοβοήθειας. Το πώς αυτοί οι άνθρωποι θα συγκρατηθούν από την εκδήλωση αντικοινωνικών συμπεριφορών είναι ένα ζήτημα, το οποίο θα πρέπει να αντιμετωπίσει η κοινότητα που επηρεάζεται απ' αυτές.

Ο μετασχηματισμός των κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων -η Επανάσταση- θα πρέπει να συνοδεύεται από μια αλλαγή του τρόπου με τον οποίο αυτοί σχετίζονται με άλλες μορφές ζωής: ζώα, φυτά και οικοσύστημα. Κι αυτό, γιατί όλες οι μορφές ζωής είναι αλληλοεξαρτώμενες (π.χ. τα φυτά παράγουν τον αέρα που αναπνέουμε και την τροφή μας -άμεσα ή έμμεσα μέσω των φυτοφάγων ζώων- κι αυτά με τη σειρά τους τρέφονται με τα περιττώματα ή τα πτώματά μας). Όλες οι μορφές ζωής (εκτός από τον άνθρωπο προς το παρόν) βρίσκονται σε μια δυναμική ισορροπία με τις υπόλοιπες, καθώς φυτά και ζώα αλληλεπιδρούν και προσαρμόζονται σε αλλαγές του περιβάλλοντός τους, με αποτέλεσμα να διατηρείται ένα σταθερό, συνεχώς εξελισσόμενο, σύστημα. Ο τρόπος ζωής στη μετεπαναστατική κοινωνία θα πρέπει να βρίσκεται σε ισορροπία με την υπόλοιπη φύση και θα είναι πολύ διαφορετικός από την σημερινή σχέση κυριαρχίας και καταστροφής, όπως προέκυψε από το βιομηχανικό καπιταλισμό και την ταξική κοινωνία. Πρακτικά, αυτό θα σήμαινε το τέλος των παραγωγικών μεθόδων των «αγροτικών επιχειρήσεων μεγάλης κλίμακας»⁸, όπως η μονοκαλλιέργεια (καλλιέργεια ενός μόνο είδους) τεράστιων εκτάσεων, με τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα που τη συνοδεύουν και δηλητηριάζουν το περιβάλλον. Επίσης, θα σήμαινε την κατάργηση της εργοστασιακής κτηνοτροφίας, που είναι επιβλαβής τόσο για τα ζώα όσο και για τους ανθρώπους (π.χ. στοματικές ασθένειες, ασθένειες στα πόδια, σαλμονέλα, σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια), όπως και την παύση του βιομηχανικού ψαρέματος, το οποίο αποδεκατίζει τους πληθυσμούς των ψαριών και είναι επιβλαβές για το περιβάλλον. Αυτές οι επικίνδυνες τεχνικές θα πρέπει να αντικατασταθούν από μια βιώσιμη γεωργία μικρότερης κλίμακας, κυρίως ή αποκλειστικά οργανικής, με συχνές εναλλαγές στα είδη που καλλιεργούνται, έτσι ώστε να αποταθιστάται και να συντηρείται το έδαφος. Αυτές οι αλλαγές θα οδηγήσουν, για πρακτικούς λόγους, σε μεγάλη μείωση της κατανάλωσης κρέατος. Η παγκόσμια τάση είναι προς την ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση, αφού ακόμα κι ο «υποανάπτυκτος κόσμος» προσπαθεί (με τη συμβολή της διαφημιστικής βιομηχανίας) να μιμηθεί την νοσούσα, παχύσαρκη και γεμάτη από πρόσθετα λιπαρά Δύση. Αυτός ο τρόπος διατροφής δεν είναι μόνο εντελώς επιβλαβής για την υγεία αλλά είναι και μη βιώσιμος, λόγω της τεράστιας ποσότητας πόρων που καταναλώνονται από τα ζώα (ενέργεια, γη κ.λπ.), συγκριτικά με την φυτική παραγωγή - χρειάζονται μεγαλύτερες περιοχές για την παραγωγή

⁸ Σ.τ.Μ.: Ο όρος που χρησιμοποιείται στο πρωτότυπο κείμενο είναι Agribusiness.

φυτών, που θα τρέφουν τα ζώα, τα οποία με τη σειρά τους θα τρέφουν τους ανθρώπους. Είναι προφανές πως η συντριπτική πλειονότητα των πειραμάτων πάνω σε ζώα θα σταματήσει με την κατάργηση της επιδίωξης του κέρδους (π.χ. αυτά που συνδέονται με τα καλλυντικά, την παραγωγή όπλων κ.λπ.). Η νέα ηθική, που θα αναδυθεί από την επιθυμία της μελλοντικής κοινωνίας για μια αρμονική σχέση με τη φύση, θα την οδηγήσει σίγουρα στην επιθυμία να ελαχιστοποιήσει/καταργήσει την εκμετάλλευση των ζώων, όπου αυτό είναι δυνατόν και θα επαφίεται στην μετεπαναστατική κοινωνία η απόφαση σχετικά με το αν θα συνεχίσει να κάνει πειράματα με αυτά.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τον εναλλακτικό πολιτισμό που θα πρέπει να υπάρξει προκειμένου έτσι ώστε να πετύχει η Επανάσταση, το ρόλο της επαναστατικής οργάνωσης, καθώς και συγκεκριμένα παραδείγματα σχετικά με το πώς και το γιατί θα πρέπει αυτή να παρεμβαίνει στην ταξική πάλη και στο ευρύτερο επαναστατικό κίνημα. Τέλος, θα αναφερθούμε στην Επανάσταση καθ' αυτή.

Μέρος Γ: Το επαναστατικό πρόγραμμα

Προτάσσουμε την ανάγκη για μια Επαναστατική Εναλλακτική Πρόταση στον Καπιταλισμό. Αυτή θα πρέπει να αντιτίθεται στα ρεύματα της σοσιαλδημοκρατίας, του εργατισμού καθώς και των Πρασίνων, οι οποίοι προωθούν παραλλαγές των δυο πρώτων (μέσω του εθνικού ή τοπικού Κράτους, συνδυασμένου με μια «υγιή» δόση ελεύθερης επιχειρηματικότητας, φτιασιδωμένης με «συνεταιρισμούς» και «αποκέντρωση»). Αυτή η Εναλλακτική Πρόταση βασίζεται στην προοπτική της πλήρους ρήξης με το παλιό σύστημα. Εναντιώνεται στον Καπιταλισμό, την Ιεραρχία και την Εξουσία και είναι υπέρ της αυτοοργάνωσης. Οι ρεφορμιστικές προτάσεις δεν προσφέρουν καμία λύση απέναντι στον εφιάλτη του Καπιταλισμού.

Γ1: Ο προεπαναστατικός πολιτισμός

Αντιμέτωπη με την πώλωση ανάμεσα στην ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας της αγοράς και τις φονταμενταλιστικές κι εθνικιστικές αντιδράσεις σε αυτήν, η Επανάσταση χρειάζεται έναν νέο διεθνισμό. Αυτός ο νέος διεθνισμός δεν βασίζεται ούτε σε σαθρές πατριωτικές ή εθνικιστικές αντιλήψεις, οι οποίες είναι για τους λαούς ό,τι και ο ατομικισμός για τα άτομα, ούτε και σε ασαφείς κι αφρη-

μένες ιδέες περί πανανθρώπινων αξιών, αλλά στη διαλεκτική σχέση ανάμεσα στην παγκόσμια προοπτική και την τοπική ιδιαιτερότητα. Προωθεί κι εξυμνεί την πολιτισμική ποικιλία. Πολεμά το διαχωρισμό των πολιτισμών κι αναζητά μια δυναμική ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ τους. Υποστηρίζει την ανάπτυξη της παγκόσμιας επικοινωνίας. Αυτή η επικοινωνία πραγματώνεται μέσω ενός ευρέως φάσματος μορφών που συμπεριλαμβάνουν τη γλώσσα, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις.

Παλεύουμε ενάντια στη λανθασμένη λογική της καπιταλιστικής σκέψης που βασίζεται σε έννοιες όπως η «Πρόοδος» και η «Ανάπτυξη». Το οικονομικό σύστημα και η τεχνολογία δεν θα πρέπει να αφήνονται ανεξέλεγκτα αλλά να υποτάσσονται στις ανθρώπινες ανάγκες. Η αντίθεσή μας στην καπιταλιστική Ανάπτυξη συνδέεται με την αμφισβήτησή της ηθικής και της φύσης της εργασίας.

Η Επαναστατική Εναλλακτική Πρόταση δεν θα μπορέσει να υπάρξει χωρίς την ανάδειξη μιας νέας Κουλτούρας της Αντίστασης. Με τον όρο αυτό εννοούμε τη δημιουργία δημόσιων χώρων, καθώς και την ανάπτυξη νέων μορφών αντικαπιταλιστικού αγώνα. Κάποιες εκφράσεις της είναι ήδη παρούσες μέσα στην εργατική τάξη, όπως για παράδειγμα η αυξανόμενη δυσάρεσκεια για την αστυνομία και η μαζική στήριξη πολλών πρόσφατων αγώνων (π.χ. οι αγώνες ενάντια στον Poll Tax⁹ και οι ομάδες στήριξης απεργιών). Προς το παρόν, αυτές και άλλες πράξεις αντίστασης στηρίζονται κυρίως από ανθρώπους της εργατικής τάξης που δεν είναι πολιτικοποιημένοι ή συνειδητοποιημένοι επαναστάτες. Ταυτόχρονα, υπάρχει ένας μικρός αριθμός συνειδητοποιημένων αναρχικών, ταξικών αγωνιστών που αντιτάσσονται στον καπιταλισμό και το κράτος κι αγωνίζονται για την ανατροπή τους. Οι δεσμοί μεταξύ αυτών των δυο ομάδων είναι αδύναμοι και θα πρέπει να ενισχυθούν αν θέλουμε να δημιουργήσουμε ένα εργατικό κίνημα ικανό να πλήξει την κρατική εξουσία. Ενθαρρύνουμε και υποστηρίζουμε ενεργά την ανάπτυξη κοινωνικών κέντρων όπου μπορεί να ανθίσει και να ευδοκιμήσει μια κουλτούρα αντίστασης. Μια κουλτούρα που δεν είναι αυτοαναφορική και «γκετοποιημένη», αλλά που αντιτάσσεται ενεργά στο σύστημα. Αυτή η κουλτούρα θα μπορέσει να συνολικοποιήσει τους αγώνες της εργατικής τάξης, καθώς θα επιδιώξει τη σύνδεση της αντίστασης με την ανάπτυξη ενός επαναστατικού κινήματος, έτσι ώστε να διαμορφωθεί ένας νέος πολιτισμός. Μια τέτοια συνολικοποίηση θα αγγίξει κάθε πτυχή της ζωής και θα αποτελεί, εκτός των άλλων, μια συνειδητή προσπάθεια χειραφέτησης της κουλτούρας και της καλ-

⁹ Σ.τ.Μ.: Κεφαλικός φόρος που επιβλήθηκε από την κυβέρνηση της Μάργκαρετ Θάτσερ το 1990. Οι ταραχές που ακολούθησαν ως αντίδραση συνέβαλαν στην πτώση της το ίδιο έτος.

λιτεχνικής έκφρασης της εργατικής τάξης από τις εξουσιαστικές ελίτ. Η διαίρεση ανάμεσα στους χειρώνακτες και τους διανοούμενους, την πρωτοπορία και τη μάζα, την ατομικότητα και την κοινότητα, σταδιακά θα εξαλειφθούν. Η Κουλτούρα της Αντίστασης θα αμφισβητήσει την παθητική καταναλωτική/μαζική κουλτούρα του σήμερα, καθώς και την ελιτίστικη τέχνη, απελευθερώνοντας την ανθρώπινη δυναμική και δημιουργικότητα.

Η Επαναστατική Εναλλακτική Πρόταση παλεύει για την ενότητα όλων των αγώνων που δίνονται ενάντια στην καταπίεση, τα προνόμια, την εκμετάλλευση, τη θρησκεία και το Κράτος. Αντιτίθεται στους τεχνητούς διαχωρισμούς που βασίζονται στη φυλή, την ηλικία, το φύλο, τη σεξουαλικότητα, την αναπηρία, την εθνικότητα, καθώς και στους διαχωρισμούς ανάμεσα σε μισθωτούς και άμισθους. Τέλος, αρνείται την υποταγή στα συνδικάτα.

Γ2: Ο ρόλος της Επαναστατικής Οργάνωσης

Δεν θεωρούμε ότι η απελευθέρωση της εργατικής τάξης, και διαμέσου αυτής ολόκληρης της ανθρωπότητας, θα πραγματοποιηθεί εντελώς αυθόρμητα. Ο δρόμος για την Επανάσταση, ο οποίος εκκινεί από τις εσωτερικές αντιφάσεις του Καπιταλισμού, δεν έχει ακόμη χαραχθεί. Θα δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια του αγώνα, της κίνησης προς τα εμπρός, κι αυτό σημαίνει την ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών, ακόμα κι αν δεν αποδειχθούν αποτελεσματικές όλες οι πτυχές τους.

Ο αγώνας αυτός δεν μπορεί να ανατεθεί σε ένα κόμμα. Επανάσταση δε σημαίνει, και ποτέ δεν σήμαινε, συγκεντρωτισμό και στράτευση όλων των επαναστατικών δυνάμεων σε ένα πρωτοπόρο κόμμα. Σημαίνει ανάπτυξη ενός μαζικού κινήματος με ποικίλους τρόπους συντονισμού των ανατρεπτικών δυνάμεων σε μια παγκόσμια διαδικασία, που θα σηματοδοτήσει το πέρασμα από την άμυνα στην επίθεση. Αυτό δεν αναιρεί την ανάγκη για μια ειδική Αναρχική Κομμουνιστική οργάνωση. Ο ρόλος της οργάνωσης δεν είναι η πραγματοποίηση της Επανάστασης για λογαριασμό των μαζών, ούτε και η καθιέρωσή της ως μοναδικού και κεντρικού οργάνου της Επανάστασης.

Ο ρόλος της επαναστατικής οργάνωσης συνοψίζεται στα παρακάτω σημεία:

1. Πάνω απ' όλα είναι μια συνέλευση αγωνιστών οι οποίοι θέλουν να εργαστούν για τους αγώνες και τα κινήματα.
2. Επιδιώκει να δρα σαν τη μνήμη της εργατικής τάξης, που μελετά και ανακαλεί την ιστορία των αγώνων του παρελθόντος και προσπαθεί να αντλήσει συμπε-

ράσματα από τις επιτυχίες και τις αποτυχίες αυτών.

3. Μια από τις λειτουργίες της πρέπει να είναι η προπαγάνδισι, η αδιάκοπη κι ακούραστη προώθηση του επαναστατικού μηνύματος.

4. Λειτουργεί ως σύνδεσμος για τους αγωνιστές, μεταφέροντας πληροφορίες εδώς και στο εξωτερικό.

5. Δρα ως ένας χώρος συζητήσεων για τους αγωνιστές, όπου οι ιδέες και οι εμπειρίες μπορούν να συντεθούν. Για παράδειγμα, θα αποφασίσει τι προτάσεις θα διαμορφωθούν και με ποιό τρόπο θα αναπτυχθούν αντικαπιταλιστικές θέσεις στο πεδίο δράσης κάθε αγωνιστή. Προσφέροντας αυτόν το χώρο συζητήσεων, υπερβαίνει τον τοπικισμό και τη μονοθεματικότητα.

6. Βάζει σε εφαρμογή τις δικές της στρατηγικές. Παλεύει για την ανεξαρτησία των αγώνων, για την αυτοοργάνωση τους και ενάντια στη συνεργασία με το ρεφορμισμό και τον εκλογισμό. Αγωνίζεται για την ανασύνθεση ενός επαναστατικού κινήματος, για μια αντικαπιταλιστική λύση στην κρίση με διεθνή προοπτική. Προωθεί πρωτοβουλίες για πρακτική ενότητα και συζήτηση, όπου αυτό είναι δυνατόν.

7. Η υπεράσπιση της ανεξαρτησίας και της αυτοοργάνωσης των μαζικών κινήματων δεν σημαίνει ότι η επαναστατική οργάνωση δεν θέλει να διαδώσει τις ιδέες της στα κινήματα αυτά. Σε αυτό το πνεύμα, αναγνωρίζουμε ότι παλεύουμε για την «ηγεμονία των ιδεών» μέσα στην εργατική τάξη μέσω του παραδείγματος και των προτάσεων. Σε μια μη επαναστατική περίοδο οι εν δυνάμει επαναστατικές μάζες εμφορούνται σε γενικές γραμμές από συντηρητικές ιδέες και αξίες. Σε εκείνη την περίοδο χρειάζεται μια οργάνωση η οποία θα διατηρεί ζωντανές τις επαναστατικές ιδέες. Η «ηγεμονία των ιδεών» σημαίνει μια βαθύτερη κατανόηση της ιεραρχικής κοινωνίας, της έννοιας της αυτοοργάνωσης και του προβλήματος του Λενινισμού. Μέσα από τον αγώνα κατά του Λενινισμού και κάθε μορφής ελιτισμού έρχεται η συνειδητοποίηση ότι η πάλη των ιδεών πρέπει να διεξαχθεί στο επίπεδο της βίας. Η συνειδητοποίηση αυτή αντανακλάται στην επαναστατική αναρχική κομμουνιστική θεωρία και πρακτική, π.χ. την εξουσιοδότηση και την κυκλική εναλλαγή των εκπροσώπων κατά τη συλλογική λήψη αποφάσεων και τη δράση.

8. Η επαναστατική οργάνωση επιβεβαιώνει ότι στον αγώνα για μια νέα κοινωνία δεν θα επιζητήσει να καταλάβει την εξουσία ανεξάρτητα από τα ενωμένα όργανα της εργατικής τάξης.

9. Επιβεβαιώνει ότι ποτέ δεν θα επιζητήσει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης, αλλά θα αγωνιστεί για τη διαρκή συμμετοχή του επαναστατικού σώματος της εργατικής τάξης στο χτίσιμο της κοινωνικής αυτοοργάνωσης.

10. Μέσω της πρακτικής της, του τρόπου δράσης της, της σταθερότητας των θέσεων της και της άρνησής της να συμβιβαστεί, η επαναστατική οργάνωση πρέπει να είναι ένα άμεσο σημείο αναφοράς για τα ριζοσπαστικά κομμάτια που αντιμετωπίζουν τις πιο βάρβαρες συνέπειες της κρίσης. Για να αναπτυχθεί, πρέπει

να συνδέσει την ανάγκη για άμεσες απαντήσεις στην καπιταλιστική επίθεση, για πιθανές και πρακτικές λύσεις, με τη φιλοδοξία για μια ριζοσπαστική αλλαγή στην κοινωνία.

Η ΑΦ δεν βλέπει τον εαυτό της σαν την ιδανική επαναστατική οργάνωση, αλλά συμμετέχει στις διεργασίες μέσα από τις οποίες θα προκύψει κάτι τέτοιο. Πιστεύει πως η θεωρία και η δομή της, αν όχι το μέγεθος και η επιρροή της στην εργατική τάξη, θα έχει μια ουσιαστική συνεισφορά σε αυτή την οργάνωση.

Γ3: Η δραστηριότητα της ΑΦ στους αγώνες πριν την Επανάσταση

Η ΑΦ λειτουργεί ως τμήμα ενός ευρύτερου επαναστατικού κινήματος, το οποίο υπάρχει εδώ, αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο, και δρα στο πλαίσιο της τεράστιας, αλλά ανοργάνωτης κατά κύριο λόγο, δυσaréσκειας που κυριαρχεί εντός της εργατικής τάξης απέναντι στον Καπιταλισμό. Το επαναστατικό κίνημα είναι κατακερματισμένο οργανωτικά, εν μέρει γιατί δεν έχει όραμα και διότι είναι αδύναμο θεωρητικά και πολιτικά. Η τάξη μας ως σύνολο, αν και οργισμένη, φαίνεται απαθής, καθώς έχει απογοητευθεί από τις παραδοσιακές και αναποτελεσματικές μορφές αγώνα, κι επειδή ομάδες σαν την ΑΦ δεν έχουν ακόμα καταφέρει να αναδείξουν την προοπτική της Επανάστασης και να ενθαρρύνουν τις επαναστατικές τάσεις της εργατικής τάξης. Η ΑΦ έχει θέσει τις οποίες προσπαθεί να εφαρμόσει μέσα στο επαναστατικό κίνημα, στους αγώνες μέσα στους χώρους δουλειάς στους οποίους συμμετέχουμε και στις κοινότητές μας. Οι απόψεις αυτές πιστεύουμε ότι θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη μιας κουλτούρας αντίστασης και στην επαναστατική συνειδητοποίηση.

Κοινότητες

Η προσέγγισή μας προκύπτει από την θεωρία και τις εμπειρίες αγώνα, τόσο τις δικές μας, όσο και άλλων ανθρώπων. Μας βοηθά να συνεισφέρουμε στην υποσκαφή των θεμελίων του καπιταλισμού στο εδώ και στο τώρα. Διευρύνει τις προοπτικές μας, από τους βραχυπρόθεσμους- πλην σημαντικούς- καθημερινούς αγώνες προς τον τελικό στόχο της Επανάστασης. Για παράδειγμα, εμπλεκόμαστε ως εργάτες στον αγώνα για καλύτερες κοινωνικές παροχές, στην αντίσταση απέναντι στην αστυνομική παρουσία στους δρόμους μας, αυτενεργούμε ενάντια στην εξουσία και για την αντιμετώπιση αντικοινωνικών φαινομένων στις κοινότητές μας. Αλλά ταυτόχρονα, καταδεικνύουμε ότι ο εχθρός είναι το καπιταλι-

στικό κράτος, κι έτσι αντιτιθέμαστε στην ανάθεση των ζών μας σε «αγαθούς» κοινοτικούς ηγέτες ή αυτόκλητους διαχειριστές της κοινότητας, όπως παραστρατιωτικούς ή συμμορίες. Αποδοκιμάζουμε την απόδοση συλλογικών ευθυνών σε εύκολα στοχοποιήσιμες ομάδες- όπως είναι οι νέοι, οι μαύροι, οι άστεγοι και οι καταλήψεις. Αυτές οι λογικές «αποδιοπομπαίου τράγου» δεν λύνουν τα προβλήματα που δημιουργεί ο Καπιταλισμός.

Για να γίνει η Επανάσταση εφικτή, θα πρέπει οι κοινότητες της εργατικής τάξης να είναι ενωμένες. Οι άνθρωποι πρέπει να συνειδητοποιήσουν το γεγονός ότι ο Καπιταλισμός, που μας διαχωρίζει και μας κάνει να ανταγωνιζόμαστε, δεν είναι μια φυσική ανθρώπινη κατάσταση. Η ανθρωπότητα μπορεί να εκπληρώσει τις δυνατότητές της μετά από μια επανάσταση που θα φέρει τον αναρχικό κομμουνισμό. Η δημιουργία αυτενεργούντων πυρήνων και κοινοτήτων φέρνει πιο κοντά την Επανάσταση, μιας και μας δίνει μια εικόνα για το πώς θα είναι η ζωή μακριά απ' τον κρατικό έλεγχο και τις ανάγκες του κέρδους. Γι αυτούς τους λόγους, έχουμε συμμετάσχει σε δράσεις όπως καταλήψεις, αντίσταση στην ποινική νομοθεσία, ζητήματα σχετικά με την ανεργία, όπως το Επίδομα Αιτούντων Εργασία (Σ.τ.Μ.: Job Seekers Allowance), στο κίνημα ενάντια στον κεφαλικό φόρο (Σ.τ.Μ.: Poll-Tax), ενάντια στη συνεργασία της κυβέρνησης με τις μεγάλες εταιρίες - που καταστρέφουν το περιβάλλον χτίζοντας δρόμους εκεί που ζούμε¹⁰ και παραχωρώντας γη στις αλυσίδες σουπερμάρκετ για να χτίσουν ακόμα περισσότερα πολυκαταστήματα-, σε ζητήματα στέγασης, ενάντια στην κατάργηση και την υποχρηματοδότηση των κοινωνικών παροχών, αλλά και σε ζητήματα δημιουργίας και πολιτισμού. Και για να είμαστε ξεκάθαροι: δεν συμμετέχουμε σε αυτές τις καμπάνιες για να στρατολογήσουμε μέλη, όπως κάνουν αριστερές οργανώσεις, όπως το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (SWP) ή το Σοσιαλιστικό Κόμμα(SP)¹¹, αλλά γιατί επιζητούμε την επιτυχία κάθε τέτοιας καμπάνιας και την ενθάρρυνση των συμμετεχόντων να συνεχίσουν να παίρνουν τον έλεγχο της ζωής, της κοινότητας και του περιβάλλοντός τους στα χέρια τους.

¹⁰ Σ.τ.Μ.: Στο σημείο αυτό η AF αναφέρεται στο κίνημα αντίστασης που αναπτύχθηκε κατά τη δεκαετία του '90, στη Βρετανία κυρίως, απέναντι στους σχεδιασμούς του κράτους και ορισμένων εταιριών. Η κυβέρνηση προωθούσε ένα πρόγραμμα κατασκευής δρόμων, με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ κι εμπορικών κέντρων, περνώντας μέσα από δασικές και κατοικημένες εκτάσεις.

¹¹ Σ.τ.Μ.: SP: Τροτσικιστικό κόμμα, πρώην τμήμα της Μαχητικής Τάσης (Militant Tendency)

Εργασιακά

Παρόμοια προσέγγιση έχουμε και για τους αγώνες στους χώρους δουλειάς. Η υποστήριξη των εργατών είναι ζωτικής σημασίας κάθε φορά που εναντιώνονται στην τάξη των αφεντικών, είτε πρόκειται για θέματα ασφαλείας, μισθών, ωραρίου, κακομεταχείρισης εθνοτικών μειονοτήτων ή γυναικών στη δουλειά, ασφάλισης είτε για οτιδήποτε άλλο. Η νίκη βελτιώνει τους όρους της μισθωτής σκλαβιάς και ταυτόχρονα εμπνέει τους εργάτες να προχωρήσουν σε σημαντικότερες αλλαγές. Η πραγματική αντίσταση, είτε έχει βραχυπρόθεσμους στόχους – όπως επαναπροσλήψεις ή αυξήσεις- είτε μια μακροπρόθεσμη κοινωνική αλλαγή, μπορεί να ευδοκιμήσει μόνο αν πληγεί η λογική της αντιπροσώπευσης των αιτημάτων των εργατών από τα σωματεία. Η συμμετοχή στα σωματεία έχει μειωθεί, από τη στιγμή που η νομοθεσία έκανε την οργανωμένη δραστηριότητά τους λιγότερο αποτελεσματική. Μειώθηκε επίσης επειδή οι εργαζόμενοι βλέπουν ότι τα σωματεία είναι αποξενωμένα από τη δική τους εργασιακή εμπειρία. Τα τελευταία χρόνια, υπήρξαν περιπτώσεις που τα σωματεία αρχικά υποστήριζαν τη δραστηριοποίηση των μελών τους. Ακόμα και τότε, όμως, κατέστειλαν τη δράση τους όταν αυτή γινόταν επιβλαβής για τα ταμεία τους και τις σχέσεις τους με τα αφεντικά.

Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν λόγοι για να συμμετέχει κανείς στα σωματεία. Είναι ένα πεδίο συνάντησης με άλλους ανθρώπους που πολεμάνε (ή θέλουν να πολεμήσουν) τα αφεντικά. Η σταθερή επαφή μαζί τους αναπτύσσει αισθήματα αλληλεγγύης. Επίσης είναι ένας τόπος διεξαγωγής πολιτικών συζητήσεων. Σε κάποιους εργασιακούς χώρους στους οποίους παραδοσιακά υπάρχουν σωματεία, θα φαινόσουν σαν εχθρός της εργατικής τάξης αν δεν έμπαινες σε αυτά και δύσκολα θα υπήρχε οποιαδήποτε στήριξη σε περίπτωση που γινόσουν στόχος των αφεντικών. Αν μη τι άλλο, οι εργασιακοί χώροι στους οποίους υπάρχουν σωματεία έχουν συνήθως καλύτερους μισθούς, ασφάλιση κ.λπ. Αυτά όμως είναι και τα όριά των σωματείων. Ο νόμος τους επιτρέπει μονάχα τις πιο μετριοπαθείς κι αναποτελεσματικές δράσεις, και συνήθως είναι απρόθυμα ακόμα και γ' αυτές. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αγώνες που υποστηρίζουν δεν αντιτίθενται στον καπιταλισμό και είναι πλήρως νόμιμοι. Δεν στέκονται στο πλευρό των αγωνιζόμενων εργατών, εκτός κι αν έχουν τον πλήρη έλεγχο των μέσων πάλης. Έχουν υπάρξει πολλές ανεπίσημες αντιδράσεις στο εσωτερικό τους, αλλά ακόμα κι αν αρχίζουν από ντροπή τα ψελλίσματα περί απεργιακών ταμείων κ.ο.κ., προσπαθούν ταυτόχρονα να ρίξουν τους τόνους και να παγώσουν τους αγώνες μέσω διαπραγματεύσεων. Όταν εμπλεκόμαστε σε τέτοιες διαμαρτυρίες, είναι εξαιρετικά σημαντικό να δείχνουμε στους εργάτες ότι ο αγώνας ανήκει σε αυτούς και όχι στο σωματείο κι ότι οι ίδιοι μπορούν να τον κερδίσουν.

Οι εργαζόμενοι βρίσκονται ολοένα και περισσότερο σε εργασιακούς χώρους όπου δεν υπάρχουν σωματεία. Οι Επαναστάτες βρίσκονται συχνά αντιμέτωποι με το ζήτημα της δημιουργίας ενός σωματείου στο χώρο εργασίας τους. Αν οι συνάδελφοί σου δουν ότι είσαι μαχητικός, είναι πιθανό να θέλουν να σε κάνουν αντιπρόσωπο του σωματείου. Οι Επαναστάτες ξέρουν ότι δεν έχει νόημα η σπατάλη ενέργειας προς αυτή την κατεύθυνση. Μάλιστα, σε πρόσφατες διαμαρτυρίες για απολύσεις εργατών μόνο και μόνο επειδή συμμετείχαν σε σωματείο, η στήριξη που είχαν ήταν από ελάχιστη έως μηδενική. Αντί να γίνουμε κι εμείς μέρος της γραφειοκρατίας ενός σχεδόν ξοφλημένου συνδικαλιστικού μηχανισμού εξαιτίας της έλλειψης επιλογών, πρέπει να είμαστε έτοιμοι να παρέχουμε αξιόπιστες εναλλακτικές λύσεις.

Από τις προτάσεις που έχει προσφέρει το εργατικό κίνημα, κάποιες είναι λιγότερο χρήσιμες από άλλες. Η «απεύθυνση στη βάση»(rank-and-file-ism), για παράδειγμα, είναι μια από τα κάτω προσέγγιση, όπου την πρωτοβουλία έχουν οι ριζοσπάστες εκπρόσωποι των εργατών, αντί των έμμισθων συνδικαλιστών. Ενώ αυτό εγκυμονεί μια απειλή προς την δυσκίνητη και υποχωρητική συνδικαλιστική γραφειοκρατία, η βάση του παραμένει ρεφορμιστική και το όραμά του περιορίζεται στις υπάρχουσες συνδικαλιστικές δομές και την έλλειψη προοπτικής. Τέτοιες πρωτοβουλίες αποδείχτηκαν πολλές φορές όχημα για τους αριστεριστές, προκειμένου να αναρριχηθούν στην ιεραρχία των οργανώσεών τους, αποδεικνύοντας πως είναι ικανότεροι στο ρεφορμισμό από τους επαγγελματίες συνδικαλιστές. Μεμονωμένοι υπέρμαχοι της «απεύθυνσης στη βάση» ίσως δώσουν ριζοσπαστική ώθηση σε κάποιους αγώνες και γίνουν δημοφιλείς, αλλά αυτό δεν φαίνεται να οδηγεί στη δημιουργία μαζικών κινήσεων, πολλώ δε μάλλον επαναστατικών συνειδήσεων. Αυτό είναι και το πρόβλημα με όλες τις πρωτοβουλίες που προσκολλώνται στο συνδικαλισμό. Ο συντονισμός των αντιπροσώπων των σωματείων αντιμετώπισε τα ίδια προβλήματα. Κάποιοι αντιπρόσωποι μπορεί πραγματικά να εκπροσωπούν τα αιτήματα των εργατών, αλλά δεν μπορούν να ιδρύσουν δίκτυα που να παρακάμπτουν τη γραφειοκρατία, ώστε να είναι αποτελεσματικά.

Για παρόμοιους λόγους είμαστε επιφυλακτικοί ως προς τη δυναμική του συνδικαλισμού και του αναρχοσυνδικαλισμού ως επαναστατικών μεθόδων. Οι αναρχοσυνδικαλιστές στοχεύουν στη δημιουργία συνδικάτων διαφορετικής μορφής, ως μέσων για την επανάσταση. Πρόκειται για τακτικές που είναι προσφιλείς στους αναρχικούς. Τα συνδικάτα αυτά ενστερνίζονται αναρχικές αξίες και συχνά είναι μαχητικά στους εργασιακούς και τους κοινωνικούς αγώνες· ωστόσο δεν μπορούν να προκαλέσουν μια επαναστατική αλλαγή. Οι αποκλειστικά οικονομικές οργανώσεις, όποια ταμπέλα ή ιδεολογία κι αν φέρουν, κατά κανόνα ενσωματώνονται στον καπιταλισμό. Σε πρακτικό επίπεδο, οι επαναστατικές

συνδικαλιστικές ενώσεις κατέληξαν γραφειοκρατικές, λόγω του ρόλου τους ως μόνιμου διαμεσολαβητή ανάμεσα στους εργάτες και τα αφεντικά. Η εργατική τάξη δεν θα πρέπει να στοχεύει μόνο στον έλεγχο του χώρου εργασίας αλλά και στην απελευθέρωσή της από αυτόν.

Ιστορικά επιτυχής είναι η δράση που είναι ανεπίσημη, βασίζεται στην πρωτοβουλία, διακρίνεται για τη συνέχειά της και δεν βρίσκεται υπο τον έλεγχο των συνδικάτων. Η αλλαγή του τρόπου της εργασίας μετέτρεψε τους χώρους δουλειάς σε ένα πεδίο με μειωμένη δυναμική για την εργατική τάξη, και ο συνδικαλισμός δεν μπορεί να αντιπαρατεθεί στα αφεντικά με τέτοιο τρόπο ώστε να ανατρέψει την κατάσταση. Παρ' όλα αυτά, οι εργάτες συνεχίζουν να δραστηριοποιούνται και κάποιες φορές νικούν, παρά το σαμποτάρισμά τους από τα συνδικάτα. Οι αγώνες που δίνουν είναι πολύ διαφορετικοί από εκείνους του παραδοσιακού συνδικαλισμού. Η επιτυχία τους οφείλεται στο συνδυασμό μεγάλης οργής, αισιοδοξίας κι αλληλεγγύης μεταξύ των απεργών, κι όχι στα συνδικάτα. Επίσης, είναι αποτελεσματικοί διότι οι εργάτες αρνούνται να ξεπουληθούν στα αφεντικά, όχι μόνο για ιδεολογικούς λόγους, αλλά γιατί δεν έχουν κυριολεκτικά τίποτα να χάσουν, κι έτσι ο διαπραγματευτικός ρόλος των συνδικάτων καθίσταται άχρηστος. Τις ημέρες της απεργίας οι εργάτες δεν έχουν να περιμένουν τίποτα από τα απεργιακά ταμεία, τα οποία συχνά είναι ανύπαρκτα. Επιβιώνουν λόγω της διάχυσης των αγώνων τους σε κοινότητες, ομάδες αλληλεγγύης και χάρη στη στήριξη άλλων εργατών, και όχι λόγω της αποτελεσματικότητας μιας ευρύτερης συνεργασίας των συνδικάτων (η οποία είναι πλέον σχεδόν παράνομη). Αυτή η νέα πραγματικότητα είναι εξίσου πιθανό να οδηγήσει είτε στη δημιουργία επαναστατικών συνειδήσεων είτε στην πτωπάθεια.

Ως εκ τούτου, προτάσσουμε την ανάγκη για μια φιλόδοξη, συνεκτική και ρεαλιστική εργατική στρατηγική, που αναγνωρίζει και παρακάμπτει την ανικανότητα των συνδικάτων, αντί απλώς να απαιτεί αναγνώριση από αυτά και να διαμαρτύρεται για την έλλειψη της στήριξής τους. Η ανάγκη για ένα νέο τρόπο πολέμου ενάντια στα αφεντικά είναι πιο επιτακτική από ποτέ. Από τη στιγμή που ο καπιταλισμός αλλάζει τακτική, οι εργάτες αντιλαμβάνονται ότι οι παλιές μορφές οικονομικής πάλης, παρά την επιτυχία τους στη Βρετανία του '70, είναι πλέον λιγότερο χρήσιμες. Οι αναρχικοί εδώ και καιρό υποστηρίζουν ότι οι εργατοπατέρες προσπαθούν να σαμποτάρουν τον αγώνα, κάτι που πλέον επιβεβαιώνεται. Τα προηγούμενα χρόνια, αλλά κι αυτή τη στιγμή, οι εργάτες το κατάλαβαν και ξεκινούν να δημιουργούν δομές επίθεσης, άμυνας και στήριξης, που ξεπερνούν τα αδιέξοδα των συνδικάτων.

Τα τελευταία χρόνια είδαμε μια μεγάλη αύξηση των άγριων απεργιών, του βιομηχανικού σαμποτάζ και των επιθέσεων στις Καπιταλιστικές υποδομές. Η μα-

χπτική δράση έχει ξεπεράσει τους περιορισμούς των μεμονωμένων εργασιακών χώρων και βιομηχανιών. Παραδείγματα αποτελούν τα σαμποτάζ σε ένδειξη αλληλεγγύης σε απεργούς από άλλους εργάτες και ακτιβιστές· οι ομάδες στήριξης που προκύπτουν μέσα από τις κοινότητες τής εργατικής τάξης, στις οποίες συμμετέχουν και οικογένειες των αγωνιζόμενων εργατών, σχετιζόμενες και με αγώνες εκτός του εργασιακού πεδίου· η δημιουργία αδιαμεσολάβητων διεθνών δεσμών, με εργαζόμενους ανεξάρτητους από την παγκόσμια συμπαιγνία των αφεντικών με τους εργατοπατέρες. Αυτές οι τακτικές εφαρμόζονται στο τώρα από εργάτες, ως μέρος μιας συνειδητής προσπάθειας να αυτενεργήσουν για την αυτοπροστασία τους και να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά το χρόνο τους· χωρίς να παραδίδουν σε κανέναν τη δύναμή τους.

Είναι φανερό πως αναδύεται ένα εναλλακτικό εργατικό κίνημα, οικονομικό και κοινωνικό ταυτόχρονα. Οι Επαναστάτες πρέπει να επεξεργαστούν προτάσεις που αφορούν τη δομή του. Η ΑF συζήτησε την προοπτική σύστασης σταθερών δικτύων στήριξης, μιας και το ζήτημα τέθηκε από τους εργάτες. Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στο στήσιμο κάθε σταθερής δομής, όσο χρήσιμη και να φαίνεται βραχυπρόθεσμα. Μπορεί να παραλύσει από τη γραφειοκρατία, να χρειάζεται ολοήμερη ή πληρωμένη απασχόληση, να διαβρωθεί από τον εισοδησμό των αριστεριστών, ή, το χειρότερο απ' όλα, να έχει περιορισμένους πόρους και να πρέπει να επιλέγει ποιούς αγώνες θα υποστηρίξει και ποιούς θα παραμείσει. Επιπλέον, αν είναι σταθερή, είναι ευάλωτη στις επιθέσεις του κράτους.

Αυτό που χρειάζεται είναι η ανάπτυξη μιας νέας κουλτούρας οικονομικής αντίστασης χωρίς μια σταθερή δομή, ικανής όμως να παράξει υψηλά επίπεδα μαχητικής δραστηριότητας όπου κι όποτε χρειάζεται. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να γίνεται συνεχής ριζοσπαστική δουλειά· κάθε άλλο. Πιστεύουμε πως, ακόμα κι όταν δεν βρίσκονται «επίσημα» σε ρήξη με τα αφεντικά, οι εργάτες πρέπει να ιδρύουν «ημι-μυστικές» (αλλά ποτέ ελιτίστικες), μη-σταθερές «ομάδες αντίστασης στους χώρους δουλειάς». Τέτοιες ομάδες ιδρύθηκαν από Επαναστάτες σε κάποιες βιομηχανίες στο παρελθόν, με αρκετή επιτυχία. Η μυστικότητα και η μη-σταθερότητα της δομής τους σημαίνει ότι τα μέλη της δεν μπορούν να ταυτοποιηθούν, να στοχοποιηθούν και να εξαγοραστούν από τα αφεντικά. Έτσι μπορούν να επικεντρωθούν στη θεωρία και την πράξη κι όχι στην αυτοδιαίωνισή τους. Αυτές οι ομάδες δεν πρέπει να επιδιώξουν να γίνουν εναλλακτικά σωματεία. Πρέπει να είναι αντικαπιταλιστικές, να τάσσονται κατά των εταιριών, των συνδικάτων και των πολιτικών κομμάτων, και να μη σέβονται τη νομιμότητα. Θα πρέπει να προπαγανδίζουν τον ταξικό πόλεμο και να πετυχαίνουν τους στόχους τους με την άμεση δράση. Οφείλουν εξίσου να προπαγανδίζουν (προωθώντας την αντίσταση και την εξέγερση, επιτιθέμενες στο συνδικαλισμό, προωθώντας την επιβράδυνση της παραγωγής¹², το σαμποτάζ, την ανεπίσημη

δράση, τη μαζική επίκληση ασθένειας από τους εργατές κλπ) και να συμμετέχουν ενεργά (συντονίζοντας τα παραπάνω στην πράξη).

Οι ομάδες αυτές θα ξεκινήσουν πιθανόν από επαναστάτες, όπως μέλη της ΑΕ, αλλά θα είναι ανοιχτές για οποιονδήποτε θέλει να δράσει αποτελεσματικά ενάντια στα αφεντικά. Θα μπορούν να συμμετάσχουν κάθε είδους ταξικοί αγωνιστές- στην πραγματικότητα κάθε έμπιστο άτομο. Σε περιόδους μεγάλης οργής στο χώρο εργασίας μπορεί να συμμετάσχει κάθε εργαζόμενος και η δύναμη τους θα είναι η μαζικότητα. Σε άλλες περιόδους, μικρότερες ομάδες θα υιοθετούν ριζοσπαστικές πρακτικές (για παράδειγμα βανδαλισμούς, σαμποτάζ κλπ, ώστε να πληγούν οι τσέπες των αφεντικών και να εκφοβιστούν απεργασιάστες και διευθυντές). Η αποτελεσματικότητα της δράσης τους θα ενθαρρύνει περισσότερους ανθρώπους να συμμετάσχουν. Οι δράσεις θα πρέπει να προκύπτουν από μαζική και ενεργό συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και να μην γίνονται αντικείμενο αντιπαραθέσεων ανάμεσα σε πολιτικοποιημένες κλίκες. Τα δίκτυα στήριξής τους θα εξαπλωθούν στην κοινωνία, σε άλλους χώρους δουλειάς και στο επαναστατικό κίνημα.

Κι αν αυτό φαίνεται πολύ μακρινό, θυμηθείτε την αποτελεσματικότητα των σαμποτάζ που εφάρμοσαν σε παλιότερες περιστάσεις ανθρακωρύχοι, τυπογράφοι και λιμενεργάτες, η οποία ενέπνευσε παρόμοιες δράσεις σε πλήθος άλλων, λιγότερο γνωστών, περιπτώσεων. Επίσης, ανακαλέστε στη μνήμη σας το μέγεθος του φόβου των αφεντικών απέναντι στις άμεσες δράσεις των εργαζόμενων στα ταχυδρομεία, τα νοσοκομεία και τις μεταφορές. Άλλοι εργαζόμενοι, όπως αυτοί της βιομηχανίας fast food και της κλωστοϋφαντουργίας, ανέλαβαν μαχητική δράση πέρα από τις περιορισμένες προοπτικές των συνδικάτων, τα οποία συχνά τους εγκατέλειπαν ή προσπαθούσαν να εξουδετερώσουν την αυτονομία και την αποτελεσματικότητά τους. Σκεφτείτε τη σημασία των κοινωνικών δικτύων στήριξης στους αγώνες. Τα συνδικάτα αντιτάχθηκαν σε τέτοιες αυτόνομες δραστηριότητες, αποδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο ότι στην καλύτερη περίπτωση είναι άχρηστα και στη χειρότερη θανάσιμος εχθρός. Αναρωτηθείτε γιατί τα περιστατικά ανάληψης ριζοσπαστικής δράσης από μέλη συνδικάτων βρίσκονταν υπό τον πλήρη έλεγχο των εργοδοτών. Οι αγωνιστές δεν χρειάζονται τη βοήθεια των συνδικάτων για να βρουν αποτελεσματικούς τρόπους έκφρασης του ταξικού τους μίσους. Η αυτόνομη δράση συχνά αγνοήθηκε, υποτιμήθηκε και υπονομεύτηκε από τα συνδικάτα. Παρόλα αυτά είναι υπαρκτή και σε πολλές περιπτώσεις θα ήταν ήδη μαζικότερη, αν οι εργατές δεν περίμεναν από τα συνδικάτα να αναλάβουν τα νηπία.

¹²Σ.τ.Μ.: Ο όρος που χρησιμοποιείται στο πρωτότυπο κείμενο είναι go-slows.

Επαναστατικό κίνημα

Η δημιουργία ενός αποτελεσματικού επαναστατικού κινήματος είναι αναγκαία, ώστε να μεγιστοποιηθούν δραστηριότητες σαν τις προαναφερθείσες, οι οποίες αποτελούν έμπνευση για εμάς. Αυτό φαντάζει πολύ μακρινό. Στο μεταξύ, η ΑΦ είναι μία από τις βασικές ομαδοποιήσεις στις οποίες ενώνονται και δρουν οι επαναστάτες αγωνιστές. Υπάρχει όμως ένα χάσμα ανάμεσα στις προθέσεις της και τον τωρινό αριθμό των μελών της. Για να αλλάξει αυτό, πρέπει να συσπειρωθούν στην οργάνωση νέοι αγωνιστές και να αλληλεπιδράσουμε πολιτικά, ώστε οι θέσεις και η στρατηγική μας να αποφασίζονται συλλογικά, καθώς και να πετύχουμε τη μέγιστη δυνατή διάδοση του περιοδικού «Organise!» και άλλου υλικού.

Ήρθε η ώρα της επανένωσης εντός του επαναστατικού κινήματος. Εκτός της ΑΦ, υπάρχουν κι άλλες επαναστατικές ομαδοποιήσεις και πολλοί αγωνιστές που βρίσκονται διάσπαρτοι σε τοπικές και μονοθεματικές ομάδες και κινήματα σ' όλο το Ηνωμένο Βασίλειο. Βρίσκονται για παράδειγμα στις ομάδες αλληλεγγύης, στην ανυπακοή ενάντια στο νομοσχέδιο για την τρομοκρατία (Terrorism Bill) που στοχεύει στην κατάπιξη των διαδηλώσεων, σε ομάδες δράσης εργαζόμενων- ανέργων, στο ευρύτερο αντικαπιταλιστικό κίνημα κ.λπ. Ήδη συνεργαζόμαστε με ομάδες που βρίσκονται κοντά στις πολιτικές μας θέσεις. Σε τοπικό επίπεδο, τα μέλη μας συνεργάζονται με επαναστατικές ομάδες κι άτομα πάνω σε αναρχικές θεματικές, καθώς και σε άλλα πεδία αγώνα. Παρόλα αυτά, θέλουμε να αναδείξουμε το ζήτημα του τοπικισμού σε κάποιες ομαδοποιήσεις. Η σημασία της τοπικής παρέμβασης δεν θα πρέπει να επισκιάζει την ανάγκη για συνοχή και προοπτική σε εθνικό και τελικά σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την οργάνωση. Προβληματιζόμαστε από την υπέρμετρη υπερηφάνεια ορισμένων τοπικών ομαδοποιήσεων, που ασχολούνται περισσότερο με τη «δράση» παρά με την εξίσου σημαντική πολιτική στόχευση και τον ρόλο τους στο ευρύτερο κίνημα.

Παρ' όλα αυτά, ο πλούτος των πολιτικών αντιλήψεων είναι ένα από τα δυνατά σημεία του κινήματός μας. Αυτός είναι που έκανε ομάδες σαν την ΑΦ ικανές να αναλύσουν την αλλαγή της παγκόσμιας κατάστασης μέσα από μια καταρτισμένη, αλλά κι αδογμάτιστη προσέγγιση. Ενότητα δεν σημαίνει απαρέγκλιτη ταύτιση. Οι διαφορές υπάρχουν εξαιτίας της πολυπλοκότητας της παρούσας κατάστασης. Είναι απαραίτητες γιατί δημιουργούν έναν πλούτο και μια ποιότητα στο κίνημα και πρέπει να είναι ελεύθερες να εκφραστούν σε μια διαδικασία διαλόγου, η οποία είναι το έμβρυο μιας επαναστατικής δομής που θα λαμβάνει αποφάσεις. Αλλά εξίσου απαραίτητη είναι και η αναζήτηση κοινών τόπων και κοινών θέσεων. Η δυνατότητα επίτευξης μιας κοινής συμφωνίας αποτελεί κρι-

τήριο ωριμότητας ενός κινήματος, της ικανότητάς του να αποφασίζει τί είναι σημαντικό και τί δευτερεύον. Καθώς πιστεύουμε στη ζωτική σημασία του διαλόγου, θέλουμε να δημιουργήσουμε τόπους συζήτησης με άλλες ομάδες, μέσω συνεδριών ή/και ενός δελτίου πρακτικών των συζητήσεων, προκειμένου να καταδείξουμε τη σημασία τής οργάνωσης σε εθνικό επίπεδο, του συντονισμού και της καλύτερα αναπτυγμένης θεωρίας (σε σχέση με την υπάρχουσα). Αυτό από μόνο του θα κάνει την ΑΦ και γενικά το κίνημά μας πιο αξιόπιστο σε αγωνιστές που βρίσκονται στους χώρους δουλειάς κι εκφράζουν επαναστατικές/ημι-επαναστατικές απόψεις. Οι αγωνιστές της ΑΦ είναι έτοιμοι να συζητήσουν με οποιονδήποτε αναγνωρίζει την ανάγκη για μια αντικαπιταλιστική εναλλακτική λύση στο τέλος του 20ου και στην αρχή του 21ου αιώνα. Η στρατηγική ενότητα δεν συνίσταται στην απλή αριθμητική άθροιση των μικρών κι απομονωμένων επαναστατικών ομάδων, αλλά στη σύνδεση των αγώνων του παρόντος με το όραμα για μια μελλοντική κοινωνία, έτσι ώστε να εισαχθεί η προοπτική της Επανάστασης στους κοινωνικούς αγώνες του σήμερα και την καθημερινή ζωή.

Η διεθνής οργάνωση

Ενώ υπάρχουν αναρχικοί κομμουνιστές σε πολλές χώρες, οι ατομικιστικές και συνδικαλιστικές παραδόσεις κυριαρχούν ακόμη. Εμείς υποστηρίζουμε ότι οι παραδόσεις αυτές, ούτε την αυτενέργεια της εργατικής τάξης εκπροσωπούν ούτε αποτελούν τον καλύτερο δρόμο προς τη διεθνή Επανάσταση. Επιπρόσθετα, πολλές χώρες δεν έχουν καθόλου αναρχική παράδοση, είτε γιατί οι ιδέες μας δεν έφτασαν εκεί είτε γιατί το Κράτος τις κατέστειλε. Ο στόχος μας είναι να ενθαρρύνουμε τους επαναστάτες να εργαστούν για τη δημιουργία μιας Αναρχικής Κομμουνιστικής διεθνούς. Αυτό είναι ζήτημα ζωτικής σημασίας γιατί πιστεύουμε πως η Επανάσταση, όπου κι αν ξεκινήσει, πρέπει να διαχυθεί σύντομα διεθνώς αν θέλει να επιβιώσει. Η πραγματική επανάσταση δεν μπορεί να πετύχει όσο ο Καπιταλισμός επιβιώνει σε οποιοδήποτε κομμάτι του κόσμου. Επίσης, δεν μπορεί να πετύχει, από τη στιγμή που οι αναρχικές οργανώσεις χρησιμοποιούν δυσανάλογα πολύ την εμπειρία του αγώνα στις Δυτικές, παραδοσιακά βιομηχανοποιημένες, χώρες, χωρίς να λαμβάνουν υπ' όψιν τη συνεχώς μεταβαλλόμενη εμπειρία της εργατικής τάξης μέσα στις νέες παγκόσμιες καπιταλιστικές πρακτικές, οι οποίες περιγράφηκαν νωρίτερα. Γι αυτούς τους λόγους θεωρούμε πολύ σημαντική την επικοινωνία μας με μέλη, συμπαθούντες και τις επαφές μας σε όλον τον κόσμο. Προσφέρουμε όσο περισσότερες συμβουλές και στήριξη μπορούμε και παίρνουμε μαθήματα από τις εμπειρίες τους στους αγώνες που γίνονται στις χώρες τους.

Γ4. Η επαναστατική διαδικασία

Όλες οι ελπίδες και οι φόβοι μας, όπως εκφράστηκαν σε αυτό το μανιφέστο, θα φτάσουν στο αποκορύφωμά τους όταν η τάξη μας αντιπαρατεθεί άμεσα με τα αφεντικά και τα κράτη για τον έλεγχο της ζωής μας- δηλαδή με την Επανάσταση. Ίσως πολλοί από αυτούς που συμμερίζονται τις ιδέες μας να σκεφτούν ότι αυτή η μέρα θα αργήσει πολύ ή ότι είναι ένα άπιαστο όνειρο. Όμως, η ιστορία έχει δείξει επανειλημμένως ότι οι επαναστάσεις ξεσπούν στις πιο απίθανες περιστάσεις, χωρίς να έχουν προβλεφθεί από τους εξουσιαστές ή και ακόμα κι από τους ίδιους τους επαναστάτες. Δεν μπορούμε να προβλέψουμε την ακριβή μορφή που θα πάρει η επανάσταση. Δεν είναι προδιαγεγραμμένη. Θα την πραγματώσει η εργατική τάξη. Δεν μπορούμε να πούμε το πού ή το πότε θα εμφανιστεί η πρώτη έκρηξη της ταξικής οργής, και αναμφίβολα θα εκπλαγούμε από τη δημιουργικότητα της εργατικής τάξης στον αγώνα ενάντια στη μακραίωνη καταπίεσή της. Παρόλα αυτά, είμαστε σίγουροι για δυο πράγματα. Πρώτον, ότι η επανάσταση θα γίνει, κι αυτό όχι εξαιτίας των οικονομικών νομοτελιών, όπως είναι η φθίνουσα τάση του μέσου ποσοστού κέρδους, αλλά γιατί το πάθος για την ελευθερία, η οργή για τα βάρσανα των άλλων ανθρώπων και το μίσος για όσους μας καταπιέζουν θα υπερισχύσουν. Δεύτερον, ότι θα αντιμετωπίσουμε την αντίδραση από πολλά στρατόπεδα, όπως διδάσκει και η πείρα των περασμένων αγώνων. Αυτά είναι το κράτος και το κεφάλαιο, όπως επίσης και τα συνδικάτα και οι σοσιαλδημοκράτες, που θέλουν να αποκτήσουν την εξουσία για να οδηγήσουν ξανά στη σκλαβιά την εργατική τάξη. Θα έχει επιπλέον να αντιμετωπίσει τους λενινιστές και τους τροτσκιστές που θα ήθελαν να μας οδηγήσουν σε ένα νέο δεσποτισμό. Πώς όμως μπορεί μια πραγματικά επαναστατική οργάνωση να βοηθήσει να κερδηθεί αυτός ο αγώνας, από τη στιγμή που όλοι οι ελευθεριακοί του παρελθόντος απέτυχαν;

Η λειτουργία της επαναστατικής οργάνωσης

Δεν πρόκειται να υπάρξει αλλαγή τώρα ή κατά τη διάρκεια της επανάστασης όσον αφορά το στόχο της οργάνωσης. Ο στόχος αυτός είναι η συνειδητή αυτοχειραφέτηση της εργατικής τάξης. Οι τακτικές μας φυσικά θα τροποποιούνται ανάλογα με τις συνθήκες και η δραστηριότητά μας θα είναι η μέγιστη δυνατή. Παρ' όλα αυτά, θα πρέπει να τονιστεί ότι η επαναστατική δράση, ακόμα και σε περιόδους βίαιης σύγκρουσης, οφείλει να συνδυάζεται με ακόμη περισσότερη αυτομόρφωση και προπαγάνδα. Η πιο σημαντική μάχη που έχουμε να κερδίσουμε είναι η μάχη των ιδεών.

Άλλο ένα κλειδί προς την επιτυχία είναι η συλλογική και λειτουργική λήψη

αποφάσεων. Οι αναρχικοί είναι από τους πιο ενεργούς αγωνιστές στη μάχη για την επανάσταση, αλλά αρκετές φορές απέτυχαν να αφουγκραστούν την ανάγκη να δράσουν μαζί και συντονισμένα, προκειμένου να επιτύχουν τον κοινό τους στόχο. Η οργάνωση πρέπει να έχει μια συνεκτική ελευθεριακή δομή, ικανή λειτουργήσει αποτελεσματικότερα από τα εξουσιαστικά «επαναστατικά» κόμματα, που μπορούν να διατάζουν τα κορόιδα και τους υποτακτικούς τους. Τα μέλη και οι ομάδες της επαναστατικής οργάνωσης πρέπει να αναλαμβάνουν συλλογικά την ευθύνη για τη δράση της, να δουλεύουν ένα συλλογικό σχέδιο και, το πιο σημαντικό, να συμμετέχουν ενεργά στη λήψη αποφάσεων. Αλλιώς δεν θα είμαστε τίποτε άλλο, παρά μια φτηνή απομίμηση των ιεραρχικά οργανωμένων αυτοαποκαλούμενων «κομμουνιστών».

Προκειμένου να λειτουργεί αποτελεσματικά η επαναστατική οργάνωση, θα πρέπει να έχει μεγαλύτερη ευελιξία κατά τη διάρκεια της επανάστασης. Καθώς η διενέργεια συνεδρίων ή οι συναντήσεις εκπροσώπων θα είναι μάλλον δύσκολες, αν όχι αδύνατες, (η επιτυχής επανάσταση είναι παγκόσμιο γεγονός, παρόλο που αρχικά μπορεί να ξεσπάσει μόνο σε μερικές περιοχές), και οι συνελεύσεις είναι μάλλον αργές ως προς τη λήψη αποφάσεων (και υπερβολικά ευάλωτες σε επιθέσεις από εχθρούς, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στο σπάσιμο των διομηδικών μας συνδέσμων), το μεγαλύτερο μέρος της επικοινωνίας και της επίτευξης της συναίνεσης πάνω στη βραχυπρόθεσμη στρατηγική είναι πιθανό να γίνεται μέσω της ανεπίσημης επικοινωνίας μεταξύ μελών κι ομάδων, χρησιμοποιώντας όποια μέσα είναι διαθέσιμα. Θα πρέπει να υπάρξει ένα δίκτυο μελών που θα συμμετέχουν όχι μόνο στην τοπική τους επαναστατική ομαδοποίηση, αλλά ταυτόχρονα σε εργατικές ή κοινοτικές συλλογικότητες που έχουν δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια του αγώνα. Εξίσου σημαντικές είναι και οι διεθνείς συμμαχίες· για παράδειγμα με επαναστάτες με τους οποίους τα μέλη μας βρίσκονται κοντά πολιτικά ή σε διάλογο, και με αυτούς που βιώνουν παρόμοιες καταστάσεις αγώνα ή έντονες καταπίεσης. Δεν πρέπει επίσης να λησμονούμε ότι η φιλία και η οικογένεια είναι κάποιοι από τους ισχυρότερους δεσμούς ανάμεσα στους ανθρώπους, κι επιπλέον βοηθούν αυτούς που βρίσκονται σε απόσταση να συντονιστούν και να αναλάβουν αποτελεσματική δράση. Τα πολλαπλά πλαίσια αναφοράς δεν μας κάνουν μόνο πιο αποτελεσματικούς αλλά και λιγότερο απομονωμένους κι ευάλωτους.

Όπως συμβαίνει ήδη, η επαναστατική οργάνωση θα χρειαστεί αναμφίβολα να αναθέσει ευθύνες για συγκεκριμένες αρμοδιότητες σε άτομα κι ομάδες κατά τη διάρκεια της επανάστασης. Κανείς δεν πρέπει να είναι αναντικατάστατος σε περίπτωση απώλειας ή λιποψυχίας, και η οργάνωση πρέπει να διατηρεί τη δυνατότητα ανάκλησης αρμοδιοτήτων ανά πάσα στιγμή. Η κυκλικότητα και η ανακλησιμότητα πρέπει να είναι βασικά χαρακτηριστικά της επαναστατικής ορ-

γνώσης. Το ιδανικό είναι όλα τα μέλη να μπορούν να αναλάβουν πληθώρα αρμοδιοτήτων, ώστε να μην επιτρέπεται να αναπτυχθεί καμία μορφή ηγεσίας.

Η επαναστατική οργάνωση μέσα στην εργατική τάξη

Η επαναστατική οργάνωση δεν είναι τίποτε άλλο παρά εργάτες που αναγνωρίζουν την καταπίεση και συναντώνται προκειμένου να εργαστούν από κοινού για μια κοινωνία ελευθερίας και ισότητας. Σε επαναστατικούς καιρούς, η πλειοψηφία της εργατικής τάξης αντιλαμβάνεται την πραγματική φύση της καπιταλιστικής κοινωνίας και στοχεύει στην ανατροπή της. Καθώς εξελίσσεται η επανάσταση, η διάκριση ανάμεσα στην πολιτική οργάνωση και την αγωνιζόμενη τάξη θα εξασθενεί διαρκώς, και τελικά θα εξαφανιστεί όταν επιτέλους εμφανιστεί μια κοινωνία οργανωμένη από τα ίδια της τα μέλη, για το κοινό τους συμφέρον. Πιθανόν να υπάρξουν προστριβές, κατά την εξέλιξη αυτής της διαδικασίας, ανάμεσα σε τμήματα της εργατικής τάξης που δεν εμπιστεύονται την πολιτική θεωρία και επαναστάτες που δεν ικανοποιούνται με τη βραδεία ανάπτυξη της πολιτικής συνείδησης της τάξης τους.

Ενώ η ισχυρή οργάνωση είναι απαραίτητη προκειμένου να διαδοθεί το ελευθεριακό πρόταγμα και να δράσει αποφασιστικά για την υπεράσπισή του, δεν μιλάμε για μια μονόδρομη αναρχική διαπαιδαγώγηση της εργατικής τάξης: ο καθένας θα μαθαίνει από τον άλλο. Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης πολλοί άνθρωποι θα γοητευτούν από τις επαναστατικές ιδέες και θα δραστηριοποιηθούν στην οργάνωση. Κι ενώ αυτό είναι ωφέλιμο από τη μια πλευρά, μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα από την άλλη. Η επαναστατική οργάνωση πρέπει να αποφύγει διαχωρισμούς ανάμεσα σε θεωρητικούς κι ακτιβιστές, υπενθυμίζοντας ότι η δράση οδηγεί σε καλές ιδέες και η χρήσιμη δράση απορρέει από σωστές ιδέες. Για να το πετύχει αυτό, πρέπει να βρίσκεται σε μια διαρκή κατάσταση αυτομόρφωσης κι ενθάρρυνσης των νέων μελών να έχουν εξ' αρχής την ίδια αυτοπεποίθηση και συμμετοχή με τους πιο έμπειρους επαναστάτες. Παρ' όλα αυτά, η οργάνωση δεν θα πρέπει ποτέ να συμβιβάζει την πολιτική της, δεχόμενη μέλη που έχουν θεμελιώδεις διαφωνίες με τον Αναρχικό Κομμουνισμό, ακόμα και με την προοπτική να τους αλλάξει τις ιδέες. Για την πραγμάτωση μιας αναρχικής κοινωνίας πρέπει να χρησιμοποιούνται αναρχικές μέθοδοι, χωρίς υπεκφυγές και ραδιουργίες.

Άλλες ομαδοποιήσεις - επαναστατικές και μη

Οι επιχειρησιακές και τακτικές αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται από ομάδες όπως η ΑΦ σε συνεργασία με άλλες ομαδοποιήσεις που θέλουν να επηρεάσουν την πορεία της επανάστασης. Φυσικά, καμία οργάνωση δεν έχει το μονοπώλιο των ορθών ιδεών. Παρόλα αυτά κάθε οργάνωση θα θελήσει να προωθήσει τα δικά της προτάγματα. Αναπόφευκτα αυτό θα συμβεί σε παγκόσμια κλίμακα. Ελπίζουμε να επιτύχουμε την θεωρητική και πρακτική ενότητα με άλλες ελευθεριακές κομμουνιστικές ή αναρχικές ομαδοποιήσεις ή άτομα, αν αυτό δεν έχει επιτευχθεί πριν την έναρξη της επανάστασης. Η ενότητα αυτή είναι αναπόσπαστο κομμάτι της επαναστατικής μας πολιτικής και της δημιουργίας μιας ελεύθερης κοινοτιστικής κοινωνίας. Παρ' όλα αυτά, κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, πρέπει να αντιμετωπίζουμε κριτικά τις νέες ιδέες κι απόψεις που αναπτύσσονται, ούτως ώστε να μην επαναλάβουμε τα λάθη που έκαναν οι Αναρχικοί σε εν δυνάμει επαναστατικές συνθήκες του παρελθόντος (για παράδειγμα, θέσεις που μπορούν να οδηγήσουν στην αναπαραγωγή του κράτους και το κεφαλαίο, όπως συνέβη στην Ισπανία της δεκαετίας του '30).

Πολλές εξουσιαστικές ομάδες προτάσσουν τον ίδιο στόχο αλλά εμμένουν στην άποψη ότι είναι απαραίτητη μια ιεραρχική οργάνωση για να φτάσουν εκεί. Η επαναστατική οργάνωση πρέπει να αντιτίθεται σε κάθε επίπεδο στα ιδεολογήματα αυτά. Με την επιχειρηματολογία, την προπαγάνδα και τα ζωντανά παραδείγματα του ελευθεριακού κινήματος ελπίζουμε ότι πολλοί από τους αγωνιστές της εξουσιαστικής αριστεράς θα συμπορευτούν μαζί μας. Όμως, υπάρχει η δηλωμένη πρόθεση πολλών τέτοιων ομάδων να εξουδετερώσουν τις ελευθεριακές τάσεις, ώστε να πάρουν τον έλεγχο της επανάστασης. Η εργατική τάξη πρέπει να είναι εξαρχής προετοιμασμένη να αντιμετωπίσει αντεπαναστατικές ομαδοποιήσεις με τον ίδιο τρόπο που θα το κάνει ενάντια στο κράτος και το κεφάλαιο, όταν αυτές επιχειρήσουν να ελέγξουν την επανάσταση και να επιτεθούν στους ελευθεριακούς.

Οι μεγαλύτερες ομαδοποιήσεις της εργατικής τάξης που θα σχηματιστούν στην επανάσταση, θα είναι αναμφίβολα οι οργανικές δομές που θα έχουν ήδη δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια του αγώνα. Πολλές και διαφορετικής μορφής ομαδοποιήσεις (εργατικά συμβούλια, κομμούνες, κοινοτικά δίκτυα, ομάδες συγγένειας κ.α.) θα αναδυθούν αυθόρμητα κατά τις πρώτες μέρες της επανάστασης, μαζί με αυτές που αποτελούσαν τμήματα τού κινήματος πριν την Επανάσταση. Τα μέλη της επαναστατικής οργάνωσης θα έχουν αναμφίβολα εμπλακεί ήδη σ' αυτές. Ο ρόλος μας είναι να βοηθήσουμε στο χτίσιμο μεταξύ τους συνδέσμων και στο σχηματισμό, το συντομότερο δυνατόν, μιας ενιαίας δύναμης.

Νικώντας τον ταξικό πόλεμο

Όταν ξεκινήσει η Επανάσταση το κράτος δε θα διστάσει να χρησιμοποιήσει όλα του τα όπλα για να την καταπνίξει: την αστυνομία, το στρατό (ειδικά το στρατό ενός κράτους ενάντια στους εργάτες ενός άλλου), τον εξοπλισμό φασιστών και άλλων αντιδραστικών στοιχείων κ.λπ. Η επαναστατική οργάνωση πρέπει να είναι προετοιμασμένη να συνεισφέρει στη θετική έκβαση του ταξικού πολέμου. Μια ισχυρή αναρχική κομμουνιστική οργάνωση μπορεί να συμβάλει στην οργάνωση των δυνάμεων ένοπλης αυτοάμυνας της εργατικής τάξης, ώστε να αντιμετωπίσει τις κατασταλτικές δυνάμεις οποιουδήποτε κράτους.

Αν η εργατική τάξη είναι αποφασισμένη, μπορεί να νικήσει έναν επαναστατικό πόλεμο ενάντια στην στρατιωτική ισχύ του κράτους. Οι στρατιωτικοί ανήκουν κατά πλειοψηφία στην εργατική τάξη, και παρά την πλύση εγκεφάλου που έχουν υποστεί, αμφιβάλουμε για το κατά πόσο είναι προετοιμασμένοι, στο σύνολό τους, να πυροβολήσουν τους φίλους, τους γείτονες και τους συγγενείς τους. Πληθώρα παραδειγμάτων, από τη ρώσικη επανάσταση του 1917 μέχρι τη Ρουμανία του 1990, δείχνουν πως ο στρατός εγκαταλείπει το κράτος όταν γίνεται προφανές ότι οι άνθρωποι δεν ανέχονται την κυβέρνησή τους και είναι έτοιμοι να καταλάβουν τους δρόμους για να το αποδείξουν. Δυστυχώς, η ιστορία δείχνει επίσης ότι στρατιώτες μιας χώρας πυροβολούν ανενδοίαστα τους επαναστάτες μιας άλλης. Γι αυτό το λόγο η επανάσταση πρέπει να είναι παγκόσμια και να επεκταθεί ταχύτατα, ώστε να αποφευχθεί ένας ολέθριος πόλεμος. Κατά τη διάρκεια ενός επαναστατικού πολέμου, μπορεί πολύ εύκολα να ξεχάσουμε τους λόγους για τους οποίους αγωνιζόμαστε, γι' αυτό καθήκον της επαναστατικής οργάνωσης είναι η μετεξέλιξή της σε ένα παγκόσμιο κίνημα, η ενθάρρυνση της καταστροφής των εθνικών φραγμών που διαιρούν την εργατική τάξη και η ακατάπαυστη πάλη ενάντια στον εθνικισμό σ' όλες του τις μορφές.

Τα παραπάνω είναι μόνο μια μικρή αναφορά πάνω στο πώς βλέπουμε την επαναστατική διαδικασία. Κανείς δεν μπορεί να προδιαγράψει το πώς θα έρθει η Επανάσταση και την ακριβή μορφή της, αλλά είμαστε σίγουροι ότι πρέπει να γίνει αν θέλουμε ελευθερία και ισότητα για όλους. Αγωνιζόμαστε γι αυτό το σκοπό, ανοιχτοί σε νέες ιδέες και συνάμα σταθεροί στις πεποιθήσεις μας.

Επίλογος

Ελπίζουμε να σας πείσαμε για το όραμά μας για έναν καλύτερο κόσμο και σας περιμένουμε με χαρά να έρθετε μαζί μας στον αγώνα για την δημιουργία του, συμμετέχοντας στις παρούσες και μελλοντικές επαναστατικές οργανώσεις και στα κινήματα.

Η Αναρχική Κομμουνιστική κοινωνία θα σχηματιστεί αρχικά από τη γενιά που θα κάνει την επανάσταση. Έτσι, αυτό το μανιφέστο δεν επιδιώκει να γίνει το προσχέδιό της- δεν είναι αρμοδιότητα ούτε της ΑΦ ούτε και του ευρύτερου κινήματος να αποφασίσει σήμερα το πώς θα είναι η μελλοντική κοινωνία. Το *Πέρα από την αντίσταση* περιέχει τις σκέψεις μας για ζητήματα πάνω στα οποία έχουμε καταλήξει σε συμπεράσματα. Θα συνεχίσουμε να συνεισφέρουμε στο θεωρητικό διάλογο του ελευθεριακού κινήματος στο σύνολό του.

Η ΑΦ δεν αποτελεί ένα μεγάλο σώμα και δεν έχουμε αξιώσεις σχετικά με τη σημαντικότητά μας. Παρόλα αυτά είμαστε τόσο πεπεισμένοι για τις ιδέες μας, ώστε να επιδιώκουμε της ευρύτερη δυνατή διάδοσή τους μέσω της συμμετοχής μας στους αγώνες, αλλά και της ενθάρρυνσης συντρόφων να συμμετάσχουν σε επαναστατικές ομάδες και οργανώσεις σαν τη δική μας. Καλούμε όσους σκέφτονται με τον ίδιο τρόπο να ενωθούν μαζί μας στο διάλογο και τη δράση.

Αν θέλετε να σχολιάσετε κάτι πάνω σε αυτά που διαβάσατε ή να μάθετε περισσότερα για εμάς, επικοινωνήστε μαζί μας. Αν ενδιαφέρεστε να συμμετάσχετε στην ΑΦ αφότου διαβάσατε για εμάς και τις ιδέες μας και συμφωνήσατε με τις αρχές και τους στόχους μας, ελάτε σε επαφή μαζί μας.

Επιθυμούμε το διάλογο με συντρόφους πάνω στα ζητήματα που θέσαμε και την κοινή δράση μαζί τους στο μέλλον. Για τη δημιουργία ενός παγκόσμιου Αναρχικού Κομμουνιστικού κινήματος και την Επανάσταση!...

καθ'οδόν

από το τίλιανό στο πραγματικό

